

**T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu: 18**

OSMANLI BELGELERİNDE SİYAKAT YAZISI

ANKARA- 1994

Proje Yöneticisi

*İsmet BİNARK
Devlet Arşivleri Genel Müdürü*

Proje Sorumluları

*Necati AKTAŞ
Devlet Arşivleri
Genel Müdür Yardımcısı*   *Necati GÜLTEPE
Devlet Arşivleri
Genel Müdür Yardımcısı*

Hazırlayan

Dr. Said ÖZTÜRK

Bilgisayar Dizgi ve Tashih

*Bayram Alı KAYA
Yaşar YILMAZ
Yakup YILDIRIM*

Sayfa Düzenleme ve Montaj

Nizamettin OĞUZ

OSMANLI BELGELERİNDE SİYAKAT YAZISI

BOŞ OLACAK

SUNUŞ

Kendisinden önce hüküm sürmüş Türk-İslâm devletlerinden devralınan tarihî miras ve geleneğe kendi tecrübelerini de ekleyerek yaşadığı dönem içerisinde emsallerine kıyasla mükemmel muhasebe sistemini kurmuş olan Osmanlı Devleti; ülke genelinde devlet imkânlarının en ince ayrıntılarına varıncaya kadar geniş envanterlerini çıkartmıştır.

Osmanlı Devleti'nin kurmuş olduğu sistem üzerinde tetkiklerde bulunan batılı ilim, kültür ve siyaset adamları da sistemin mükemmelliği ile ilgili çarpıcı beyanlarda bulunmuşlardır. XVII. Yüzyılın sonlarında İstanbul'da bulunmuş olan Marsigli; "Türkiye'de gerek işlemler, gerekse kayıt işlerinde malî yönetimde izlenen yollar o kadar güzel ve düzenli şekilde tertiplenmiştir ki, Hristiyan ülkeler bile kendi ülkelerinde farkedilmesi ihtimali olmayan bir çok suistimallerin önlenbilmesine yardımcı olacak yöntemleri, bunları inceleyerek elde edebilirler."(*) demektedir.

Osmanlı malî teşkilâtı bünyesinde istihdam olunan personel, özellikle kâtipler, görev ve sorumluluk şuru içerisinde hareket etmek zorunda idiler. Kâtiplik mesleği için seçilen elemanlarda mesleğe yatkınlıklarının yanında güvenilirlik, dürüstlük, sır saklama gibi vasıfları haiz olması aranır ve malî teşkilâtın ekseri yazışmalarında kullanılan ve adına siyakat dediğimiz yazı türüne vukufiyetlerinin tam olması istenirdi.

Asıl itibariyle siyakat; bir yazı türü anlamının ötesinde ilk devirlerde İslam devletlerinde muhasebe mesleğini ifade etmek için kullanılmıştır. Muhasebe mesleğinin İslam dünyasında ortaya çıkması ve yaygınlık kazanması oldukça erken dönemlere rastlar. Dolayısıyla zaman içerisinde kendine has bir uslûp kazanan muhasebeciliğin, kullandığı yazı ve rakamlar da farklı bir stilde gelişme göstermiştir.

Siyakat, Osmanlı Devleti döneminde Maliye, Defterhane ve Vakıf teşkilâtında kullanılmış resmî bir yazıdır. Osmanlı Devleti'nde siyakat yazısı ve rakamları; bilhassa malî idarenin muhtelif bürolarında kullanılmıştır. Türk malî idaresinde görev yapan memurlar, dörtyüzyıl boyunca bu yazı ve

---

(*) M. BELEN, *Türkiye İktisadî Tarihi Hakkında Tedkikler*, (Çev. M.Ziya), İstanbul 1931, Devlet Matbaas, s.48.

rakamları kullanarak çalışmışlardır. Ortadoğu'dan Balkanlar'a, Kırım'dan Akdeniz'in güney sahillerine uzanan geniş bir coğrafya üzerinde devlete ait her türlü gelir ve gider kalemleri hep bu yazı ile kaydedilmiştir.

Osmanlı arşiv kaynakları üzerinde araştırma ve inceleme yapanların siyakat yazısını bilmeleri ilmî bir zarurettir. Çünkü binlerce defter koleksiyonu ve milyonlarca vesikanın anlaşılabilmesi ve yorumlanabilmesi bu yazı türünün okunması ile mümkündür. Zira, siyakat yazı ve rakamlarını bilmeden, Osmanlı Devleti'nden bize intikal eden zengin arşiv malzemesinden yararlanılması da şüphesiz sınırlı olacaktır.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde çalışanların, arşiv belgelerinin türlerini ve değerlerini doğru olarak tanıtacak, bu belgelerin o devrin bürokrasisinde hangi kalemlere ait olduğunu gösterecek, bu arada malî konularla ilgili belge ve defterlerde görülen siyakat yazısı ve şekillerini okumakta yardımcı olacak bir rehber kitaba ihtiyaç duydukları bilinmekteydi.

İşte bu ihtiyacın giderilmesine matuf olarak, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nin değişik fonlarından, siyakatın muhtelif nüanslarını da yansıtabilen örnek belgeler seçilerek, transkripsiyonları ile birlikte ilgilenenlerin istifadesine sunulmuştur.

Siyakat yazısının tarihî gelişimi; muhtelif eser, yazma ve arşiv dokümanlarından faydalanılarak hazırlanan siyakat rakamları ve küçük bir sözlük ile bu çalışma zenginleştirilmiştir.

Eserin hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür eder, ilgililere yararlı olmasını dilerim.

4 Mart 1994

İsmet BİNARK

Devlet Arşivleri Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa Nu</u>
SUNUŞ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
GİRİŞ.....	1
METİNLER	23
SİYAKAT RAKAMLARI CETVELİ.....	247
BİBLİYOGRAFYA.....	265
SÖZLÜK.....	269

boş olacak

GİRİŞ

boş olacak

GİRİŞ

İnsanlık tarihinde en önemli gelişmelerden biri şüphesiz yazının icadıdır. Yazı; sessiz anlaşmayı sağlayan bir araç olduğu gibi, bilginin içinde bulunan topluma ve ileri kuşaklara aktararak geçmiş ile gelecek arasında irtibatlandıran önemli bir vasıta olma özelliğine de sahiptir.

Zira, yazılar menşeleri, hususiyetleri, ömürleri ne olursa olsun hepsi de insanoğlunun cemiyet ve medeniyet hayatında hafızası ve müfekkiresi işlerini gören bir takım şekiller ve bütün bir insanlığın beyni mesabesinde.

Toplumların meydana getirdikleri hemen hemen bütün medeniyetlerde yazı önemli bir konuma sahip olmuştur.

Bütün yazıların doğuş sebeplerinin başında; ihtiyaç maksad, lüzum ve zaruret gelir. Hiç bir yazının zarurî ve lüzumlu bir ihtiyaçtan doğmadığı düşünülemez. Ancak ihtiyaç ve maksadlar gibi lüzum ve zaruretlere de yerine, zamanına ve kişilere göre değişebilen nisbî ve izafî bir özelliğe sahiptir.

Tarihi süreç içerisinde pek çok yazı, türlü şekil ve karakterlerde vücut bulmuş, bunların kimisi fonksiyonlarını günümüze kadar muhafaza etmiş ve hâlen de kullanılmakta, kimisi de geçerliliklerini koruyamayarak sadece tarihî bir kıymet olarak kalmıştır. Bu bakımdan yazıları iki grupta ele alabiliriz:

1) Şekilleri tamamen veya kısmen bilinen, günümüzde ise kullanılmayan yazılar. Eski Mısır Hiyeroglifi, Çivi yazısı, Eski Fenike yazısı, Eti ve Uygur yazıları v.b. bu gruba dahildir.

2) Günümüze kadar geçerliliğini korumuş ve kullanılmakta olan yazılar. Çin, Latin, Arap yazısı gibi¹.

Arap yazısının menşei hususunda tarihçiler muhtelif görüşler serdetmiştir.² Ancak şu bilinmektedir ki, bu yazı İslâm'ın zuhurundan önce de mevcut olup, İslâmı

---

¹ Mahmud Bedreddin YAZIR, *Medeniyet Âleminde Yazı ve İslâm Medeniyetinde Kalem Güzeli*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, II. Baskı, Ankara 1981, s. 7, 14, 32.

² Geniş bilgi için bkz. Corci ZEYDAN, *İslâm Medeniyeti Tarihi I-V*, Tercüme eden Zeki Megamiz, İstanbul 1328, c. 1, s. 227, 228, c. 3, s. 98-102; Mahmud Bedreddin YAZIR, a.g.e., s. 53, 54.

kabul etmiş bütün milletlerce asırlarca kullanıla gelmiştir. Uzun asırlar boyunca çeşitli milletlerde, muhtelif toplumlarda ve çevrelerde ihtiyaç, sanat gibi mülâhazalarla türlü şekiller alarak zenginleşmiştir.

Arap yazısına ma'kilî, kûfî ve aklâm-ı sitte tabir edilen sülûs, nesih, muhakkak, reyhanî, tevkî, rik'a stili esas olmuştur. Bu umumi esas üzerinde muhtelif yazı şekilleri teşekkül ederek tekâmül göstermiştir.³ Özellikle Osmanlı Devletinde dîvânî ve siyâkat yazı türü, resmî muamele ve kayıtların ayrılmaz bir parçası olmuştur.

Arap alfabesini bin yılı aşkın kullanmış olan Karahanlılar, Büyük Selçuklular, Gazneliler, Anadolu Selçukluları, Anadolu Beylikleri ve Osmanlılar gibi Türk devletleri belirtilen yazı stillerine yenilerini eklemiştir.

İslâm Dünyasında yazının tekâmülü Osmanlılar ile doruk noktasına ulaşmıştır. Hat sanatına olan rağbet yanında, türlü ihtiyaç ve maksadlar da göz önünde bulundurularak muhtelif şekil ve karakterde, resmî ve gayr-ı resmî alanlarda kendini göstermiştir.

Arşivde bulunan yazıları çeşitlerine göre şöyle sıralamak mümkündür: sülûs, sülûs kırması, muhakkak, reyhanî, ince reyhanî, tevkî, nesih, ince nesih, nesih kırması, dîvânî, celî dîvânî, dîvânî kırması, ta'lik, ince ta'lik, ta'lik kırması, rik'a, rik'a kırması, siyâkat.⁴

Siyâkat yazısı, arşiv belgelerinde kullanılan yazı çeşitleri içerisinde anlaşılması ve okunması en zor bir yazı stilini oluşturmaktadır. Okunmasında ciddi bir ihtisasa gerek duyulan siyâkat yazısı, adından da anlaşılacağı üzere; yazılışı kelimelerin ve makamın icabına tâbi, yazanın kalemi kullanışdaki insiyatifine kalmış ve siyak ve sibak karinesiyle okunabilecek bir yazı türüdür.⁵

Siyâkat, kelime olarak " "E, " kelimesinden müştaktır. Sevk; öne katıp sürme, ileri götürme, hayvanı gütme, ardından yürütme, ilerletme, takib etme, iterek sürme manalarına gelir. Siyak kelimesi de; sözün gelişi, tarz-ı ifadesi, sözde geliş uslûbu mânalarını taşır. Siyak u sibak denildiğinde sözün gelişi ve öncesini tutması anlaşılır.⁶

³ YAZIR, a.g.e., s. 65 v.d.

⁴ YAZIR, *Eski Yazılar Okuma Anahtar*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 4. Baskı, Ankara 1983, s. 7.

⁵ a.g.e., s. 144.

⁶ fiemseddin Sami, *Kamus-ı Türki*, Dersaadet, 1317, s. 754; Mustafa b. fiemseddin el-Karahisarî, *Ahter-i Kebir*, İstanbul 1310, s. 422; Bekir TOPALOĞLU-Hayreddin KARAMAN; *Arabça-Türkçe Yeni Kamus*, İstanbul 1979; s.199, Smail OTAR, *Muhasebede Siyakat Rakamları*, Lebib Yayıncılık Yayınları, İstanbul 1991, s. 13.

Siyakat kelimesini lûgatlar eskiden hesaplarda kullanılan bir nevi yazı, harflerle yazılan hesaba mahsus hat⁷, hazine hesapları ile vesikalarında, hazine ve muhasebe senetlerinde kullanılan yazı şekli, dîvân rakamı şeklinde izah etmektedirler.⁸

Siyakat terimi ise, özellikle Osmanlılara gelinceye kadar bir çok İslâm devletinde uzun seneler muhasebe kayıtları için kullanıldığından, bir ilim dalı olarak telakki edilmiş ve muhasebe ilmine "İlm-i siyâkat" denmeye başlanmıştır.⁹ Konuyla ilgili eserlerde siyakatın bir ilim dalı olarak ehemmiyeti üzerinde durulmuş, devlet mekanizmasının işlerlik kazanmasında gördüğü fonksiyon ifade edilmiştir. "Risale-i Felekiyye" adlı eserde:

«Â«†»ÿœ†ÕÂœ«†%o%oÒÁ†«%oÂ%o,,†«%oÃ%oÍ%o†Ë
 Œ³Í—†«Ë%oÍ†«%o«»'«—†ÂŒ.Í†ÊŒË«Áœ†»Ëœ,,Á†
 «ÿ%oÈ†Ë«ÿ“Ò†»«·«,,†«'Õ«»†»%o«¹†Ë«—»«»†,,«»
 ËœË%o†ËÂÁÂÒ«†ÂÂ%o,,†»Í†,«ÿœÁ;

"Allaha hamd ve Resulüne salât ü selâmdan sonra ..... güzel ve tesirli konuşanlarla (ehl-i belâgat) kalem erbabınca "fenn-i siyâkat"ın diğer yüksek ve en değerli fenlere nisbetle daha şerefli ve yüce olduğunda ittifak edilmektedir. Memleket ve devlet işleri ile memleketin ihtiyaçlarında hesap kaidesi olmadıkça yürümez ve batıl olur".¹⁰

Bir ilim dalı, bir yazı türü olarak siyâkat ile ilgili pek çok eserin telif ve tercüme edildiği, pek çok müellifin de eserlerinde siyâkattan bahsettikleri görülmektedir. İslâm

⁷ Hüseyin Kâzım KADR, *Türk Lügatı*, T.D.K. Yay., İstanbul 1943, c. 3, s. 166.

⁸ *Müntehabat-ı Lügat-ı Osmaniye*, s. 412; *Redhouse Yeni Türkçe-İngilizce Sözlük*, s.1024; *smail OTAR*, a.g.e., s. 13.

⁹ *smail OTAR*, "Risale-i Felekiyye "Kitabu's-Siyakat" Hakkında", *Ü. İktisadi İdariyât Fak. Muhasebe Enstitüsü Dergisi*, Yıl 10, sayı 37, Ağustos 1984, s. 10; M. Tayyib GÖKBALÇIN, *Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Tarihi Çerçevesinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlimi*, İstanbul 1979, s. 44. Yazar burada ilm-i siyakatı direkt muhasebe terimiyle ifade etmez. "Maliye meselelerini, para ile ilgili bilgileri ilm-i siyakat sözü ile ifade etmişlerdir" der. Nejat Göyünç "Mâd es-Seravi" hakkında yazdığı makalesinde: "Kendi ifadesine göre babası maliye (ceride-i hesab) memurlarıydı. Müellifimiz de ondan özenerek aynı mesleki yolu (sanat-ı siyakat) seçti" demektedir. Bkz. Nejat GÖYÜNÇ; "Mâd es-Seravi ve Eseri", *Ü. İktisadi İdariyât Fak. Tarih Dergisi*, c. XV, sayı 20, İstanbul 1965, s. 76.

¹⁰ Abdullah b. Muhammed b. Kiyâ'l-Mazenderânî, *Risale-i Felekiyye der-İlm-i Siyakat*, Neftreden, Walter HINZ, Wiesbaden 1952, s. 2. Eserin aslı Süleymaniye Kütüphanesinde, Ayasofya 2756 no'da kayıtlıdır. *smail OTAR*, *Risale-i Felekiyye*, s. 10.

Devletlerinin çoğunda maliyede istihdam edilen personelin ve yöneticilerin, siyâkat bilmelerinin bir üstünlük, bir imtiyaz olarak görülmesi nedeni ile, dönemin tarihini yazan müverrihler maliye üst kademesini ele alırken "fenn-i siyâkatda mâhir" olduklarını belirtme lüzumunu duymuşlardır Bununla ilgili olarak aşağıdaki şu örnekleri verebiliriz:

1) İlhanlıların son dönemlerinde dîvân işlerinde şöhret bulan Kazvinli Hamdullah "Tarih-i Güzide" adlı eserinin mukaddimesinde kendisinin her müstevfî (maliye nazırı) gibi siyâkata aşina olduğunu anlatır:

Á—†DÊœ†Â‘1%o†«ÍÊ†»ÊœÁ†«ÍÊ†·Ê† «—Íœ†»ÊËc
 Ö—Í—†Ë”Í«, †ÂË”ËÂ†,, ‘ Á^a†Ë«Â«†œ—

Her ne kadar bendeniz tarih ilmiyle uğraşmadıysam da, geçmiştekiler ve akrabaların az bir desteğiyle ... Yazma ve siyâkatta meşhur olmuş; fakat aklımdan geçiyor ki ...

2) Hicrî 761'de Farsça olarak telif edilen "Düstûr'l-Kâtib fî Ta'yîni'l-Merâtib" adlı eserde, Hoca Cemal Münşi anlatılırken siyâkatta ve diğer alanlarda mâhir olduğu şöyle ifade edilir:

œ· —†œ«—²†ÂÂ«%o,,†ÆÆÆ†»«' «Ö»†·«÷%o†œË«Ã
 »”Í«—†» œ’Í’†œ—†·Ê†Ö”«»†Ë”Í«, †Ë«” Í·«†Ë œËÍ
 œ·« —†Ëœ”« —†œÍË«ÊÍ†ÿ%

Memleketin defterdarları ... bir çok fazilete sahip olan Hoca Cemaleddin Münşî, matematik, siyâkat, istîfa, tedvîn, defterlerin zabtı ve dîvânların düstûrları ilimlerinde dünyanın sayılı âlimlerindendi.

Aynı eserde siyâkat hakkında:

œ—†·Ê†”Í«, †,,Á†Âœ«—†ÃÂÿ†Ëœ—Ã†ÂÂ%o,, †»
 ”%o³Ê †«“†«” ÿÂ«%o†¬Ê·† ’«ÊÍ·†,, »†,,—œÁ†ÆÆÆ
 œ³† %oÂ—†«Ë†Ê

Memleketin gelir ve giderlerinin üzerinde döndüğü siyâkat ilmi, saltanatın işlerinin parlak zamanında defterdarlar tarafından kitap tasnifinde kullanılmıştır...

Onun öğrencilerinin yazılarında da yer almıştır.

3) "Tevârih-i Fârisiyye fî Elkâbi'l-Vüzerâ" adlı eserde vezir Aduddin Seyyidü'l-Melik Ebu'l-Me'âlî en-Nuhâs el- İsfahânî hakkında:

œ—†ÿ%oÂ†"Í«, †Ë«" Í.«†Â

Siyâkat ve istîffa ilminde mâhir ve fazıl eserler ...

4) Selçuklu devrine ait "Târih-i Ekberî" adlı eserde:

ÆÆÆ†œÍ,,—†œË«ÃÁ†®¹«"Í† »—Í"Í©†«" †,,Á†«"†
Õ"«»†Ë,Ë.† «Â†

Diğer Hoca, siyâkat inceliklerine ve matematik ilminin hakikatlerine vakıf olan (Tebrizli Gâzî)'dir.

ÆÆÆ†œÍ,,—†œË«ÃÁ†«ÂÍÊ†«%oœÍÊ†ÂÕÂœ†Á—
Ëœ—†Õ"«

ÆÆÆ†œÍ,,—†®»«»«†œË" †»œ"Í©†«" †«ËÊÍ"†»ÿ%
ÂË'Ë.†»]

Diğer Hoca Emînüddîn Herevîst'dir ki siyâkat fenninde usta kalem ve hesap incisi idi.

Diğer (Baba Dost Bahşî)dir ki siyâkat ilminde seçkin ve güzel kitabette vasıflıydı.

5) "Kitâbü'l- Mülûk li Ma'rifeti Düvel-i Mülûk" adlı eserde Necibüddin Müstevfi'nin istîfâ ve siyâkatta, yerine geçen Meceddin Mehmed'in kitâbet ve siyâkatta mahareti ifade edilir. Eminüddin Mikâil hakkında ise şu kayıt bulunmaktadır:

œ—†«ÂË—†"Í«, †Ë-ÍÍÊ†«Â«— †Ë—"ËÂ†"œ«Ë

Siyâkat işlerinde ve emirlik ve vergi düzeninde itaat eden memleketin cömert emirlerindendi.

6) Timur'un oğlu Şah Ruh devrinde yazılmış (831) "İnşâ" adlı eserin mukaddemesinde:

œ—Â%o«“Â †«Ê†Õ÷— †»ËœÂ†Ë«“†»Õ—†«%o”Í«,
ËÂ—ÕËÂ†‘—·†«%oœÍÊ†·÷%o†«%o%oÁ†œ«’...†«Ê‘
Õ”«»†Ë³—Í,†”Í«

Muhâsiblerin üstâdı Mevlânâ ve merhum Şerefeddin Fazlullah'ın bilhassa inşa ettiği siyâkat denizinden, hakkında söz söylenen o şahsın hizmetinde bulundum.

7) Aksarayı Tezkeresinde:

”ÿÍœ†‘—·†«%oœÍÊ†ÆÆÆ†ÿ»œ†«%o—ÕÂÊ†»Ëœ†

Said Şerefeddin ... Abdurrahman'ın siyâkat ilminde tam bir mahareti vardı.

Aynı eserde Müstevfi Nasıruddin Mehmed hakkında:

«,,—ĐÁ†Â” Ë·È†ÛÍ‘Á;†œÍ—ÍÊÁ†»Ëœ†Ë

Müstevfi hem eski sanatçı idi hem de siyâkate âşinalığı vardı.

Ebu bekir Müstevfi el-Erdebilî için:

«»Ë†»,,—†«%oÂ” Ë·È†«%o«—œ»Í%oÍ†—ÕÂÁ†«%o%
ÿ%oÍ†”ÍÊ«†«“†»Í †Õ—Ë·†®ÂÊÁ«†ËÂÊ†-%o,,©†œ-
ÿÁË—†Í«.

İlm-i siyâkata sahip olan Ebûbekir el-Müstevfi el-Erdebilî (Allah O'na rahmet etsin),

Şeyh Ebû Ali Sinâ'nın "Kânûn"undaki (minhâ ve minzâlik) harflerinin bulunduğu beyitten anlaşıldığı gibi siyâkat ilmi; Rum memleketlerinde, onun gelmesiyle ortaya çıkmıştır.

Millet Kütüphanesinde bulunan *Feridun Bey Vakfiyesi*'nde ise şu kayıtlara yer verilmiştir: "... Hesâb ve kitâba kâdir üslûb-ı rakam ve siyâkatta mâhir... bir kâtib nasb olunup hizmet-i ma'lûmesini edâ ettikte yevmî on akçaya mutasarrıf ola.

Muallimhaneye ... anda taman ve mâhir ve esâlib ve kavâidinde neyyir-i kemâl-i bâhir, ilm ü hesap ve rakam-ı siyâkatta ve uslûb-ı defterde rusûhu Zâhir ola ... zikrolunan kâtipler mezkûr muallimhanelerde olan sıbyan ve şübbandan san'at-ı kitâbete tâlib ve fenn-i hesâb ve rakkam ve siyâka ta râgıb olanlara talim edip hizmetlerini edâ ettiklerinde her birine yevmî sekizer akça verile."¹¹

İbn-i Bibi'nin *Tevârih-i Âlî Selçuk* adlı eserine aldığı şu beyitler siyâkatın ehemmiyetini oldukça güzel ifade etmektedir:

Bu resmile olurdu ol vakti kâr
Siyâkatle inşâi hutut ü şümâr
Muhâsip ki fenninde mâhir ola
Rukumü siyâkatta kâdir ola
Kişi kim siyâkatta kâdir değil
Ulular huzurunda hâzır değil"¹²

Bir yazı çeşidi, bir üslûb, bir ilim dalı ve bir meslek olarak siyâkate duyulan ihtiyaç; muamelelerin defterlere zamanında çabucak yazılması, kâğıttan tasarruf ve ihtisar gibi sebeplere bağlanabilir. Rik'a ile 5-10 sahife tutan bir yazıyı siyâkat ile bir sahifeye sığdırmak imkânı vardır. Esrâr-ı devlet dolayısıyla da siyâkate ihtiyaç duyulduğu şeklindeki görüş tenkid edilmektedir.¹³ Muhasebe mesleğini yüzlerce yıl ellerinde tutan ve bunu kendilerine mahsus kapalı zümre mesleği haline getiren Süryanilerin, bu meslekteki mevkillerini korumaya çalışmak için siyâkate sıkıca sarılmalarını da sebepler arasına katabiliriz. Eser telif edenler de mesleğin ihtisas gerektirdiği üzerinde durmuşlardır: "Muhasebe fenninde, yani acayib hesablarda, garib çarpmalarda, zor bölmelerde ve kesirlerde mâhir olalar". "Zira her kim akıllı ve doğru tabiatlı kimse, muhasebe fenninde vukuf sahibi ola"¹⁴ Matrakçı Nasuh "Umdetu'l-Hisâb" adlı eserinde: ...erbâb-ı kalemin a'yânı ve eshâb-ı rakam'ın erkânı huzurlarında ve üdebâ-yı kâmil ve hüsebâ-yı fazıl hizmetlerinde çok müddet mevaziyyet edip

¹¹ Osman ERG<N, *Muallim M. Cevdet'in Hayatı, Eserleri ve Kütüphanesi*, Bozkurt Basımevi, İstanbul 1937, s. 701-705.

¹² Osman ERG<N, a.g.e., s. 694.

¹³ Osman ERG<N, a.g.e., s. 696; A. Süheyl (ÜNVER), "Siyakat Yazı ve Kuyûd-ı Atika", *İstanbul Belediye Mecmuası*, Yıl 1931, sayı 87, s. 91.

¹⁴ İsmail OTAR, *Siyakat Rakamları*, s. 14.

tertib-i aklâm ve terkiib-i erkâm ki asl-ı kadim ve rûkn-i azimdir nice vakt mülâzemet ve müdâvemet gösterüp üstadların nefis kitapların..... tettebbu ve temettu etmekle..."¹⁵ ifadelerini kullanır.

TARİHÇE

Gerek siyâkat yazısı gerekse de siyâkat rakamlarının ne zaman ortaya çıktıklarına dair kesin deliller bulunmamaktadır. Ancak hicrî birinci asırda Müslümanlar tarafından kabul ve tatbik başlanan defter tutma usûlü ile birlikte fütihat ile genişleyen topraklara yayılarak İslâm ülkeleri arasında yerleşmiş olduğu tahmin edilmektedir.¹⁶

Hız. Ömer'in halifeliği döneminde, fethedilen memleketlerden akan vâridatın eklenmesiyle devletin gelir kaynaklarının artması, düzenli kayıt tutmayı lüzumlu kılmıştır. Devletin gelir ve giderlerinin artması, muamele ve muhasebe işlerinin de ziyadeleşmesine sebebiyet vermiş, dolayısıyla devlet malını korumak, hak sahiplerine haklarının düzenli bir şekilde verilmesini sağlamak amacıyla muhasebe ve kitabet servislerini düzenleyen bir dîvân sistemi teşekkül ettirilmiştir.¹⁷ Divân usulünün tatbikinden sonra defterler, buldukları memleketlere göre farklı dillerde tutulmuştur. Irak ve havalisinde İran dili (Pehlevi), Suriye ve dolaylarında Rumca, Mısırda kıptî lisanı ile tutulmuştur. Mısır ve Suriyede, hükümet dairelerinde hakim durumda olan Arap ırkından olmayan yerli Hıristiyan memurlar (Süryani), muhasebe mesleğini bir zümre mesleği haline getirmişlerdi. Aşırı Arap ırkçılığı ile tanınan Emevî hükümdarları bile resmî muameleleri mütehasısların yokluğu nedeni ile bu zümreye gördürmek zorunda kalmışlar, zamanla mütehasısların yetişmesi ile Abdülmelik b. Mervan 81/700 yılında defterlerde yabancı diller yerine arapçayı ikame etmiştir. Abdülmelik b. Mervan, Suriye bölgesinde Rumca tutulan kayıtların Arapça'ya tercüme görevine Süleyman b. Sa'd'ı getirmiş ve isteği üzerine ona Ürdün'ün bir yıllık haraç gelirini vermekle birlikte ilâveten onu Ürdün valiliğine

¹⁵ Matrakçü Nasuhi, *Umdetu'l-Hisab*, Nuruosmaniye Kütüphanesi, No 2984, vrk 2a; Hüseyin Gazi YURDAYDIN, *Matrakçü Nasuh*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fak. Yay., Ankara 1963, s. 18; Hac Muhyiddin Muhammed b. Hac Atmaca, "*Mecmau'l-Kavâid*" adlı eserinde benzer ifadeleri kullanarak ihtisasa gerekliliğine ifaret eder. Köprülü Kütüphanesi, Mehmed Asım Kitaplar, no 341, vrk 2a-2b.

¹⁶ Selâhaddin ELKER, *Divân Rakamları*, Türk Tarih Kurumu Yay., 2. Baskı, Ankara 1989, s.17.

¹⁷ Abdurrahman Vefik, *Tekâlif Kavaidi*, İstanbul 1328, s. 145; Ebu'l-Ulâ MARDİN, "Beytülmal" *İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, s. 592, Halil CÂHİD-Ahmed AKGÜNDÜZ, *Türk Hukuk Tarihi*, Selçuk Ün. Yay., Konya 1989, c. 1, s. 189, 309; Selâhaddin ELKER, a.g.e., s. 17-18. Divân'ın Sasani tesirinde kaldığı ve ne zaman kurulduğuna ilişkin bilgi için bkz. Muhammed Abduhay el-Kettani, *Et-Teratibü'l-dariyye*, Çev.: Ahmet Özel, İz Yay., İstanbul 1990 s. 297-301.

atamıştır. Süleyman'ın bu işi bir yılda tamamladığı kaydedilmektedir. Bu sırada Irak valisi bulunan Haccac, İranlı defter uzmanı Ferruh'un ölümü ile talebesi Sistanlı Salih b. Abdurrahman'a, bu belgede Pehlevice yazılan dîvân defterlerini Arapça'ya çevirtirmiştir. Defterlerin arapçalaştırılmasından sonra Abdülmelik'in Serhum adındaki kâtibi, muhasebe mesleğini bir zümre mesleği haline getiren Hıristiyan (Rum-Süryani) memurlara: "Allah geçim vasıtanız olan bu mesleği elinizden aldı, artık başka bir vasıta ile geçinmenizi temin ediniz" demiştir. Mısır'da ise dîvânlar Kıptice'den Arapça'ya 87/706'da halife Velid zamanında, Horasanda ise 124/742 tarihinde halife Hişam devrinde tercüme ettirilmiştir.¹⁸

Abdülmelik b. Mervan döneminde yabancı unsurları millîleştirme gayretleri ve özellikle resmi muamelelerin, muhasebe kayıtlarının arapçalaştırılması, siyâkat yazı ve rakamlarının icad ve tatbikinin bu tarihlere veya bu tarihlere yakın bir zamanda vukubulduğuna bir delil teşkil edeceği düşünülmektedir.¹⁹

Yazının Abbasiler döneminde Irakda icad edildiğini ileri sürenler de bulunmaktadır.²⁰ Yine, siyâkatın Orta Asyada kullanılan ve İslâmî devre tesadüf eden Uygur yazısı ile kufî denilen ve pek çok çeşitleri olan yazı ile arasında sıkı bir yakınlık ve benzerliklerin olduğuna da yer verilmektedir.²¹

Siyakat yazı ve rakamlarının Osmanlıya intikali Selçuklular kanalıyla gerçekleşmiştir. Osmanlı muhasebesinde dîvân rakamlarının daima Farsça ibareli muamele kayıtlarıyla birlikte kullanılagelmesi, bu rakamların İran taraflarından Anadolu'ya, Selçuklular tarafından intikal ettiğini gösterir. Yine Konya Selçuklularının "Divan-ı istifa" adı verilen maliye dairesinde ve o dönem paralarında dîvân rakamlarının kullanılması da ayrı bir delil olarak kabul edilmektedir.²²

¹⁸ İbn-i Haldun, *Mukaddime*, Tercüme eden :Zakir Kadiri UGAN, M.E.B. Yay., 2. baskı, İstanbul 1990, s. 604, 622; *Hammer Tarihi*, Tercüme eden: Mehmed ATA, İstanbul 1329, c.3, s.226; Corci ZEYDAN, a.g.e., 4/115, 5/26; W. BARTHOLD-Fuad KÖPRÜLÜ, *İslâm Medeniyeti Tarihi*, Diyanet İleri Bafkanlığı Yay., 5. Baskı, Ankara 1977, s. 115; Celâl YENİÇER, *İslâm'da Devlet Bütçesi*, İmamî Yay., İstanbul 1984, s. 95, 96; Selâhaddin ELKER, a.g.e., s. 17-19.

¹⁹ ELKER, a.g.e., s. 23.

²⁰ A. Süheyl (ÜNVER), "Siyakat Yazısı ve Kuyûd-ı Atika", *İstanbul Belediye Mecmuası*, sayı 87, s. 92; Mübahat KÜTÜKÖLÜ, Ders Notları, s. 5; Dündar GÜNDAY, *Arşiv Belgelerinde Siyakat Yazısı Özellikleri ve Divan Rakamları*, T.T.K. Yay., Ankara 1974, s. 1; Cahit BALTACI, *İslâm Paleografyası (Diplomatik-Arşivcilik)*, Marmara Ün. İlahiyat Fak. Vakfı Yay., İstanbul 1989, s. 30.

²¹ ERGİN, a.g.e., s. 696; Süheyl ÜNVER, a.g.m., s. 92.

²² ELKER, a.g.e., s. 23-25; İsmail Hakkı UZUNÇARFİLİ, *Osmanlı Devleti Teşkilâtına Medhal*, Türk Tarih Kurumu Yay., 3. Baskı, Ankara 1984, s. 95.

Selçuklularda Farsça'nın ağır bastığı, hatta Sahib Fahreddin zamanında defter ve fermanların Arapça'dan Farsça'ya aktarıldığı bilinmektedir. Karamanoğlu Mehmed Bey ise, defter tutma usulünü değiştirerek tamamen, Farsça yerine kısmen Türkçe, kısmen Farsça karışık bir kayıt usulü ihdas ettiği ve bu usulün Osmanlı Devleti'nce de kabul ve tatbik edildiğini Hammer, tarihinde kaydetmektedir.²³

Selçuklularda siyâkat yazı ve rakamlarının kullanıldığını pek çok kaynak belirtmektedir. İbn-i Bibi'nin Tevârih-i Âli-i Selçuk adlı eserine aldığı ve yukarıda kaydettiğimiz şiir; siyâkatın Selçuklular zamanında kullanıldığını ve bir meslek dalı olarak dönem içerisindeki ehemmiyetini gösterir. Yalnız yazı değil, rakamlar da hususî bir tarzda kullanılmıştır. Siyâkata vukûfiyeti olmayan memurlara itibar edilmemiştir.²⁴ Sahib Fahreddin Kazvinî ve Abdurrahman Müstevfî ve III. Alâeddin zamanında Nasıruddin Mehmed Müstevfî'nin siyâkattaki mahareti, dönemin kaynaklarından "Selçukname"nin sitayişle bahsetmesi, siyâkata olan ilginin bir ifadesidir.²⁵ Selçukluların siyâkat rakamlarını kullandıkları bazı sikke ve kitabelerin tarihlerinden de anlaşılmaktadır.²⁶

Osmanlılar, teşkilât ve müesseseleri açısından bir çok hususlarda İslâm devletlerinin, özellikle malî konularda İlhanlıların tesirinde kalmıştır. Kuruluş dönemlerinde Anadolu'da İlhanlı maliyesine ait bir kısım kitapların istinsah edilmesi, buna bir delil olarak gösterilmektedir.²⁷ Ayrıca Osmanlı devrindeki tahrirlerin ve vilâyetler için kanun konulmasının "İntizâm-ı memleket beyan-ı âdet ve tahrir-i vilâyetle olmak selef-i sâlâtinden câri ve sâdır" olduğu görüşü, bu adetleri Osmanlıların doğrudan doğruya Selçuklu ve İlhanlılardan aldıkları, Osmanlı Devleti'nde yapılan nüfus ve arazi tahrirlerinin aynı rakam ve yazı tekniği ve defter çeşitleriyle Anadolu Selçuklularında ve İlhanlılarda tatbik edilmekte olan usullerin bir devamı olduğu, dolayısıyla Osmanlıların usul yönüyle devlet muhasebe sisteminde İlhanlılarda uygulanan muhasebe sistemini uyguladıklarına dair görüşler de bulunmaktadır.²⁸

²³ Hammer Tarihi (Ata Bey tercümesi), c.1, s. 84, c. 3, s. 226; ELKER, a.g.e., s. 26.

²⁴ ÜNVER, a.g.m., s. 92, 93.

²⁵ UZUNÇARFİLİ, a.g.e., s. 95.

²⁶ gös. yer.

²⁷ GÖYÜNÇ, a.g.m., s. 73; UZUNÇARFİLİ, a.g.e., s. 217; BARKAN, XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Ziraî Ekonominin Hukukî ve Malî Esaslar-Kanunlar, Ü. Ed. Fak. Yay., İstanbul 1943, Giriş LXXI.

²⁸ Halil SAHİLLİ, 1683-1740 Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu Hazine Gelir ve Gideri, VIII. Türk Tarih Kongresi, II. cildten ayrı basım, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1981, s. 1389; Ö. Lütfi BARKAN, a.g.e., Giriş LXXI, LXXII.

İlhanlılarda devletin gelir ve giderlerinin tesbiti maksadıyla bir daire teşkilini düşünen Sahib-i Azam Şemsüddin Mehmed Cüveynî olmuştur. Bundan evvel malî işleri hesap ve kitaba uygun olarak tesbit eden bir daire bulunmamakta idi.

Cüveynî, vâridatın masârifata kafi gelmemesi üzerine riyaziyedeki vukufu ve siyâkat yazısıyla dîvân kayıtlarını tutmaktaki mahareti bilinen Hoca Cemalüddin Münşi'ye, malî işleri tanziminin tevdi edilmesi konunun ehemmiyetini belirtmesi açısından önemlidir. Düzenlenen vâridat ve masârifat defterleri, siyâkat yazısı ve siyâkat rakamı ile tutulmuştur.²⁹ Yine, İlhanlı Devleti'nin bütün malî işlerine bakan ve adına Müstevfî denilen kişinin siyâkat yazısını bilmesi zaruri addedilmiştir. Müstevfî dîvânında tutulan Defter-i Camî, Defter-i Mukarrer, Defter-i Avarize, Defter-i Harac-ı Mukarrer-i Divan, Defter-i Kanun, Defter-i Tevcihat, Defter-i Ruznamçe isimli muhtelif defterlerde siyâkat yazısı kullanılmıştır.³⁰

Yukarda kaydettiğimiz gibi, Süryanîler muhasebe işlerini zümre mesleği olarak yürütmekte idiler. Süryanîlerin bu tercihlili durumu Araplar, Selçuklular, İlhanlılar ve Osmanlı Devleti'nde Orhan Gazi zamanına kadar devam etmiştir. Bu durum siyâkat yazı ve rakamlarının İslâm devletlerinde geçirdiği tarihî seyre ışık tutmaktadır.³¹

Siyâkatın Osmanlı döneminde icad edildiğine ilişkin görüşlere de bir kısım müelliflerin eserlerinde rastlamak mümkündür. Müverrih Âlî; siyâkat yazısını Arap yazısından çıkararak ilk yazanın Hüsâm-ı Rûmî olduğunu belirtmektedir. Menâkıb-ı Hünerverân adlı eserinde; "Üslûb-ı defter-i siyâkatta dahi hoşnüvis ve mümtazlar vardır ki mucid ve muhterîleri, Merhum Sultan Mehmed Han Gazi evkafî kâtibi Hüsâm-ı Rûmî'dir" der.³² 18 ciltlik "Sefîne" adlı basılmamış ansiklopedik eserin müellifi Safî Efendi, Necib Asım'ın eserinden iktibas ettiği satırlarda, yukardaki görüşleri paylaşır: "Siyâkat Osmanlı'nın ihtiraatındandır. Muhterî, Fatih Sultan Mehmed Han Gazi evkafî kâtibi Hüsâm-ı Rûmî'dir"³³. Ancak, buraya kadar verdiğimiz bilgiler muvacehesinde siyâkatın Osmanlı döneminde icad edildiğini belirten görüşü kabullenmek mümkün değildir.

²⁹ UZUNÇARFİLİ, a.g.e., s. 214, 215.

³⁰ UZUNÇARFİLİ, a.g.e., s. 216.

³¹ <smail OTAR, *Muhasebede Siyakat Rakamlar*>, s. 13. Benzer bir durum Avrupa'da görülmüştür. K>smen XV inci yüzy>llarda bir müddet muhasebede <talyanlar zümre hakimiyeti tesis etmişlerdir. Bkz. ayn> eser, s. 13, 41 no'lu dipnot; Ahmet TABAKOLU, *Türk <ktisat Tarihi*, Dergah Yay., <stanbul 1986, s. 47.

³² Mehmed Zeki PAKALIN, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Bakanlığı Yay., <stanbul 1983, c. 3, s. 237-240.

³³ Osman ERG<N, a.g.e., 697, Süheyl ÜNVER, a.g.m., s. 92.

Osmanlılarda siyâkatın tatbikine hizmet edenlerden ve geliştirenlerden biri Amasyalı Tacızâde Cafer Çelebi'dir (öl. 1515). 20 sene nişancılık eden Tacızâde, kayıtları muntazam defterlerde siyâkatle tutmakta büyük bir ihtimam göstermiş, maliye, evkaf gibi fonlara ait pek çok kaydı siyâkata dönüştürmüştür. Daha sonra Seyyid Abdusselâm adlı zat (öl. 1526), siyâkat yazısının kaidelerini tebdil etmiştir³⁴.

Siyâkat yazısı, Osmanlı Devleti'nde bir kaç asır resmî muamelelerde kullanılmıştır. Devlet maliyesini ilgilendiren alanlarda bilhassa tercih edilmiştir. Türk malî idaresinin memurları, 400 yıl boyunca bu yazı türünü kullandılar, Bağdad'dan Budapeşte'ye kadar geniş bir sahada devlet servetinin her kııntısı, devlet gelirlerinin, köylünün sarımsak öşrüne varıncaya kadar her geliri ve aynı şekilde her gideri, her türlü resm, hizmet, ulûfe, aylık ve tahsisler ve bunlar arasında devlet merkezinin (İstanbul) ve eyaletlerin çeşitli ölçü birimleri, mahallî ölçüler, para çeşitleri ve Türkçe ve yabancı asıllı sayısız yer ve şahıs isimleri, hep bu yazı ile kaydedilmiştir.³⁵

19. yüzyıla gelindiğinde, II. Mahmud döneminde yavaş yavaş terkedilmeye başlanmış ise de 1878 yılına kadar varlığını devam ettirmiştir.³⁶

Tanzimatla birlikte maliye ve muhasebede câri usûller, yerini batıda kullanılmakta olan usûllere bırakmıştır. Eski muhasebe usûlünün terkedilmesi, dolayısıyla siyâkat yazı ve rakamlarının ihmale uğramasına neden olmuştur. Bu ihmal neticesi; 19. yüzyılın sonlarında devletin resmî belgelerine ve o dönemde telif edilen eserlere de yansdığı gibi, siyâkat yazısını okuyacak elemanların bulunmasında güçlük çekildiği görülmüştür. Süleyman Sûdî "Defter-i Muktesid" adlı meşhur eserinde şu ifadelerle yer vermektedir: *"Eski zamanların mu'amelât-ı hesâbiyesi, defterlerde 'siyâkat' denilen hat ve rakamla yürütüldüğünden ve ol vakitlerin usûl ve âdetince aklâm-ı hesâbiyeye duhûl edecek olan ketebe için siyâkat hat ve rakamının ta'lim ve te'allümü vâcibâtdan tutulmuş iken, hat ve rakam-ı mezburun git gide ehemmiyeti izâle edilip usûl-ı imlâsını bilenler şöyle dursun, kırâet eyleyenler bile azaldığından aradan kırk elli sene geçtikten sonra ya bir lüzûm veya bir merak üzerine hat ve*

³⁴ Osman ERGÜN, a.g.e., s. 698; *Baflbakanlık Osmanlı Arflivi Rehberi*, Baflbakanlık Devlet Arflivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arflivi Daire Baflkanlığı Yay., Ankara 1992, s. 521.

³⁵ Enver MERÇİL, "Bibliyografya" (L. Fekete'nin Türk Malî daresinde Siyakat Yazısı adlı eserinin tanıtım yazısı), *Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası*, c. 15, sayı 1-4, s. 334.

³⁶ *Baflbakanlık Osmanlı Arflivi Rehberi*, s. 522. Siyakat yazısının ne zaman terkedildiği ile ilgili muhtelif tarihler verilmekle birlikte, bu tarihler birbirine yakın tarihler olup, hicrî 1290'lı yıllara tekabül etmektedir. Hammer mütercimi Mehmed Ata ise, 1255/1839'dan sonra terk olduğunu belirtiyor. Bkz. *Hammer Tarihi*, c. 1, s. 84.

rakam-ı siyâkatla yazılmış bir defter ele alınacak olur ise kâriker mündericâtını anlayamayacaklarından nâşi terciümana muhtaç olacakları şübhesizdir.

Fakir her ne kadar siyâkat hat ve rakamının ibkâsı taraflısı değilse de, hatt-ı mezkûr ile yazılmış olan defterlerin ile'l-ebed bekâsı taraflısı olduğundan kendim bu defterlerin mütâla'asından bir çok şeyler istihraç eylediğim gibi ahlâfımı dahi istifadeden mahrum etmemek arzusunda bulunduğundan ahlâf-ı merkume bir defteri ele aldığı gibi mündericâtını suhûletle hal eylemek için siyâkat hat ve rakamının usûl-ı imlâsına dâir ba'zı misâl ve meşklerin zeyl olarak kitâba ilâvesini münâsib görmüşümdür."³⁷

18 Cemâziye'l-âhir 1318/13 Ekim 1900 tarihli Sadârete arzedilen Maarif tezkeresi, siyâkat yazısında görülen ihmali daha açık bir şekilde yansıtmaktadır.³⁸ İtalya'nın Napoli şehrinde açılan "Şark Dilleri Mektebi" için siyâkat kırması hattından bir kaç satır yazı ile bir rakamından yüze, yüzlerden bine kadar rakamları içine alan bir numune Maarif Nezâreti'nden istenir. Maarif Nezâreti'nin ilgili şubelerinde siyâkat yazı ve rakamını "nakş ve tahrir" edebilecek bir kimse bulunamaz. Nezâret, Divan-ı Hümayûn Beğlikçiliğine mürâacat eder. Burada da bilen bulunmayınca Defter-i Hakanî Nezâreti'ne durum iletilir. Ancak burada bilen bir kaç kişinin bulunduğu tesbit edilir. Belgenin aslı şöyledir:

*Nezâret-i Ma'ârif-i Umumiye
Mektubî Kalemi
Aded
37500 Umumî
145 Hususî
Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki*

İtalya'da Napoli şehrinde küşâd edilmiş olan Elsine-i Şarkiyye Mektebi'nin siyâkat kırması hattından bir kaç satır yazı ile bir rakamından yüze ve yüzlerden bine kadar erkâmı nâtik bir varaka-ı hesâbiye talebinde bulunduğu devlet-i müşârun-ileyhâ sefâretinden bâ-takrir iltimas olunması üzerine ol babda Hariciye Nezâret-i Celilesinden bâ tezkire vukû'bulan iş'âr neticesinde nezâret-i âcizî devâir ve aklâmında zikr olunan hat ve erkâmı nakş ve tahrir edebilecek ehil ve muktedir bir kimse bulunmadığından Divân-ı Hümayûn Beğlikçiliğine mürâca'at edilmiş ve oracada erbâbı olmadığı bi'l-mühâbere anlaşılmasıyla varaka-ı matlûbe Defter-i

³⁷ Süleyman Sûdi, *Defter-i Muktesid*, İstanbul 1307, cilt I, s. 66-67.

³⁸ Baffbakanlık Osmanlı Arşivi, B.E.O., 117732.

Hâkânî Nezâret-i Celîlesinden celb ve irsal edilebilmişdi bu vesile ile sûret-i mevsukada istihsâl olunan ma'lûmata nazaran nezâret-i müşârun-ileyhâda dahi hat ve erkâm-ı mezkureyi nakş ve tahrir muktadir ancak bir kaç zât bulunub bir zamandan beri kuyûdât-ı cedidece isti'mâli nâdir ve belki de metrûk olmak münâsebetiyle yeniden yeniye erbâbının yetişdirilmesi pekde me'mûl olmadığından ve ehlinin fîkdânı halinde ise kuyûdât-ı atıkaya tabi'î ittilâ' kâbil olamayarak bu yüzden bi'l-âhire devletçe müşkülât tahaddüs edebileceği cihetle sâye-i terakkiyat-vâye-i hazret-i pâdişâhîde her zamandan ziyâde aksâm-ı ulûm ve fînûnun istikmâl-i vesâit-i terakkisine çalıştığı ve betahsis zikr olunan Napoli şehrinde küşâd edilen Elsine-i Şarkiyeye Mektebinde hatt-ı mezkûrun ta'allümüne teşebbüs edildiği bir sırada buraca refte refte rehin-i mecd ve inhitat olması tecviz edilemeyeceğinden teşvikât ve tergibât-ı münâsibe ibkâsıyla zikr olunan siyâkat kırması hat ve erkâmının bekâsına hizmet edecek tedâbir cümlesinden olmak üzere Mâliye ve Evkâf-ı Humâyûn Hazine-i Celîleriyle Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlesince ve Divân-ı Humâyûn kalemince mezkûr hattı her zaman nakş ve tahrir muktadir bir kaç zât yetişdirilmesi hakkında nezâret-i müşârun-ileyhimle Divân-ı Humâyûn Beğlikçiliğine evâmîr-i mukteziye i'tâ buyurulması hususunun huzûr-ı sâmi-i cenâb-ı sadâret-penâhilerine arz ve izbârı Meclis-i Ma'ârif'den ifâde kılınmış ve icrây-ı muktezası merhûn-ı müsâ'de-i celîle-i hidiv-i eframileri bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü ferman hazret-i veliyyül-emrindir.

*Fî 18 Cemâziye'l-ahire sene 1318
ve Fî 30 Eylûl sene 1316*

*Ma'ârif-i Umûmiye Nâzırı
Bende
Zühdi*

Arzedilen bu tezkire üzerine Sadâret makamı ilgili nezaretlere şu tebliğatta bulunur;

"Mâliye ve Evkâf-ı Humâyûn ve Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlerine ve Divân-ı Humâyûn Beğlikçiliğine Tezkîre ve Müzekkîre

İtalya'da Napoli şehrinde küşâd edilmiş olan Elsine-i Şarkiyeye Mektebince siyâkat kırması bir kaç satır yazı ile erkâmı hâvî bir varaka taleb olunması üzerine lede'l-mürâca'a Divân-ı Humâyûn kalemince mezkûr hat ve erkâmı tahrir edebilecek kimse olmadığı anlaşılmasıyla varaka-ı matlûbe Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlerine celb ve irsal olunmuş ise de sûret-i mevsûkede istihsâl olunan ma'lûmata nazaran nezâret-i müşârun-ileyhâda dahi bu hat ve erkâmı yazmağa muktadir ancak bir kaç zât bulunub kuyûd-ı cedidece isti'mâli nâdir belki metrûk olması hasebiyle yeniden yeniye erbâbının yetişdirilmesi pek de melhûz olmadığından ve ehlinin fîkdânı hâlinde ise kuyûd- atıkaya ittilâ' kâbil olamayarak bu yüzden bi'l-âhire devletçe müşkülât

tahaddüs edebileceğinden ve bu hattın Avrupa'da ta'allümüne teşebbüs edildiği bir sırada buraca refte refte rehîn-i inhitat ve nisyân olması tecviz edilemeyeceğinden bahs ile nezâret-i celîleriyle Evkâf-ı Humâyûn ve Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlelerince ve Divân-ı Humâyûn kalemince teşvikât ve terğibât-ı münâsibe ifâsıyla mezkûr hattı tahrir muktadir bir kaç zâtın ale'd-devâm yetiştirilmesi lûzûmı Ma'ârif Nezâret-i Celîlerinden bildirilmiş ve mezkur nezâretlere icra kılınmış olmağla mezkur hat ve erkâmın nezâret-i celîlelerince de icâb edenlere ta'limi esbâbının istikmâline himmet ve nezâret-i müşârun-ileyhâ ile Divân-ı Humâyûn Beğlikçiliğine de tebliğât-ı lâzime icrâ kılınmış olmağla mevzu' bahs olan hat ve erkâmın Divân-ı Humâyûn Kalemince de icab edenlere ta'limi hakkında işbu müzekkere mezkur kaleme i'ta olundu"

Bâ-işâret-i aliyye-i hazret-i müsteşârî"

Defter-i Hâkânî Nezâreti'ne yazılan diğer bir yazıda:

"Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlelerine

14 Teşrîn-i evvel sene 1316 tarihli tezkireye zeyldir.

Kuyûd-ı Defter-i Hâkânî idaresi mu'âmelâtının te'min-i hüsn-i cereyânı için müstahdimînin hadd-i nizâmîsinden dûn kalan ma'aşlarının ikmâl -i noksânı hakkında ba'zı ifâde ve istid'ayı hâvî idâre-i mezkûre hulefâsı nâmına i'tâ kılınan arzihal leffen taraf-ı humâyunlarına tisyâr kılınmış ve bunlar şâyân-ı ikdârbulmuş olmağla münderacâtına ve iş'âr-ı sâbika nazaran iktizasının icra ve inbâsına himmet

Bâ-işâret-i hazret-i müsteşârî"

Yazının asıl metin kısmında yer alan "siyâkat hattının suret-i mükemmele ve muntazamada ta'limiyle devam-ı hüsn-i muhafazası" ibaresi iptal edilerek, ibare daha kısa bir şekilde ifade edilmiştir. Maarif Nezâreti'nin Sadaret makamına arzettiği tezkere üzerine Defter-i Hâkânî Nezâreti'nde siyâkat yazısının unutulmaması yönünde çalışmaların yapıldığı anlaşılmaktadır.

Ancak, gerek Defter-i Hakani, gerekse diğer nezaretlerce daha sonra ne tür tedbirlerin alındığı ve ne gibi çalışmaların yapıldığına ilişkin elde mevcut bilgilere sahip değiliz. Ne var ki, konunun ileriki yıllarda ciddiyetini korumakta olduğu görülmektedir. Sadaret makamı 3 Cemâziye'l-âhir 1329/2 Haziran 1911 tarihli

yazısında³⁹ Evkâf-ı Humayun, Maliye ve Defter-i Hâkâni Nezâretlerine şu tebligatta bulunur:

"Evkâf-ı Humâyûn ve Mâliye ve Defter-i Hâkâni Nezâret-i Celîle ve Aliyyelerine

Müstağnî-i beyân oldığı üzre Evkâf-ı Hümâyûn ve Hazine-i Celîle-i Mâliye ile Defter-i Hâkânî kuyûd-ı kadimesi siyâkat hattıyla muharrer ve hatt-ı mezkur ise el-yevm metrûk ve mensî bir halde bulunmasına binâen inde'l-iktizâ kuyûd-ı mezkûreye mürâca'at vukû'unda müşkilâta tesâdüf edilmekde olduğu anlaşılmuş ve bunlara mürâca'at ihtiyacı bâki oldukça hatt-ı mezkûrun terk ve ihmâli gayr-ı câiz bulunmuş olduğundan devâir-i mezbûrede hatt-ı mezkûre vâkıf zevât bulunduğu suretde bunlar tarafından ve müstahdimîn meyânında, bu gibi erbâb-ı vukûf bulunmadığı takdirde hâricden bilenler vesâtatıyla ketebei mevcûdeden münâsiblerine ta'lîm ve tahsil etdirilmesi bi't-tensib devâir-i mezkûreye tebligât icrâ olunmağla nezaret-i celîlelerince de îfâ-yı muktezasına himmet

Bâ emr-i âlî-i hazret-i müsteşârî"

Günümüzde ilmî faaliyetlere olan ilginin artması, özellikle tarih sahasında belgelere dayalı olarak yapılan akademik çalışmaların hız kazanması, Osmanlı paleografyasının muhtelif stillerine vukûfu olanların adedini çoğaltmaktadır. Salt tarih ve iktisat tarihi alanlarında çalışanların siyâkat yazı ve rakamlarından bîgâne kalamamaları da 20. yüzyılın başlarında duyulan sıkıntıyı bir ölçüde azaltmaktadır. Siyâkat yazı ve rakamlarının yer aldığı kadim Osmanlı belge ve defterlerinin aynen neşri ve ağırlıklı bir şekilde bu tür belge ve defterler kullanılarak yapılan akademik çalışmalar yanında, Osmanlıca öğretimine yönelik kitapların çoğalması ve bu kitaplarda siyâkatın konu edilmesi, bilhassa siyâkat yazı ve rakamlarına münhasır rehber eser ve makalelerin neşredilmesi gibi çalışmalar bu yazı ve rakamların anlaşılmasını kolaylaştırmakta, ileri kuşaklara aktarılmasını sağlamaktadır.

Siyâkat yazısı; sanat hattı olmaktan ziyade maliye, tapu ve evkafa ait işlerde ve bunlara dair vesikaların yazılmasında kullanılmıştır.⁴⁰ Osmanlı paleografyası içerisinde en zor okunabilen bir yazı türüdür. Bu yazıda sürat ve ihtisar hakimdir.⁴¹ Siyâkatın zor okunabilen bir yazı olmasının sebepleri şöyle izah edilebilir:

³⁹ Baflbakanlık Osmanlı Arflivi, *B.E.O.*, no 292457.

⁴⁰ Baflbakanlık Osmanlı Arflivi, *B.E.O.*, no; 292457; *B.O.A. Rehberi*, s. 521.

⁴¹ Mahmud Bedreddin YAZIR, *Eski Yazılar Okuma Anahtar*, s. 144.

1) Asıl siyâkat harfleri, diğer yazıların harflerinden ayrı bir şekilde olmakla beraber, her yerde aynı siyâkat harfleri kullanılmamış, diğer yazı stillerine ait harfler yerine göre kullanılmıştır.

2) Siyâkate noktalı harfler olmasına rağmen bir çok yerde nokta terkedilmiştir.

3) İmlâ bakımından ayrı yazılması gereken harfler ekseriya siyâkate bitişik yazılmıştır.

4) Siyâkatı yazan kâtibin üslûbünden doğan zorluklar.

5) Siyâkate harflerin yazılış biçimleri ve harfler, kelimeler ve satırların daima birbirine yakın ve hatta bitişmiş olması.⁴²

6) Siyâkatle yazılan metinlerin ekserisinin ifade tarzının diğer yazılar ile yazılan metinlerden farklı oluşu, Arapça ve Farsça kelimelerin sıkça kullanılışı uzun terkiplere yer verilmesi.

7) Tarihî seyr içerisinde diğer yazılarda olduğu gibi siyâkat yazısında da farklı karakterlerin oluşması.

8) Kalemler (bürolar) arasında farklı yazış ve ifade tarzlarının bulunması.

Mahmut Yazır, siyâkat hakkında; "Siyâkat sade görünür bir yazıdır. Sadeliği kalemindeki tabii ve süratli akışın icabı olarak harflerinin ufalmış ve kısalmış bulunmasından ileri gelmekle beraber, harflerinin münferid haldeki şekilleriyle satır içindeki mürekkebe şekilleri bambaşkadır. Harf başları umumiyetle küçük, kollar ve bacaklar kısa, çanaklar bazan düz ve bazan muka'ar (oyuk, çukur, içbükey) ve kırıklı olur ve her kelimedede az çok bir ihtisar meşhud bulunur. Satıra dizilişinde evvelki kalem hasisliği bir düzeye gitmeyip bazı kelimelerde ve harflerde kalem akışına geniş bir cömertlik verilerek başlar büyük, bacaklar uzun, bir harf ve kelime yerine göre bambaşka yeni bir kılığa sokulmuş bulunur ...Nesih kırması, dîvânî kırması, rik'a kırması ve hatta kûfî hurdası gibi bazı yazıların harf şekilleri az çok bir tadil ile siyâkat harfleri arasına karıştırılarak yazılmış... Bu yazıda harflerin ve satırların birbirine yakın olması hemen hemen bir kaide gibidir."⁴³

Siyakat yazısının aldığı karakter dönemlere göre değişme göstermiştir. Fatih öncesine ait kayıtların azlığı, siyâkat yazısının kazandığı muhteva hususunda bilgilenmemizi engelliyor. M. Cevdet, Fatih devrine kadar kayıtlar siyâkata benzer bir

⁴² YAZIR, *Siyakat Yazış*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yay., 2. baskı, Ankara 1978, s. 6-8.

⁴³ a.g.e., s. 144.

yazı ile yazılmıştır, diyor.⁴⁴ Süheyl Ünver, Fatih'e kadar kayıtların ta'lik reyhânî denen hat ile yazıldığını, okunması biraz güç olduğu için de siyâkat gibi telakki edildiğini, defterlerin de hep ta'likimsi bir yazı ile tutulduğunu belirtiyor.⁴⁵ Halil İnalçık ise; XV. asır tahrir defterlerinde ekseriyetle tevki hattının kullanıldığını ifade ediyor.⁴⁶ Fatih'den Yavuz'a gelinceye kadarki dönemde tutulan defterlerdeki siyâkat sitili ile Kanunî ve sonrasına ait siyâkat sitili farklıdır. Zira Fatih döneminden itibaren görülmeye başlanan siyâkat yazısı, sonraki dönemlere göre daha sadedir.⁴⁷ 19. yüzyılda tutulan defterlerdeki siyâkat yazısı ise rik'aya yakın bir surette açık yazılmıştır.⁴⁸

Siyâkat yazısı da diğer yazılar gibi, yazanın yetişme tarzına, uslubuna bağlı olarak ayrı karakter göstermektedir. Hat sanatı ile yetiştirilmemiş memurların yazılarını okumak oldukça güçtür. Hattat olan memurlar daha güzel ve okunaklı yazmışlardır. Siyâkat çeşitlerinin, her devre ve her kâtime göre hususiyetlerinin olduğu gibi, muhtelif dairelerde kullanılan siyâkatlar da farklıdır.⁴⁹

Siyâkat yazısında bölgeler arası farklılıklar da görülmektedir. Mesela Yemen dîvânında kullanılan siyâkat yazısı, merkez maliye teşkilâtında kullanılan yazıdan değişik bir sitildedir.⁵⁰

Siyâkat Rakamları: Siyâkat yazısının kullanıldığı bütün yerlerde kullanılmıştır. Bu rakamlar için siyâkat rakamları dışında "Siyâkat-ı Arabî", "A'dâd-ı Arabî", "Erkâm-ı Arabiyye", "Siyâkat Adedleri", "Melfuz A'dâd Hesabı", "Erkam-ı Divaniyye", "Divan Rakamları", İranlılar; "Hesab-ı Dinârî", "Hesâb-ı Harvârî", "Rukûm-ı Siyak", "Siyak-ı Rukûm", Hind Müslümanları ise "Rukûm" tabirini kullanmışlardır.⁵¹

⁴⁴ ÜNVER, a.g.m., s. 92.

⁴⁵ gös. yer.

⁴⁶ Halil İNALCIK, *Hicrî 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arnavid*, Türk Tarih Kurumu Yay., 2. Baskı, Ankara 1987, Giriş s. XII. Halil İnalçık neffrettiği bu eserin rik'a, tevkî, kal'n tevkî, güzel tevkî hatlar ile yazıldığını sayfa numarası vermek suretiyle belirtmektedir.

⁴⁷ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 521.

⁴⁸ Osman ERGÜN, a.g.e., s. 699.

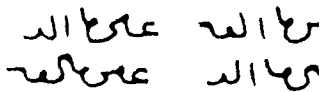
⁴⁹ ERGÜN, a.g.e., s. 697-698. Bir yeniçeri kâtibi, Dîvân kitâbeti flâkirdliğine kabulü için dîvânî, siyâkat ve diğer yazı türlerinden örnekler sunmaktadır. Bkz. *Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 583.

⁵⁰ Halil SAHALLIOĞLU, *Yemen'in 1599-1600 Yılı Bütçesi*, Yusuf Hikmet Bayur'a Armağan'dan ayrı basım, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1985, s. 289.

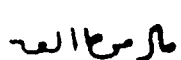
⁵¹ Muhyiddin b. Mehmed b. el-Hac Atmaca, *Mecmau'l-Kavâid-i Hisab*, Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet Yazmalar, no: K. 369, vrk. 17 b; Ayn eser, Köprülü Kütüphanesi no: 341, vrk. 2a;

Siyakat rakamlarının esası; rakamların Arapça telaffuzunu oluşturan kelimelerin kısaltılmasından meydana gelmektedir. Rakamların telaffuzunda bulunan harfler içinde, en uygunları ve kelimeyi en iyi yansıtan harfler seçilmiştir. Mesela; siyâkat usulüne göre 5 rakamı ٦ , ٩ gibi şekillerle gösterilir. Bilindiği gibi, 5 rakamının Arapçada telaffuzu "Hamse" kelimesidir. Hamse kelimesindeki “ Ğ ” harfi, siyâkat rakamı ile beş rakamını temsil etmektedir. Büyük rakamlar için de bir örnek verelim:

536776 sayısı siyâkat rakamlarıyla şu şekilde yazılmaktadır: . Bu sayının Arapçadaki telaffuzu; "Hamsemie sitte ve selâsûne âlâf ve seb'amie ve sitte ve seb'un". Görüldüğü gibi rakamları temsil eden harfler ihtimamla seçilmiş, değişik sayıları ifade eden aynı harf ise, biraz farklı yazılmıştır. Siyakat rakamlarının yazılış biçimleri başta, ortada ve sonda değişik şekillere bürünebildiğinden dikkat edilmelidir. Sayı milyonlar basamağında bir sayı ise, siyâkat ile yazılışında "merre" ifadesi yer almaktadır. Merre ifadesinin niçin siyâkat rakamları içinde yer aldığı şu şekilde izah edilmektedir: "... muhasebîn halkından bazı fâzıllar görmüşler ki bu siyâkat-ı Arabî'nin bu vecihle kitâbeti ve kırâeti hem müşevveş ve hem de asîrül-fehm'dir, ol ecilden vâzih ve rûşen olsun için "merre" ibâretiyle kayd etmişler tâki yesirül-fehm olup zabta kâbil ola. Pes çün dokuz kez yüzbinden mütecâviz ola ol vakt bunlar "Merre ibâretiyle kitâbet olunur"⁵². Bunlara dair şu örnekleri verebiliriz:

 1.000.000, Okunuşu: Aşara merremie âlâf.

Türkçesi: On kere yüz bin

 20.000.000 Okunuşu: Mieteyn merre mie âlâf

Türkçesi: İki yüz kere yüz bin

 700.000.000 Okunuşu: Seb'a âlâf merre mie âlaf

Türkçesi: Yedi bin kere yüz bin

Matrakç› Nasuh, a.g.yazma, vrk. 4 b; <smail OTAR, *Muhasebede Siyakat Rakamlar*, s. 14; Selâhaddin ELKER, a.g.e., s. 9.

⁵² Muhyiddin b. Mehmed, b. el-Hac Atmaca, a.g.yazma; Muallim Cevdet Yazmalar›, no: K. 369/vrk 19b-20 a, Ayn› Eser, Köprülü Ktp. no: 341/vrk 9b; Matrakç› Nasuh, a.g.yazma, vrk. 6a.

Siyakat rakamları ile ilgili geniş bir tablo düzenlenerek ekte sunulmuştur.

METİNLER

BOA, *Cevdet Saray*, nr. 3972.

1

el-Mesârifât ————— 1
emti'a-i matbah ve ta'yînât-ı dâire-i Hazret-i Sultân-ı âlîşân efendimiz Enderûnî ve Bîrûnî
gayr-i ez-ta'yînât-ı mîrî an-gurre-i şehir-i Rebî'u'l-âhir sene 1134 ilâ gâye-i şehir-i mezbûr sene
1134

Akçe

07 886	Bahâ-i nân-ı azîz ber-mûceb-i müfredât
27 363	Bahâ-i güşt-ı ganem kıyye 2 487.5 fî 11
09 196	Bahâ-i ürz-i hâs kile 121 fî 76
00 000	Mevcûd-ı kilâr-ı Bîrûn an-cânib-i Pîr Ahmed Ağa revgan-ı sâde kıyye 624
09 400	Bahâ-i şeker kıyye 117.5 fî 80
<hr/>	
53 845	

- 2 -

el-ihracât _____ i			
câmi'-i şerîf ve gayrihî			
Be-cihet _____ i	Be-cihet _____ i	Be-cihet _____ i	Be-cihet _____ i
bahâ-i kâğıd berây-ı defâtir-i evkâf	_____ i	şem'-i asel-i Zihne	bahâ-i deste-i penbe berây-ı şem'-i asel
deste 23.5 kıymet 310	bahâ-i torba-i Mihaliç kıt'a 44 kıymet 2 697	adet 4 kıymet 78	kıymet 50
Be-cihet _____ i	Be-cihet _____ i	Be-cihet _____ i	Be-cihet _____ i
bahâ-i torba-ı Mısırî	peşkir	leğen-i nühâs-ı cedîd	_____ i
kıt'a 60 kıymet 1 000	kıt'a 1 kıymet 75	kıt'a 1 kıymet 100	şukka-i telâtîn kıt'a 1 kıymet 251
Be-cihet _____ i	Be-cihet _____ i	Be-cihet _____ i	Be-cihet _____ i
bahâ-i kâğıd berây-ı hurdahâ-ı medâris-i semân	bahâ-i ferş berây-ı hurdahâ	makrame-i alaca	bahâ-i revgan-ı zeyt berây-ı kanâdîl-i câmi'-i şerîf ve gayrihî
deste 61 kıymet 610	kıymet 29	adet 3 kıymet 39	kıyye dirhem 1 222 100 kıymet 29 299
Be-cihet _____ i			
bahâ-i revgan-ı sâde berây-ı kanâdîl-i câmi'-i şerîf			
kıyye 677 kıymet 18236			
Resîd 4 144		Bâkî 14 292	

	Yekûn	
	53 067	
Resîd		Bâkî
18 775		14 292

BOA, D. BRZ nr. 116.11.23

- 3 -

**Sah
Buyruldu****Divriği Mu'accele hâshâsından verile.**

Âdet _____ i
seneviyye-i bahâ-i devât ve makrame ve mühimmât-ı sâire berây-ı lâzıme-i hazret-i sadr-ı âlî
an-vâcib sene 1116 în kadar meblağ an-Hızâne-i Âmire dâde fermûde ez-ân sebeb an-cânib-i
Kalem-i Teşrifât tezkire-i hazîne-nüvişte ber-mûceb-i mu'tâd-ı kadîm ve bâ-arzuhâl-i hod ve
bâ-fermân-ı şerîf el-vâki' fî 13 Za. sene 1116.

fî sene
guruş-ı esedî

95

berây-ı bahâ-i devât	berây-ı makrame-i hünkârî	berây-ı mühimmât-ı sâire
esedî	esedî	esedî
40	40	15

Yalnız doksan beş esedî guruşdur. Tahrîren 13 Za. sene 1116.

Mahsûb _____

fî 23 Za. sene 1116 an-akçe-i mu'accele-i hâshâ-i Divriği fî 1116 an-yed-i Mehmed Çelebi
an-cânib-i Ahmed Efendi Teşrifâtî.

Nukilet _____

BOA.

- 4 -

Sefîne _____ i
Kara Süleyman Re'îs, berâ-yı tahmîl-kerde hinta an-iskele-i Silivri ilâ-Âsitâne nakl ve
be-Anbâr-ı Tersâne teslîm şude, der sene 1196.

Tahmîl _____
ber-mûceb-i
irsâliye
hinta
keyl
850
022.5 noksân
827.5 teslîm-i Anbâr-ı Tersâne

Mahsûb

BOA. *Maliyeden Müdevver* nr. 15523 s. 1

- 5 -

Defter _____ i
 rûznâme-i vâridât ve mesârifât-ı Kilâr-ı İmâret-i Âmire-i merhûm ve mağfûrun-leh Sultan
 Süleyman Hân tâbe serâhu an-tahvîl-i iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Efendi zîde
 mecduhû el-mütevellî an-gurre-i Şa'bân el-mu'azzam sene erba'a ve elf.

Yevmü's-sebt _____

fî gurre-i Şa'bân sene-i minhu

el-Mübâya'ât _____

Bahâ-i Güşt 3 Müd	Bahâ-i ma'denus 4
-------------------------	-------------------------

el-Masraf _____

an-kilâr

Becihet _____ i

harc-ı ta'âm-ı misâfirîn

el-ürz _____ er-revgân _____

Becihet _____ i Cirâye-i misâfirîn 40 Sofra fî 300 M. (Yevm)	Becihet _____ i ta'âm-ı turuş-ı misâfirîn 22 Sofra fî 50 M. (Yevm)	Becihet _____ i _____ i Cirâye-i misâfirîn 40 Sofra fî 100 M. (Yevm)	Becihet şorbâ-ı mukarrere bedel-i güşt 2 Nevbet kıyye 12
---	--	--	---

el-asel _____

Becihet-i Türbe-i şerîfe kıyye 1	fülfül 5 M.
--	----------------

Harc _____ 1

ta'âm-ı turuş-ı misâfirîn

Meviz-i siyâh fî 200 M.	Meviz-i surh fî 25 M.	Alûyî fî 25 M.
----------------------------	--------------------------	-------------------

BOA, D. BRZ nr. 1116.11.14

6

Masraf-ı
yevmü's-sâlis,
fî 14 Za. sene 1116.

Nukilet be-
Defter-i Kebîr
hüküm buyruldu
Sah

BOA, *Tapu Tahrir Defteri* nr: 166

Kânûn

---

nâme-i pâdişâh-ı âlem-penâh

Bin akçelik tımar yine kendü cebelü iki bin akçelik tasarruf eden kendü cebelü bir gulâm üç bin akçelik yere kendü bürüme bir cebelü dört bin ve dört bin beş yüz akçelik yere kendü bürüme bir cebelü bir gulâm ve beş bin akçelik tasarruf eden bir tektür ve beş bin beş yüz ve altı bin akçelik tımar yine kendü bürüme iki cebelü bir tektür ve yedi bin ve yedi bin beş yüz ve sekiz bin akçe yine kendü bürüme iki cebelü bir gulâm bir tektür ve dokuz bin akçeliğe kendü bürüme üç cebelü ve bir çadır on bin ve on bin beş yüz ve on bir bin akçe tasarruf eden kendü bürüme üç cebelü bir gulâm bir çadır ve on iki bin akçe yine kendü bürüme dört cebelü bir çadır ve on beş bin akçe tasarruf eden kendü bürüme beş cebelü bir çadır ve bundan yukarı olan hâsılın üç binliğine bir cebelü ve bin beş yüz ve iki bin olana gulâm ve sancak beglerinin her beş bin akçeye bir cebelü ve her altı bin akçeye bir keçe a'lâsına iki günlük ve kendü oturduğu çadır sokaklar ve bir çadır hazîne ve bir çadır kilâr ve bir matbah ve bir saraçhâne ve subaşuların her dört bin akçeye bir cebelü ve her otuz bin akçe bir keçe a'lâsına iki çadır ve bir tektür ve ednâsına bir çadır ve bir tektür.

BOA, *Maliyeden Müdevver* nr. 9820/128-129

8

Pınarhisârı Kadısı Mevlânâ Hasan dâ'îleri arz gönderüp Bergos sâkinlerinden Durmuş nâm kimesne gelüp Vize ve Kırkkilise sancaklarında vâki' hurda-ı livâ-i Vize ve Kırkkilise ve tevâbi'i mukâta'ası sene 1001 Muharremi guresinden ve mevkûfât-ı livâ-i mezbûre mukâta'ası sene-i mezbûre Rebî'ü'l-evveli guresinden ve beytûlmâl-ı hâssa-ı livâ-i mezbûre sene-i mezbûre Cemâziye'l-evveli guresinden üç yıla 735.000 akçeye ve sürgünân-ı cezîre-i Sirem Mukâta'ası sene 999 Martı evvelinden üç yıla 105.000 akçeye ve Çakal Ahmed hâsları ve tevâbi'i mukâta'ası sene elf Martı evvelinden üç yıla 5039 akçeye ve hâshâ-ı Samako ve tevâbi'i mukâta'ası sene-i mezbûre Martı evvelinden üç yıla 120.000 akçeye ve karye-i Kaysar ve tevâbi'i mukâta'ası sene 1003 filvârinin ikisinden üç yıla 49.000 akçeye ki zikrolan mukâta'ât cem'an tevârîh-i muhtelifi ile üç yıla 1.154.039 akçeye Hasan nâm mültezim uhdesinde olup velâkin mezkûr Hasan müflis ve lâmekân olup kefil vermege kâdir olmaduğundan gayri peşin için vermege şart eyledüğü akçeyi dahi veremeyüp...

BOA, *Tapu Tahrir Defteri* nr. 835/47

9

Nâhiye _____i

Bozâbâd

Cema'ât _____i

Anterli bundan akdem Ruhâ'nın havâs karyelerine bağlu re'âyâ kayd olunup ve lâkin zulm ve te'addî ve nevâhînin kesret-i nevâdidinden ve Arab istîlâsından re'âyâsı perâkende ve perîşan ve karyeleri harâbe olup bâ-hatt-ı hümâyûn sa'âdet-makrûn iskânları fermân buyrulmağın Ruhâ Sancağı'nda Bozâbâd nâhiyesinde hâlî ve harâbe ve mîrîye hâsıl olan havâss-ı hümâyûn karyelerinden Terkozan ve Payvıran ve Şeyhzilni ve Ortavıran ve Karacavıran ve ma'a mezra'a-i İnhanı nâm karyede cemâ'at-ı mezbûre resm-i bennâk ve mücerredi ile ve mahsûlâtı hâsıl-mine's-sub' olup vesâir tekâlif mu'âf ve müsellemler Türkmen ve Ekrâd tâyifesi gibi mahall-i mezbûre iskân olunup ve cemâ'at-ı merkûm mîr-i aşîret Abbas Beg mîrî kayd ve tahrîr olunmuştur.

BOA. *Kepeci* nr. 61 s. 353, 354

10

İzdin kadısına hüküm yazıla ki hâliyâ Yorgi nâm zimmî kapuma âdem gönderüp bundan akdem Muhyiddin nâm kimesne ile Petro nâm zimmî ile bir tuzla ocağı alup ber-vech-i iştirâk işledüp tuzla tamâm oldukdan sonra mezkûr Muhyiddin hissesin bana satup ben dahi tasarruf etmek istediğimde mezkûr Petro hisse-i mezbûru bana tasarruf etdirmedi deyü bildirdi İmdi buyurdum ki hükmi şerîfim vardukda husemâyı berâber edüp şer‘le teftiş edüp göresin dediği gibi olup mezbûr tuzla ocağı mezbûr Muhyiddin mezbûr zimmi Petro ile ber-vech-i iştirâk tasarruf ederken buna satup mezbûr zimmî bunun tasarrufuna mâni‘ olup nesne dahl etdirmeyüp kendü tasarruf etmiş öyle ki zâhir ola ber-mûceb-i şer‘ müteveccih olan hissesin hükmi edüp alıveresin ve men‘ edüp hilâf-ı şer‘ ve kânûn dahl etdirmeyesin. Tahrîren fî 23 Receb sene 927.

BOA. *Tapu Tahrir Defteri* nr. 166 s. 602

11

Evkâf ————— 1
nâhiye-i Elmalu

Vakf ————— 1	Vakf ————— 1	Vakf ————— 1
Zâviye-i Seydi Hızır	Zâviye-i Abdal Musa	Hamâm-ı Yeni Beg
Dervîşân-ı tekve	Hâne İmam	der-nefs-i Elmalu
12 neferen	11 1	
Hâsıl —————	Hâsıl —————	Hâsıl —————
an-mukâta'a-ı bağ	an-çiftlik ve resm-i zemîn	3 000
ve zemîn ve gayrihi		
1 400	5 590	

Vakf ————— 1

nefs-i Elmalu'da Hızır İlyas Beg demekle ma'rûf bağ ve bağçe ki merhûm Eşref Paşa neslen ,ba'de neslin batnan ba'de batnın vakf-ı evlâd edüp hudûd-ı erba'a ile ellerinde olan hüccetlerinde mastûrdur. El-ân evlâdından Mevlânâ Kâmil Sinan ve karındaşı Bedreddin tasarruflarındadır ve ellerinde merhûm Sultan Mehmed Han tâbe serâhu'dan nişân-ı hümâyûnları vardır deyü defter-i atıkde kayd olunmuş. Hâliyâ mezkûr Eşref Paşa'nın evlâdından İskender ve karındaşı Bedreddin ve Ahmed ve Osman ve Ali ta'mîrine mültezim olup ellerinde olmağın defter-i cedîde kayd olundu.

12

Nefs ————— i

Elmalu'da Pınarbaşı'nda Dogan vakfı ile ve Oruç Çelebi vakfı ile ve tarîk-i âmla ve mâ-ı cârî ile mahdûd olan bağ ve bağçeyi kadîmü'l-eyyâmdan ilâ yevminâ hâzâ merhûm Eşref Paşa'nın vakf-ı evlâdıdır deyü mutasarrıf olan Derviş bin Murad Elmalu kadılığına hükm-i hümayûn ile tefîşe varan Antalya Kadısı Mevlânâ Sinan ve Elmalu Kadısı Mevlânâ Yunus huzûrlarında ikrâr ve i'tirâf etdüğü sebebden mezbûrân kadılar dahi hükm-i pâdişâhî tefîş edüp mezbûr bağın ve bağçenin vakf-ı evlâdlığına hükm edüp mezbûr şeyhin Kâtib veled-i Süleyman Fakih Beg eline hüccet-i şer'iyeye verdikleri ecilden defter-i atıkde sebt olunmuş imiş sonra Şeyh Murad kimesnenin evlâdından İshak ve kızı Torpaşa zikr olan bağ ve bağçe için kadîmü'l-eyyâmdan vakfı evlâdlık üzere tasarruf olunugelmiştir ceddimiz vakfıdır deyü merhûm Sultan Bâyezîd Hân'dan hükm-i hümayûnla Antalya Kadısı Mevlânâ Muhyiddin tefîş edüp mezkûr Sinan için bi-gayr-i hak tasarruf eder deyü mezkûr Şeyh Murad'ın evlâdlığına hüccet-i şer'iyeye verüp evvelâ hüccet-i mezkûr mücebince merhûm Sultan Bâyezîd Hân'dan mukarrernâme-i şâhî sadaka olunmuş hâliya mezkûr Şeyh Murad'ın evlâdından mezbûr Torpaşa'nın iki kızı Fâtıma ve Hûrî zikr olan hükm-i şâhî ve hüccet-i mezkûr mücebince ol bağa ve bağçeye bi'l-fi'il mutasarrıflar olup talebleriyle defter-i cedde kayd olundu.

BOA. *Tapu Tahrir Defteri* nr. 670 s. 690

13

Vakf ————— 1

Kâsım Çelebi bin Hayreddin Beg vâkıf-ı mezbûrun dokuz yüz on dokuz Muharreminin evâ'ilinde vâki' olmuş Yusuf en-nâ'ib imzâsıyla bir vakfiyesi vardır ki mazmûnu zikr olunur.

Asl ————— 1

vakf

Hâne —————

der-mahalle-i mezbûre tahtânî 2 bâb ve ulvî 2 bâb ve kasr ve muhavvata ve cüneyne ve bi'r-i mâ ve furun mahdûd Derviş Çelebi ve Mehmed Çelebi mülkleri ve tarîk-ı âm ile ve Na'lband Karagöz ve Sinan Beg mülkleri ile

Hâsıl —————

fî sene

şart-ı vâkıf hâne-i mezbûre evlâdına ve evlâd-ı evlâdına neslen ba'de neslin ba'de'l-inkırâz utekâsına ve evlâd-ı utekâsına zukûren ve inâsen neslen ba'de neslin ba'de'l-inkırâz mescid-i mezbûrda imâm olana her gün bir cüz' tilâvet eyleye ve tevliyet kendü nefesine ba'dehu hâkim ihtiyâr etdüğü kimesneye ola.

Bu zikr olunan menzil harâb olup Mevlânâ Mehmed izniyle arsasında bir mikdar yeri icâre-i mu'accele ile üç bin akçe ve mü'eccele her senede yirmi akçe vermek üzere Hasan Subaşı nâm kimesneye verilüp zikr olunan üç bin akçe ile ve bir mikdar dahi zam idüp bi'l-fi'l imâm olan Hüseyin ta'mîr edüp içinde sâkindir ve mezbûr Kâsım Çelebi'nin vakfı olan evlerin arsası ziyâde olup ol mahallede Ahmed Çelebi ki Altıboğçaoğlu demek ile ma'rûfdur dört bâb oda binâ edüp her sene mezbûr ev için otuz akçe takdir edüp odaları mesâlih-i mescid için vakf etmiş ve Ivaz bin Davud bir mikdar yerini otuz akçe mukâta'aya alup cem'an her sene doksan akçe alunup mezbûr evin meremmetine sarf olunur.

BOA. *Tapu Tahrir Defteri* nr. 670 s. 690

14

Mahalle _____ i
Mescid-i Altıboğça

Vakf _____ 1
Hızır Beg ibn-i Abdullah vâkıf-ı mezbûrun sekiz yüz seksen yedi Saferinin evvelinde vâkıf olmuş İbrahim bin Halil imzâsıyla bir vakfiyyesi vardır ki mazmûnu zikr olunur.

Asl _____ 1
vakf

Dekâkîn _____ i
der-mahalle-i mezbûre 12 bâb ve hucûrât 15 bâb mahdûd Paşa Hâtun mülkü ve etrâf-ı selâseden tarîk-i âm ile

Hâsıl _____

fî sene

2 328

el-mesârif _____

cihet _____ i	cihet _____ i	cihet _____ i
imâmet	te'zîn	dühn-i sirraç
fî yevm	fî yevm	fî sene
3	1	60

cihât-ı mezbûre kendü mescidi imâmına ve müezzinedir. Şart-ı vâkıf hucurât-ı mezkûrenin biri kendü binâ etdüğü mescidde imâm olana ve biri müezzin olana ve imâm olan nâzır ola ve tevliyet kendüden sonra aslah ebnâsına neslen ba'de neslin ba'de'l-inkırâz hâkimu'l-vakta ola.

15

Vakf _____ 1

Nefîse Hâtun bint-i Hamza vâkıfe-i mezbûrenin dokuz yüz on dört Recebinin evâ'ilinde vâki' olmuş Pîr Hasan en-nâ'ib imzâsıyla bir vakfiyesi vardır ki mazmûnu zikr olunur.

Asl _____ 1

vakf

Hânehâ _____ 1

tahtânî 2 bâb ve zulle ve muhavvata-ı yesîre ve kenif der-mahalle-i mezbûre mahdûd Mustafa el-hayyât ve Hasan el-bevvâb ve Ali en-na'âl mülkleri ve tarîk-ı hâs ile

Hâsıl

fî sene

540

Şart-ı vâkıfe nefsine ba'dehâ atîkaları Fâtıma ve Hurşîde ba'demâ evlâdlarına ve evlâd-ı evlâdına neslen ba'de neslin sâkin olup ta'mîr edeler ba'de'l-inkırâz Ali Bey Mescidi'nde imâm olan salât-ı fecirden sonra bir cüz' okuyup yevmî bir akçe verile ve mahsûlun öşrü cihet-i tevliyet olup tevliyet Mustafa'ya ba'dehu mescid-i mezbûrda imam olana olup rakabe mukaddem ola demişdir hâliyâ atîkası Fâtıma tasarrufundadır.

BOA. Tapu Tahrir Defteri nr. 251 s. 307

16

Vakf ————— 1

Pirinççi Hacı Hamza vâkıf-ı mezbûrun dokuz yüz yirmi bir Cemâziye'l-evvelinin evâhirinde vâki' olmuş Mevlânâ Seydi Mehmed bin Mehmed imzâsıyla bir vakfiyesi vardır ki mazmûnu zikr olunur.

Asl ————— 1

vakf

Hânehâ ————— 1 Hânehâ ————— 1

tahtânî 2 bâb ve sofahâ 3 ve hücre ve mahzen ve ahur ve hücre-i uhrâ ve firun ve kenîf ve bağçe yerleri süknâsı evlâd ve evlâd-ı evlâd neslen ba'de neslin

tahtânî 2 bâb ve sofa ve bi'r-i mâ' ve kenûf ve bağçe ve muhavvata Ferhâd ve Ferhâd'ın evlâdı sâkin olalar

Hânehâ ————— 1

tahtânî ve gurfе ve bi'r-i mâ ve kenîf ve hucûrât 3 bâb ve muhavvata ve tahtânî-i diger el-ma'rûf selamlık berây-ı süknây-ı zevce-i vâkıf ma'a tilâvet-i cüz

*Bu vakfiye ile otuz evlerin husûsîhu İbrahim Bey
velâhi ve Mehmed bin Şehidullah mülki ve tarîhu
877 ms 1266 Hic*

Hâsıl —————

fî sene

720

Şart-ı vâkıf zevcesi Hüsnâ evlerin duvarında olan musluka her gün su doldura ve hucûrât-ı mezkûrede ehl-i ilimden bir racül-i sâlih sâkin olup günde bir cüz' okuya eger kimesne sâkin olmazsa icâreye verilüp gallesinden okuna ve tevliyet nefisine ba'dehu oğlu Bâli'ye ve ba'dehu vâkıfın ebnâsına ve ebnâ-ı ebnâsına neslen ba'de neslin ba'de'l-inkurâz aslah utekâsına ve ebnâ-i utekâsına batnen ba'de batnın ve nezâret Mehmed bin İbrahim'e ve ba'dehu nezâret hâkimu'l-vakte mufavvaz ola ve tevliyet mahalle-i mezbûreden hâkimu'l-vakt ihtiyâr etdüğü kimesneye ola hâliyâ tevliyet evlâd elindedir.

17

Vakf _____ 1

Câmi'-i Hüseyin Ağa vâkıf-ı mezbûrun vakfiyesi zâyi' olmuş

Asl _____ 1

Vakf der-Mahrûse-i İstanbul

Hucurât _____ 1 Hucurât _____ 1
atıka 43 bâb der-nezd-i câmi'-i mezbûr cedîde 7 bâb der-nezd-i câmi'-i mezbûr

Hâsıl _____

Hâsıl _____

fî sene
6 723

fî sene
1 020

Dekâkîn _____
26 bâb der-kurb-ı câmi'-i mezbûr

Ahurhâ _____ 1
atık ve cedîd 12 bâb der-kurb-ı hucurât-ı
mezbûre

Hâsıl _____

Hâsıl _____

fî sene
4 851

fî sene
830

Zemîn _____ i Bâğçe _____
maktû' der-zimem-i nâs der-nezd-i câmi'-i der-nefs-i câmi'-i mezbûr
mezbûr

Hâsıl _____

Hâsıl _____

fî sene
5 290

fî sene
130

Zemîn _____ i

maktû' el-ma'rûf
be Dımışkânê

Hâsıl _____

fî sene
3 600

18

Tımar _____ 1

Ali veled-i Mustafa

Mezra'a _____ i	Cema'ât _____ i	Cema'ât _____ i
Üstâd Kal'ası tâbi'-i	Kapak Şeyhlü an-yörü-	Halifelü an-yörükân-ı
mezbûr	kân-ı Kars	mezbûr
	Neferen	Neferen
	9	21
Hâsıl _____	Hâsıl _____	Hâsıl _____
ma'a rusûm	an-rusûm ve yava-i hurda ve	an-rusûm ve yava-i hurda
	nısf-ı bâd-ı hevâ gayr-i ez-	ve nısf-ı bâd-ı hevâ gayr-i
	âdet-i ağnâm	ez-âdet-i ağnâm
1 543	139	313
	Yekûn _____	
	2 000	

BOA. *Tapu Tahrir Defteri* nr. 313 s. 201

19

[Yev]mü's-selâse _____
fî 3 Cemâziye'l-âhir sene 966

Nâhiye _____ i
Cebel-i Kiblî der livâ-i Nablus

Tımar _____ 1
Ali

Karye _____ i	Mezra'a _____ i
Bâsukurummân tâbi'-i	Ömeriye der-nezd-i karye-i
m[ezbûr]	Penak tâbi'-i m[ezbûr]

Hisse _____ 1	Hâsıl _____ 1
tımar-ı karye T (?) ma'a	353
rüsûm	

5 647

Yekûn _____
6 000

Defter-i atık muktezâsınca yine bu tımara bu mikdâr ile mutasarrıf olan mezbûr Ali defter-i cedîd mücebince iş bu 6000 akçe yazar karye ve mezrai bedeliyle vilâyet kâtibi ta'yin edüp tezkire vermegin ve mezkûr Ali Nahcıvan seferinde emr olan binde yüz terakkîsini tımarı içinden kabûl eylemeğin tımar-ı mezbûre mezkûre ber-vech-i bedel 6600 akçelik üzere tevcîh olunup der-i devlete tezkire verilmiş idi. Dergâh-ı mu'allâda ber-vech-i bedel kayd olunduğu makbûl olmadığından tezkiresi berât olmayup tekrâr tezkire taleb eylemeğin ber-müceb-i tezkire-i kâtib-i vilâyet 6000 akçelik üzere tezkire ihrâc olunup dergâh-ı merâm-bahşa arz olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Şevvâl min şuhûr-ı sene selâse ve sittîn ve tis'a mi'e

Tezkire-i Ahmed Paşa

BOA. *Maliyeden Müdevver* nr. 239 s. 68

20

Nâhiye _____ i

Gradeşka der-livâ-i Bosna

<p>Karye _____ i</p> <p>Novesil nâm-ı diger Haçkoca tâbi'-i m. hâric ez-defter olup öşürçiyân olmağla nisf flori vermek şartıyla bir buçuk hâne üzere kayd olundu ber-mûceb-i emr-i şerîf</p> <p>Hâne _____</p> <p style="text-align: center;">1.5</p>	<p>Misli</p> <p>Karye _____ i</p> <p>Koya tâbi'-i nâhiye-i M</p> <p>Hâne _____</p> <p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">Yalnız bir hânedir</p>
--	---

Der-mâbeyn-i
shâhî-i karye-i medâine

<p style="text-align: center;">Misli</p> <p>Karye _____ i</p> <p>Verkoz tâbi'-i nâhiye-i m</p> <p>Hâne _____</p> <p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">Yalnız bir hânedir</p>	<p>Misli</p> <p>Karye _____ i</p> <p>Doblas nâm-ı diger Ay tâbi'-i m</p> <p>Hâne _____</p> <p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">Yalnız bir hânedir</p>
---	---

Zikr olunan dört pâre karye hâric ez-defter olup bundan evvel Serdar Ali Paşa zamânında bir kılıç tımar kayd ve Nişancı kalemiyle tashîh olunmağla şerh verilüp işbu mahalle kayd olundu. ber-mûceb-i defter-i Âsitâne-i Sa'âdet fî evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-âhir sene isnâ ve seb'în ve elf

Bâ-hatt-ı
Ca'fer
El bu feyz

BOA. *Tapu Tahrir Defteri* nr. 716 s. 321

21

Karye ————— i
 İlözi tâbi'-i m nısf mâlikâne mülk-i Mustafa Çelebi b. Mehmed Çelebi ber-müceb-i defter-i atık hâliya mülk Süle Yusuf veled-i İskender ber-müceb-i hüccet-i şer'iyye ve nısf mâlikâne ve divânî tımar

Turkaya	Ali[veled-i] Ahmed	Ali Veled-i	Boz Ali Bîrâder-i	Yar Ahmed [veled-i]	Ahmed Bîrâder-i	Emirhan Brusa	Mehmed [veled-i] Musa Fakih
K	K	O M	O M	Mehmed K	O M	Caba	İmâm

Çiftlik ————— i Zemîn ————— i Zemîn ————— i
 Şeyhçe der-tasarruf-ı Hasan Ali Şeyhçe der-tasarruf-ı Münir der-tasarruf-ı Yusuf veled-i
 veled-i Murad sipahi resmin ve veled-i İsa sipahi resmin ve İskender sipahi resmin ve
 [behre]sin verür. behresin verür. behresin verür.
 K K 20 kilelik

Zemîn ————— i Zemîn ————— i Zemîn ————— i
 der-tasarruf-ı Ferhad veled-i der-tasarruf-ı Aziz ve Ruşen der-tasarruf-ı Sülesar ve Yusuf
 Pınar an-korı-ı Naçoy yeri sipahi resmin ve behresin verür. veledân-ı Teberrük resmin ve
 resmin ve behresin verür. behresin verür.
 K 40 kilelik 20 kilelik

Zemîn ————— i Zemîn ————— i Zemîn ————— i
 Nihansor veled-i Ya'kub sipâhî- Şeyhçe der dest-i Himmet sipâhî Oğlu der-tasarruf-ı Ali sipahi
 zâde ve Hüdâverdi veled-i mezbûr resmin ve behresin verür.
 K Bir öküzlük 40 kilelik

Hâsıl —————

3000

E	K	Caba	Hinta	Şair	Fıl	Resm-i
28	7	1	150 kile	150 kile	12 kile	kevvâre
	125	19	900	750	60	50
Resm-i Bostan	Asiyab	Deştbanî an-tapu-yı zemîn	Nısf bâd-ı hevâ arusiye	Nısf mâlikâne	Nısf mâlikâne	tımar
100	1	430	500	600	755	
	10					

BOA. *Tapu Tahrir Defteri* nr. 716 s. 406

22

Zemîn ————— i Zemîn ————— i
 Mehmed ve Abdülgani hâliyâ der-tasarruf-ı Laruca yolu tarlaları ve zemîn-i Alacahan ve
 Hüseyin ve Bekir ber-mûceb-i defter-i atık kerice su ve Sorçayır ve çayır an-çayır-ı Bün-
 resmin ve behresin verür. yâd der-dest-i Mahmud veled-i Halil Ser-
 asker-i Milas ber-vech-i kadimlik

Zemîn ————— i Çayır ————— ı Çayır ————— ı
 Uluçayır ve çiçek der-zim- A Arduç der-tasarruf-ı Hüse-
 met-i Mahmud çeribaşı ve Mahmud çeribaşı yin ve Mustafa ve Bekir ve
 Hüseyin ber-vech-i iştirâk Ali ve Ömer ve Kılıç ebnâ-i
 kadimlik Hasan Bey

Zemîn ————— i Zemîn ————— i
 Mehmed 3 kıt'a der-tasarruf-ı Sabri ve Abdullah ve Karaman ki Milas yurdunun
 İskender ebnâ-i Ferhad resmin ve behresin verür kible cânibi dibek tarlaya
 varınca der-tasarruf-ı Sabri ve
 Abdullah ve İskender resmin
 ve behresin verür kadimlik.

Zemîn ————— ı Zemîn ————— i
 Sabri sipâhî Çaydümen altı demekle ma'rûfedir der- Abdülgani veled-i sipâhî-zâde
 tasarruf-ı Sabri ve Abdullah ve İskender ber vech-i resmin ve behresin verür.
 kadimlik resmin ve behresin verür.

Bir K (kilelik)

Çayır ————— ı Çiftlik ————— i
 Gökdökelendi yolun üstünde yanı Çakmaklı pınarın gök Çakmaklı pınarın gök
 surdur yanı ve A Arduçca der-tasarruf-ı Sabri ve Hâssa
 Abdullah ve İskender

10 Kilelik

Hâsıl ————— ı

Dîvânî 4000

E	K	Caba	Resm-i dönüm	Hınta	Şa'îr	Resm-i kevvâre
2	[Bennâk]	15	50	220 keyl	200	120
55	17	208		1 320	keyl	
	308				1 000	
	an-zemînhâ-i hâssa	Resm-i kiyâh	Deştânî ve tapu-yı zemîn	Nısf bâd-ı hevâ ve arûsiye		
	600	100	150	138		

23

Karye ————— i

Muntal tâbi'-i Gargorofça

Kinez	Yovan	Todor	Yelovaç	Petar
Vasil	Biribilovik	Miloş	Rascik	İstepan
Ivladin				
Nikola	Todor	Marko	Petar	İstepan
Malkov	Bratoş	Dimitri	Yovan	Pripko
Körko	Petak	Vuk	Petar	Dimitri
Beloš	Petko	Marko	Marko	Marko
Petko	Lazar	İstepan	Petar	Nikşa
Ivladik	Rascik	Miscevik	Popovik	Rasadov
Yovan	Marko	Dimitri	Göra	Nikola
Sekirik	Popovik	Bratoş	Radovan	Radovaç
Tomaş	Radman	Vuviçe	Bive	
Mihovil	Yeliçik	Dosiliç	Kirana	

Hâne	Bîve	Kinez
27	1	1

Çayır —————

ma'a 2 kıt'a tarla ve harâbe bağ-ı manastır-ı harâbe der-hudûd-ı karye-i mezbûre Muntal zikr olan çayır ve tarla ve bağ-ı harâbe hüccet ve temessük ile kimesne tasarrufunda olmayup tapuya müstahaktır deyü Bâyezîd Beg ez-za'îm mîrîye altmış akçe resm-i tapu vermegin defter-i cedîd-i hâkânîde üzerine kayd olundu.

Bağ ————— 1	Bağ ————— 1	Bağ ————— 1
Muhammed İnehan der-hudûd-ı karye-i mezbûre dönüm	Topçı Ramazan der-hudûd-ı karye-i m. dönüm	Hacı Sinan der-hudûd Dönüm
2	3	1.5
		Resm-i Tapu
		10
Bağ ————— 1	Bağ ————— 1	Bağ ————— 1
Mehmed serbölük der-hudûd-ı karye-i m. dönüm	İnehan ser oda an-sâkinân-ı Kasaba-i Dimitrofça dönüm	Pervâne haddad der-hudûd-ı karye-i m. Dönüm
3	2	4

Bağ _____ 1		Bağ _____ 1		
Oğnan Radiça der-hudûd-ı karye-i mezbûre ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye		İskender b. Abdullah an-sâkinân-ı Dimitrofça		
kıt'a		Dönüm	Resm-i	
1		2.5	Tapu	
			50	
Hâsıl _____				
ani'l-öşr ve'r-rüsûm				
7000				
Hinta	Şa'îr ve çavdar	Erzen	Resm-i kiyâh ve bostan ve hime	Bâğât-ı Müslümanân
keyl	keyl	keyl	324	dönüm
180	92	40		15.5
2 562	554	280		Resm 78
Öşr-i Şıra	Resm-i sepet	Âdet-i ağnâm	Resm-i ağıl	Öşr-i kevvare
pinte	180	350	70	235
180				
1 800				
Öşr-i ketan ve kendir	Öşr-i bakla, mercimek ve grah şalgam	Öşr-i kelem	Öşr-i biber ve piyaz	Öşr-i meyva
20	51	100	20	15
Resm-i arûs	Resm-i polaçına	Resm-i fuçı	Resm-i tapu	Resm-i bîve
60	60	15	25	6
Bid'at-ı henâzir	Resm-i bojik	Bâd-ı hevâ	Zemîn-i kenise resm-i tapu	
50	45	100	50	

BOA. Tapu Tahrir Defteri nr. 549 s. 26

24

Zemîn—————i	Bağ ————— 1	Bağ ————— 1	Bağ————— 1
zirâ‘atgâh-ı Ali b. Yusuf	Mehmed Kethudâ	Sefer b. Hasan	Hasan Tırhala
der hudûd-ı m.	Dönüm	Dönüm	Dönüm Bostan
Günlük Bostan Çayır	3	2	4 1
8 1 araba			Çayır
			araba
			2
Resim			
15			
Bağ—————1	Zemîn————— i	Bağ ————— 1	Zemîn————— i
İbrahim b. Hasan	bağ ve bostan-ı Osman	Ali b. Nasuh	bostan der-kenâr-ı
Dönüm Bostan	der-kurb-ı bağât	Dönüm Çayır	nehr-i Tuna
2 1	Dönüm Resm-i	2 araba	Dönüm Resm-i
	2 Tapu	5	1 Tapu
	30		10
	1		
Bağ—————1	Bağ————— 1	Bağ————— 1	Bağ————— 1
Şa‘ban b. Hasan		Pervâne b. Seydi el-Haddâd	
Kıt'a Dönüm	Çayır	Dönüm Zemîn-i Hâli	Çayır
2 2.5	Kıt'a	3.5 Dönüm	
	2	2	
	Araba		Araba
	6		3
Bağ—————1	Bağ ————— 1	Bağ ————— 1	Bağ ————— 1
Mustafa b. Bâyezîd	Mahmud b. Kurd	Bayezid b. Hüseyin	İskender b. Yusuf
Haddâd	Dönüm	Dönüm Çayır	Dönüm Bostan
Dönüm	1	1.5 araba	4 1
2.5		0.5	Çayır
			Araba
			3

BOA. *Tapu Tahrir Defteri* nr. 549 s. 24

Bağ————— 1	Bağ————— 1	Bağ————— 1	Bağ————— 1
Bali b. Ferhad	Piri b. Ferhad	Mileta Radosav	Kurd b. Mahmud
Dönüm	Bostan	Dönüm	Çayır
1.5	1	2	1
			araba
			1.5
			Dönüm
			2.5

Mezra'a ————— i

Lovka nezd-i İlok şehirlünün savâdıdır.

Hâliyâ fermân-ı âlîşân mücebince nefis-i İlok müceddeden tahrîr olundukda âlî ve ma'mûr kasaba olup içinde câmi'-i şerîf ve bir kaç mesâcid-i ma'mûrede evkât-ı hamse kılınup du'â-yı devâm-ı devlet-i hümayûn-ı pâdişâhîye iştigâl ve müdâvemet olunup ve defter-i atîk-i sultânîde kasaba-ı mezbûre Müslümanlığına resm-i çift yazılmış bulunmadığıyla hâlâ tahrîr-i cedîdde dahi kayd olunmayup ve hem kasaba-ı mezbûre kurbunda nehr-i Tuna üzerinde işleyen mîrî iskelede rüsûm-ı ubûr edâsına inâd ve temerrüdlük eden levendât ve gayride rüsûm-ı mîrî tahsîl etdürmeğe ahâl-i kasaba-ı mezbûre kâffeten mûciddü ü sa'î olup ve iskele-i ma'mûre gemilerin nehr-i Tuna tuğyân etdükçe ve şiddet ile talaslar peydâ oldukça gözetüp zarar u ziyân erişdürmeyüp bu makûle mesâlih-i mîrîde mu'âvenet ve müzâheretden hâlî olmadıkları hizmetlerinin mukâbelesinde ekdikleri gallelerinden öşr ve bağlarından resm-i dönüm edâ edüp dahi uslûb-ı sâbık üzre resm-i çiftten ve avârız-ı dîvâniyye ve tekâlîf-i örfiyeden ve hidemât ve tekâlîf-i sâ'ireden defter-i cedîd-i hâkânîde mu'âfiyet üzre kayd olundu.

BOA. Tapu Tahrir Defteri nr. 478 s. 45

25

Hâsıl

18 000

İспенç	Hınta	Şa'îr	Resm-i kevvâre	Resm ————— i
463 neferen	350 k	100 k	95	bağ ve bağçe ve besâtîn
11 575	2 100	500		1 000

Deştânî	Âdet ————— i	İспенç ————— i	
ve tapu-yı zemîn	ağnâm	kazgancıyan	Bâd-ı hevâ ve arûsiye
1 000	500	16	412
		neferen	
		400	

Âsiyâb ————— 1	Âsiyâb ————— 1	Âsiyâb ————— 1
mülk-i mebi'-i Seydî Ali veled-i Seyyid Mehmed kâtib fî hâliyâ der- tasarrufât-ı Emir Ahmed veled-i Emir Ali ve Uvak veled-i Mekdiç ve Hucâd veled-i Varbir	Baru Beg ve Hacı ve Emir- sad veled-i Tanrı vermiş 1 bâb	Serkis veled-i Komil ve Ohan veled-i Maldıç ve Mardaros veled-i Filosa ve Kirkor veled-i Varbiris fî sene 90
fî sene 90		fî sene 90

Âsiyâb ————— 1	Âsiyâb ————— 1	Âsiyâb ————— 1
Mardaros veled-i Varman ve Kistostor veled-i Ruzdar ve Kirekos veled-i Mihribaron	Avrom Beg ve Palok ve Sadril veled-i Sisek ve İmir Melek veled-i Köde İmir ve Kirkor veled-i Kördamir	Baronik ve Dahor 1 bâb
fî sene 56	fî sene 56	fî sene 56

BOA. *Tapu Tahrir Defteri* nr. 478 s. 45

Mahsûl ————— 1   Âdet ————— i

Beytûlmâl-1 âmme ki on binden aşağı ola   ağnâm tımarhâ-i sipâhiyân ve mücerredân-1
ve mâl-1 gâ'ib ve mâl-1 mefkûd ve yava ve   kılâ'-i kazâ-i Karahisâr ve kazâ-i Bayramlı
kaçgun Kazâ-i Karahisâr-1 Şarkî ve   ve kazâ-i Pazar Suyu Bulman ve nâhiye-i
nâhiye-i Milas ve Hasmâne ve İskefser   Milas ve Hapsamana ve sipâhîzâdegân-1
hâssa-i mirlivâ   kazâ-i mezbûrîn gayr-i ez-hâshâ-i Hüdâ-
fî sene —————   vendigâr ve hâshâ-i ba'zı ümerâ ve gayr-i
ez-ze'âmet-i miralay-1 sağr-1 livâ-i mezbûr
ve ze'âmethâ ve tımar

Bâd-1 hevâ ————— Nısf —————

ve arûsiye-i sipâhiyân ve sipâhîzâdegân ve   bâd-1 hevâ ve arûsiye-i tımarhâ-1 sipâhiyân
zâviyedâr ve zâviyedârzâdegân ve nöker ve   ve mücerredân-1 kılâ'-1 livâ-i Karahisâr-1
nökerzâdegân-1 kazâ-i Karahisâr-1 Şarkî   Şarkî gayr-i ez-hâshâ-1 Hüdâvendigâr ve
hâssa-1 mirlivâ   hâshâ-i ba'zı ümerâ ve tımarhâ-1 şiran
fî sene —————   hâssâ-1 mirlivâ
fî sene —————

an-yaylak ————— 1

Karagöl an-cânib-i kazâ-i Karahisâr ve an-cânib-i nâhiye-i Milas ve an-cânib-i kazâ-i
Bayramlı ve Bâzarsuyu ma'a âsiyabhâ ve çâyır kuru der-yaylak-1 mezbûre ve ba'zı
Kızıldağ ve ba'zı Köseadağ hâssa-i mirlivâ fî sene

Âsiyâb —————	Âsiyâb
1	—————
Mustafa	1
fî	eşhür
4	20
	Halil veled-i Mustafa
	1 bâb
	fî
	eşhür
	3
	15

Bayramlı kazâsında Ericek pazarı
kudânda vâkıf olan çayır koru
halde ta'addi ettiği kıyâmı vilâyet
kavâiminde câhiz olmağın câhiz olunan
çayır koru koru koru koru koru
teamm-i yaylak ala

BOA. Tapu Tahrir Defteri nr. 478 s. 29

26

Çiftlik ————— i
 Üç der-nefs-i şehri mâlikâne vakf-ı zâviye-i Şeyh Yusuf ber-mûceb-i defter-i atık meşihat der-tasarruf-ı Mahmud veled-i Mustafa Şeyh bâ-berât-ı Sultanî divânî tımar hâl[iyâ]

Bağçe ————— i
 Merdan-ı Kal'a-i Karahisâr der-çiftlik-i mezbûre ber-vech-i maktû' iki başdan 185

Bağçe	Bağçe ————— i	Bağçe ————— i	Bağçe ————— i
—————	Molla Mustafa	Hüseyin	Osman an merdân
i	fî sene	fî sene	fî sene
Ahmed Halife veled-i Hacı	7	2	2
Ali ve Yahya veled-i Ali iki			
başdan ber-vech-i maktû'			
fî sene			
10			

Bağçe	Bağçe ————— i	Bağçe ————— i
—————	Süleyman ser-bölük	Ali veled-i Mehmed an-merdan
i	fî sene	fî sene
İskender hâliyâ der-yed-i	4	5
Abdurrahman		
fî sene		
2		

Hâsıl —————

	Dîvânî	Mâlikâne	
	500	500	
Bağçe ————— i	Bağçe ————— i	Bağçe	
Budak Sofî an-merdân	Emir Şeyh	—————	
fî sene	fî sene	i	
4	2	Hacılı Kadı	
		fî sene	
		6	
Bağçe ————— i	Bağçe ————— i	Bağçe ————— i	
Topçubaşı	Süleyman	Mîr veled-i Hasan	
fî sene	fî sene	fî sene	
3	5	4	

Bağçe—————i

Hüseyin Bey

fî sene
25

Hâsıl —————

16000

İspeñç
508 neferen
12 700

Hınta
200 kile
1 200

Şa'îr
200 kile
1 000

Bâd-ı hevâ
ve arûsiye
600

an-Mahsûl ———
dîvânî-i çiftlikhâ
500

27

Karye ————— i

Kârh hâssa-ı mîr-mîrân

Yusuf bin Hacı Ali	Üveyskulu Göde	Hüseyinkulu Göde	Kasım bin Mehmed	Mihmâd bin Hâce	İsâ bin Ahmed	Musa bin İsâ
1 C (çift)	1 C	1 C	1 C	1 C	1 C	1 C
İsmail bin Şeyh Emced	Karanus bin Mehmed	Yusuf bin Mehmed M (mücerred)	İnebeg bin Ali	Mehmed bin Ali	Behlül [bin] Kürd	Mahmud [bin] Sürücü
1 C	1 C		1 C	1 C	Nîm C	Nim C
		Pir Ali bin İbrahim Nîm C		Hüseyin Semerci		

Yekûn —————

Hâne	Kara
15	1

Resm-i çift	Resm-i nâ'ibcik ve vâlicik	Resm-i bevvâbî	Resm-i dönüm	Resm-i alaf	Resm-i mevâşî	Hums ani'l-ades
12.5 aded fî 24 300	beher çift fî 2 kile-i Osmânî el-galle ——— 25 kile 175	beher çift fî misliye el-galle ——— 25 kile 175	beher çift fî 3 akçe ve Sülüs 42	beher çift fî 100 torba Kiyahcık fî 10 125	nakdiye 20	7 kile 70
Hums ani'l-hınta 1 000 kile 8000	Hums ani'ş-şa'îr 200 kile 1 500	Resm-i bâd-ı hevâ nakdiye 263	Hums ani'd-dıhn 300 kile 1 800	Hums ani'l-penbe 60 men 3 600	Âsiyâb-ı hâssa Mülk-i Kızılbaş İsa b. Korucı bude Hâsıl ——— 1 000	

Yekûn —————

17 070

Karye _____ i

Derekızık tâbi'-i Burusa tımar-ı Hacı Ivaz evvelde Nâyıb Ali yermiş sonra Nâyıb Hacı Ivaza mülklüye verilmiş Sultan Murad Han mektubuyla şimdi vakfiyet üzere tasarruf olunur sûret-i defterdir. Merhûm Sultan Murad Hüdâvendigârdan misâl-ı hümâyûn var. Sultanımızdan azze nasruhu nişân-ı şerif var deyü kayd olmuş der-i defter-i köhne ba'dehu merhûm Hacı Ivaz Paşa vakf-ı ebnâ edüp neslen ba'de neslin ve batnan ba'de batnın ve öşr-i hâsıl Mekke şerrefahallâhu ve Medine-i Resûl sallallahu aleyhi ve sellem vakf ola deyü vakıfnâme-i şer'iyesinde kayd olunmuş mûceb-i mezkûr üzere merûm Sultan Mehmed'den nişân-ı şerîf var andan sonra mensûh olup tımara emr olunup bir eşkün vere deyü emr olunup el-hâletü hâzihî ber-karâr ol vakfiyet üzere mukarrer kılınup pâdişahımız azze nasruhu hazretlerinden mukarrernâme var merhûm Hacı Ivaz Paşa oğlu Mahmud Çelebi vakfiyet üzere tasarruf edüp öşrin Mekke ve Medine'ye sarf eder.

29

Karye ————— i

Gökçesu vakıfdır. Osman Bey'den Şeyh İshak zâviyesine Şeyh İshak oğlu Hacı Mehmed tasarruf eder imiş andan sonra Hacı Mehmed oğlu İshak tasarruf eder deyü nakl olunmuş an-defter-i Kirmasti el-hâletü hâzihi mezkûr İshakoğlu Hacı Bayram tasarruf eder vakfiyet üzere elinde pâdişâhımız hazretlerinin mukarrernâmesi var ve salâtın-i mâziyyeden ve merhûm Sultan Mehmed Gâzî'den ve gayrinden dahi hükm-i hümâyûnları var deyü kayd olunmuş der-defter-i köhne hâliyâ vakf-ı mezbûre ber vech-i vakfiyet Hacı Bayram mutasarrıfıdır. Elinde Padişahımız berâtı var el-hâletü hâzihi mezkûr Hacı Bayram fevt olup Ali nâm kimesneye sadaka olunmuş elinde nişân-ı şerîf var.

Hacı İnebegi veled-i İsâ	Hızır Atik [Veled-i] Ahmed K	Musa veled-i O K	Umur veled-i Ali Nim	İzzeddin bîrâder-i Emrullah Nim	Süleyman veled-i Ahmed Nim		
Mahmud veled-i O M	Ahmed veled-i Hak K	Yusuf veled-i İsâ Ekinlü	Mustafa veled-i Hasan K	Lütfi veled-i O M	Resul veled-i Ali		<i>Sâhib-i vakf mezkûr</i>
Receb veled-i O	<i>te'sülât-ı sâhib-i vakf</i>	Bahşi veled-i Ali	<i>te'sülât-ı sâhib-i vakf</i>	Hâne 11	Mücerred 2	Çift 1.5	Bennâk 4
Ekinlü 1	Hâricden zirâ'at olunur bir çiftlik yer var resimli			<i>Yenigeri Mustafa tasarrufunda bir buçuk çiftlik yer var resimli</i>			

Hâsıl —————

Resm-i C ve K 180	Hinta Müd 2	Şa'ır Müd Kile 1 5	Ürz Müd 1	Burçak Kile 10	Bakla 5	Resm-i Kovan 5	Öşr-i Bostan 30
Öşr-i Cevz 50	Öşr-i piyaz ve şalgam 50	Mercimek 10	Mukâta'a-ı bağ ve bağçe 400	Habbâzân 30	Âsiyâb 1 hacer fî sene 30		<i>bu tasarruf Yenigeri Mustafa</i>

Yekûn —————

1 038

30

Karye _____ i

Ak (?) tımar Çollabanoğlu Ya'kub Beg Sultan zamanında Doğan ve Şahin yermiş Yıldırım Hüdâvendigâr zamanında Burhan Bey yermiş şimdiki hâlde Hamza Bey berâtıyla mezkûr Ya'kub Bey oğlanları yevmiye ve karındaşı Velid müşterek yiyüp nevbetce yılda birisi eşerler.

Ortakçı Armağan veled-i İdris Çift	Mahmud veled-i Armağan Kara	Ahmed veled-i Mahmud Kara	Ortakçı Muhammed veled-i Umur Çift
---	-----------------------------------	------------------------------------	---

İbrahim veled-i Yusuf Nîm Çift	Hâne 5
---	-----------

Hâne Çift 1 Resm 30	Hâne Nîm Çift 1 Resm 15	Hâne Çiftlü Kara 1 Resm 12	Hâne Caba Kara 2 Resm 10
---------------------------------	-------------------------------------	--	--------------------------------------

Çiftlik
52

Öşr _____ i Gendüm Müd 2 Keylen 4 Kıymet 1 320	Öşr _____ i Cev Müd 2 Keylen 2 Kıymet 672	Öşr _____ i Erzen Keylen 10 Kıymet 160	Öşr _____ i Penbe Vukiyye 600 Kıymet 300
--	---	---	---

Harac ————— 1

Arz

300

Camii-Cemr
1 4 19

ka1 ————— 2 300
Camii-Cemr
5 19

31

Karye _____ i

Bâyezîdlü tımar Tire Subaşı Karagöz yermiş Sultan zamanında bey kulu Balaban ve Şâhin yermiş Yıldırım Hüdâvendigâr zamanında kadimî Kâsım yermiş şimdi ki hâlde pâdişâhımızun hükm-i humâyûnuyla Hüsameddin Beg oğlu Ali Beg mutasarrıf olup asâkir-i mansûreye mülâzemet eder.

Ortakçı Mustafa veled-i İnebegi Çift	Ortakçı Hacı veled-i İrli Çift	Ortakçı Keçe Bâli Çift	Seydi veled-i Hundâd Kara
Sığırtmaç İnebegi Kara	Menteşlü Mustafa Kara	Kara Mustafa veled-i Emir Kara	Burak veled-i Muhammed Kara
		Hâne 8	
Hâne Çift 3	Resm 90	Hâne Caba Kara 5	Resm 25
Öşr-i Gendüm Müd Keylen 2 10 Kıymet ——— 1 500	Öşr-i Cev Müd Keylen 2 10 Kıymet ——— 800	Öşr-i Erzen Keylen 5 Kıymet ——— 75	Öşr-i Penbe Kıymet ——— 1 500
Harac-ı arz 40	an-bâğât 30	Resm-i Gölük 15	Resm-i Ganem 60

Emir Mustafa
4 1375

Resm
4 1375

Öşr-i Erzen
5 1375

Emir Mustafa
4 1375

32

Nâhiye _____ i

Gerede der-livâ-i Bolu

Tımar _____ i

Mamat an-tahvîl-i İbrahim el-Müteveffâ

Karye _____ i	Karye _____ i	Karye _____ i	Karye _____ i
Hacılar tâbi'-i m.	Kavaklu tâbi'-i m.	Hâli tâbi'-i m.	Bulacumerd tâbi'-i
1 357	2 932	1 076	Konrapa
			3 338
			Hâsıl _____
			300

Yekûn _____

5 665

Hisse _____

M[ezbur] 5 000

5 004 akçe tımar müteveffâ İbrahim tahvîlinden mahlûl olmağın mukaddemâ Hüdâvendigâr sancağında 5 000 akçe tıardan ma'zûl olan işbu Mamat bendelerine zikr olan tımar elinde kefereye bedel tevcîh olunup berât-ı âlişân için tezkire verildi fî 9 Receb sene 979

Tezkire-i
Ca'fer Paşa

33

Nâhiye	_____	i
Behisni der-livâ-i Harpurut		
Tımar	_____	1
İsmail veled-i Musa		
Mezra'a-i	_____	1
Petrek tâbi'-i mezbûr		
Hâsıl	_____	
	4 544	
Hisse	_____	
	2 272	
Ber-vech-i tekâmîl	_____	
	3 000	

İsmail oğlu mezbûr tımara
Eğil. Akçe Haracı
Fî 27 Cak. sene 989

Cülûs-ı hümayûn vâki' olmağla umûmen tecdîd-i berât fermân olmağın Harpurut sancağında işbu 2272 akçelik tımara ber-vech-i tekâmîl 3000 akçelik üzre Sene 989 Rebî'ü'l-âhirinin 14. gününde merhûm Hüdâvendigâr berâtıyla mutasarrıf olan Musa oğlu mezbûr İsmail târih-i mezbûrda tımarım üzerindedir deyü berâtı tecdîd olunmasın rica ettiğünden buyurulmağın ber-mûceb-i emr-i âlî der-i devletten berât-ı âlîşân için tezkire verildi.

Fî 28 Zi'l-hicce sene selâse ve elf

34

Nişân-ı hümayûn verilen Dîvân-ı Hümayûn kâtiblerinden müşârun-ileyh Kâtib Mustafa İbn Mehmed Dersa'âdet-i seniyyeye gelüp Trabzon sancağında Of nâhiyesinde mevkûfesi ve gayride yigirmi altı bin iki yüz elli akçe ze'âmete mutasarrıf olup emekdâr olmağla üç def'a üçer bin akçe terakkîlik evâmîr-i şerîfe verilüp yine livâ-i mezbûrde ve nâhiye-i mezkûrda karye-i merkûm ve gayride yigirmi bin akçe ze'âmetde icmâl buyurulmak üzere dokuz bin akçeye mutasarrıf olan Hüseyin fevt olup tımarı mahlûl olmağla terakkîsi bedeli kendüye verilmek bâbında inâyet ricâ etmegın icmâllüsü olmağla mücebince tevcîh olunmak emr olunup sâdır olan fermân-ı şerîf üzere sefer eşmek şartıyla icmâllüsü olmağla terakkîsi bedeli tevcîh olunmak sene tis'a ve tis'ın ve elf Muharreminin evâhiri târihiyle hükm-i şerîf verildikten sonra tezkiresi ihrâc olunmak ferman olunmağın ber-müceb-i emr-i âlî zıkr olunan dokuz bin akçe tımar vech-i meşrûh üzere müteveffâ-yı merkûm Hüseyin tahvîlinden elinde olanıyla birikdirilüp cümle ze'âmeti otuz beş bin iki yüz elli akçe dutup terakkîsi müşârun-ileyh Kâtib Mustafa'ya tevcîh olunup berât-ı âlîşân içün tezkire virildi. Tahrîren 8 şehr-i Saferu'l-hayr sene tis'a ve tis'ın ve elf.

35

[Yev]mü'l _____
ahad
Fî 18 Ramazan el-mübârek sene 979

Nâhiye _____ i
Eregli der-livâ-i Bolu

Tımar _____ 1
Bekir veled-i Halil an-tahvîl-i Mustafa

Karye _____ i Karye _____ i
Kalısammas (?) tâbi'-i m. 6 442 Permil (?) tâbi'-i Konrapa 6 821
Hisse _____
1 000

Yekûn _____
7 442

İskender Paşa
Tahvîl-i Bekir veled-i Halil an-tahvîl-i Mustafa

İşbu 7442 akçe tımar ferâğat eden Mustafa tahvîlinden mahlûl olmağın hâssa çakırcılardan olup Kastamonı sancağında 6000 akçe tımarıyla Doğancıbaşı olan Halil oğlu işbu Bekir bendelerine 2000 akçe ziyâdesiyle 8000 akçe eşkinci tımarı tevcîh edesin deyü sene 978 Rebî'ü'l-âhîrinin evâhiri târihiyle hükm-i hümayûn îrâd etmegin ber-mûceb-i emr-i âlî zikr olan tımar 558 akçe noksanıyla tevcîh olunup berât-ı âlîşân için tezkire verildi. Tahrîren 26 Zi'l-hicce sene 978

Tezkire-i
İskender Paşa

30		36		30	
Bölük _____ i		Bölük _____ i		Bölük _____ i	
Sekbânân		Sekbânân		Sekbânân	
Ahmed		Murad	ki müteveffâ şude	Murad	ki müteveffâ şude
Samako		Yanbolu	der hâne-i hod	Yanbolu	der hâne-i hod
	nefer		nefer		nefer
an-muhallefât _____ 1		an-mevâcib _____ i		an-mevâcib _____ i	
Ahmed el-mezbûr ki müteveffâ şude der-kılâ'-ı		Şevvâl ve Zi'l-ka'deteyn sene 963 ilâ-gâyet-i vâcib		Şevvâl ve Zi'l-ka'deteyn sene 963 ilâ-gâyet-i vâcib	
Şiran ser-sekbânân fî Safer sene 964		Receb Şa'ban Ramazan sene 964		Receb Şa'ban Ramazan sene 964	
Nakdiye _____		Kıst		Kıst	
878		4		4	
		Yekûn _____		Yekûn _____	
		1 052		1 052	
		Nakdiye		Nakdiye	
		an-âdat-i kâmen ve ham-t		an-âdat-i kâmen ve ham-t	
		bârânî ve kirgâs		bârânî ve kirgâs	
		Nakdiye		Nakdiye	
		62		62	
		15		15	
Bölük _____ i		Bölük _____ i		Bölük _____ i	
Sekbânân		Sekbânân		Sekbânân	
Ali		Ca'fer		Ca'fer	
Bolu 5		Hersek		Hersek	
an-muhallefât _____ 1		an-muhallefât _____ 1		an-muhallefât _____ 1	
Ali el-mezbûr ki müteveffâ şude fî 23 Cemâ-		Ca'fer el-mezbûr ki Şehîd şude ez-cerâhat-ı tüfenk		Ca'fer el-mezbûr ki Şehîd şude ez-cerâhat-ı tüfenk	
ziye'l-ûlâ sene 964		der-Potra-ı Mahmud ve Muvaffak fî selh-i Rebi'ü'l-		der-Potra-ı Mahmud ve Muvaffak fî selh-i Rebi'ü'l-	
		âhir sene 964		âhir sene 964	
Nakdiye		Meblağ _____		Meblağ _____	
3 04.5		7 068		7 068	
		Yekûn _____		Yekûn _____	
		1 255.5		1 255.5	

Def'a
an-vâcib Rebî'ü'l-âhir
Cumadeyn sene-i minhu
berây-→ mâbeyn kabz kerdend

Mebla€
441

Çam'an Yekûm 16 915

Minhâ _____
der-zimmet-i Orta Çavuş an bahâ-i
Üsküf

Meblağ _____
4 695

Elbâkî _____
der-kese mevcûd Derviş Ser-bölük-i
hod Hamza Üsküb

Meblağ
2 901

BOA. *Ali Emirî* nr. 18678

37

Sah
Buyruldu

Otuz bir Suğla avârız ve nüzülündan verile

Becihet _____ i
mesârif-ı ta'mîr ve termîm-i sukûk ve ba'zı mevâzi'-i sâire-i Darphâne-i Âmire der-Sarây-ı cedîd-i Âmire ki muhtâc-ı ta'mîr bude ve be ma'rifet-i Ebubekir Ağa Emîn-i Kebîr ve el-Hâc Süleyman Efendi Nâzır-ı Darphâne-i Âmire keşf şude ve be ma'rifet-i ser-mi'mârân-ı hâssa ta'mîr ve termîm fermûde el-vâki' der Ra sene 1131 ve berây-ı mesârif-eş in-kadar meblağ an-hazîne-i âmire dâde fermûde ez-ân-sebeb an-cânib-i muhâsebe-i evvel tezkire-i hazîne nüvişte ber-mûceb-i defter-i keşf memhûr ve müfredât-ı İbrahim Ağa Ser-mi'mârân-ı hâssa ve telhîs ve fermân-ı âlî fî 6 Ra sene 1131 ve bâ fermân-ı şerîf

8 040	
be hisab-ı	
guruş	
67	
17	Tenzîl-i bâ fermân-ı âlî
_____	fî _____
50	160
8 000	

Ezâmet

Yalnız sekizbin akçedir.

Tahrîren fî 17 Ra sene 1131

MAHSÛB _____

Fî 8 Ra sene 1131 an-avârız-ı nüzül-i Suğla sene 1131 an-yed-i Sâlih Çukadar Süleyman Efendi Nâzır-ı Darphâne-i Âmire

BOA. *Ali Emirî* nr. 11332

38

Verile
Buyruldu **Sah**

Becihet _____ i

Bahâ-i hamr berây-ı elçi-i kebîr ve sağır-i Maskov an-15 L sene 1078 ilâ 19 L sene-i minhu an-hızâne-i âmire dâde fermûde bâ fermân-ı şerif el-vâki' fî 15 L sene 1078

Eyyâm _____

5

Kıyye _____

300

Bahâ _____

3 000

Beher yevm kıyye 60
fî 110 akçeden

Yalnız üç bin akçedir.

Verile
Buyruldu **Sah**

Becihet _____ i

Bahâ-i hamr berâ-yı elçi-i kebîr ve sağır-i Maskov an-10 L sene 1078 ilâ 14 L sene-i minhu an-hızâne-i âmire dâde fermûde bâ fermân-ı şerif el-vâki' fî 10 L sene 1078

Eyyâm _____

5

Kıyye _____

300

Bahâ _____

3 000

Beher yevm kıyye 60
fî 110 akçeden

Yalnız üç bin akçedir.

39

Becihet _____ i

vezâ'if-i mevâlî-i izâm ve meşâyih-i kirâm ve sâdât-ı ze'vîl-ihtirâm ve mevâlîzâdegân ve müteferrikagân ve havâtîn ve ta'âmiye-i ba'zı zâviyedârân an-zevâid-i evkâf-ı mezbûre an-gurre-i Zi'l-hicce sene isnâ ve selâsîne ve elf ilâ gâyet-i Zi'l-hicce'ti'ş-şerîfe.

1.085.570

Neferen _____	Fî yevm _____	Fî sene _____	el-bâkî ? _____
252	2 945	ve şehir 953 550	132 020

Cemâ'at _____ 1
mevâlî-i izâm

Mevlânâ	Mevlânâ	Mevlânâ	Mevlânâ
Seyyid Kâsım Efendi	Hüseyin Efendi Kâdı-ı	Yahya Efendi Kâdı-	Ahmed Efendi Kâdı-i
Nakîbü'l-Eşrâf	Selânîk sâbık	asker-i Anadolu	Medîne-i Münevvere
fî sene	fî sene	sâbık	sâbık
190	30	fî sene 50	fî sene 20

Yekûn _____
neferen
4

Fî sene
ve şehir
113 100

Fî yevm
2945

40/1

Becihet _____ i
 edâ-i akçe-i bahâ-i piyaz-ı hoşk berây-ı nefis-i nefis-i hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî ve harem-i hümâyûn-ı ismet-makrûn ve hazret-i şehzâdegân-ı cîvânbaht ve matbah ağâ-ı dârü's-sa'âde eş-şerîfe ve sultânân-ı ismet-medâr ve matbah-ı has ve matbahhâ-ı sâire ki be-ma'rifet-i Abdurrezzak Hâleti Efendi an-hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn Emîn-i Matbah-ı Âmire ferdande dâde bûde ve hâlâ vâcib an-gurre-i Za sene 1236 ilâ gâye-i ve sene-i minhu ve an-tahvîl an akçe-i cizye-i gebrân ma'a Yahudiyân-ı Kalem-i İstanbul ve tevâbi'uhâ vâcib sene 1236 ki pîş ez-în be hızâne-i âmire fî 15 Ra sene 1237 an-yed-i Mustafa Ağa guruş 10300 be rûznâmçe-i hümâyûn irâd ve masraf kayd şude bûde ve lâkin meblağ-ı mezbûr ber-mûceb-i der-kenâr hâric ez-mânde ve edâ-eş lâzım amede ez-ân sebeb ve meblağ an-mâl-ı ücret-i mübâşir havâle ve tezkire-i evvel muhâsebe fermûde ber-mûceb-i 2 kıt'a rûznâmçe-i hümâyûn ve bâ fermân-ı şerîf tezkire-i edâ dâde el-vâki' 27 fî sene 1237.

Guruş _____

10 300

Fî 15 Ra sene 1237 bahâ-i piyaz-ı hoşk
 şehir-i Za sene 1236.

Fî minhu bahâ-i piyaz-ı hoşk şehir-i Z
 sene 1236.

40/2

Becihet _____ i
 edâ-i akçe-i ocaklık be mevâcib-i ba'zı yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî der-muhâfaza-i kal'a-i Filibe vâcib masar recec reşen lezez sene 1236 an-tahvîl an-akçe-i cizye-i gebrân ma'a Yahudiyân-ı Kalem-i Kütahya ve tevâbi'uhâ vâcib sene 1236 ki pîş ez-în be hızâne-i âmire fî gurre-i Ca sene 1237 an yed-i Said Efendi Ser-yazıcı-i yeniçeriyân guruş 137 be rûznâmçe-i hümâyûn irâd ve masraf kayd şude bûde ve lâkin meblağ-ı mezbûr ber-mûceb-i der-kenâr hâric ez-mânde ve edâ eş lâzım amede ez-ân-sebeb ve meblağ-ı mezbûr an-mâl-i münâsib havâle ve tezkire-i edâ nüvişte fermûde ber-mûceb-i temessük sûret-i rûznâmçe-i hümâyûn ve bâ fermân-ı şerîf tezkire edâ dâde el-vâki' fî 8 Receb sene 1237.

Guruş _____

137

40/3

Becihet _____ i
 eda-i akçe-i mesârif-İ Matbah-ı Âmire der-zamân-ı Osman Ağa Ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı Âlî Emîn-i Matbah-ı Âmire vâcib an-gurre-i L sene 1235 ilâ sene-i kâmile an-tahvîl an-akçe-i cizye-i gebrân ma'a Yahudiyân-ı Kalem-i (?) ve tevâbi'uhâ an-vâcib sene 1236 ki pîş ez-în be hızâne-i âmire fî gurre-i M sene 1236 an-yed-i Veli Ağa-ı çukadâr-ı bâb guruş 1192 be rûznâmçe-i hümâyûn îrâd ve masraf kayd şude bûde ve lâkin meblağ-ı mezbûr ber-mûceb-i der-kenâr ahz-eş mümkün ne şude ve edâ-eş lâzım amede ez-ân sebeb ve meblağ-ı mezbûr an-embvâl-i merkûmîn havâle şude ve tezkire-i edâ nüvişte fermûde ber-mûceb-i temessük sûret-i rûznâmçe-i hümâyûn ve bâ fermân-ı şerîf tezkire-i edâ dâde el-vâki' fî 15 Receb sene 1237.

Guruş _____

1 192

an embvâl _____ i   an-embvâl _____ i
 merkûmîn havâle şude   merkûmîn havâle şude

Guruş _____		Guruş _____	
428	Mukâta'a-i nısf cizye-i gebrân ez Yorgi fî sene 36 ve sene 37	147.5	Yenice-i Candar sene 1236
2 14.5	mukâta'a-i sayd-ı mâhî Göl ve enhâr-ı Sivas sene 236	202	Hashâ-ı Boynuinceli (?) sene 1236
642.5		349.5	

41

Becihet _____ i

Bahâ-i câmehâ-i mütenevvi'a lâzime-i bâb-ı hısn-ı asgar ve ücret-i kayık ve mesârifât-ı sâire-i çuka berây-ı ferş kerde der-tarîk-ı hümâyûn-ı hadîka-ı hâssa ki mübâya'a ve ferş şode mu'tâd-ı kadîm bûde der sene 1235 be ma'rifet-i Ahmed Ağa Ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı Âlî Emîn-i gümrük-i emtia-i İstanbul mübâya'a ve tedârik ve ferş kerde ve berây-ı ücret ve bahâeş in-kadar meblağ an mâl-ı gümrük-i mezbûr vâcib sene 1234 takas ve mahsûb-şode ve berây-ı îrâd ve masraf tezkire-i hazine nüvişte ber-mûceb-i musahhah tezkire-i hazret-i kethudâ ve memhûr takrîr-i emîn-i mîr-i mîrân ve defter-i müfredât temhîr ve i'lâm ve der-kenâr ve telhîs ve bâ-fermân-ı âlî fî 10 R. sene 1235 ve bâ fermân-ı şerîf

Yüzlük Câmehâ	Seksenlik Câmehâ	Yetmişlik Câmehâ	Ellilik Câmehâ
Aded	Aded	Aded	Aded
260	132	86	194
Guruş	Guruş	Guruş	Guruş
357.5	297	252	579
Kırlık Câmehâ	Otuzluk Câmehâ	Yigirmi beşlik Câmehâ	Yigirmilik Câmehâ
Aded	Aded	Aded	Aded
213	72	36	32
Guruş	Guruş	Guruş	Guruş
7 45.5	369	216	272
Onbeşlik Câmehâ	Yapağı Câmehâ		
Aded	Aded		
15	445		
Guruş	Guruş		
165	667		

Cem'an-Yekûn _____

Guruş	Bahâ-i Câmehâ-i mütenevvia
3 720	Bahâ-i ücret-i nakliye-i çuka
<u>1 350</u>	
5070	Tenzîl bâ telhîs ve fermân-ı âlî
<u>320</u>	
4 750	

Tezkire dâde fî 13 R. sene 1235

42

Becihet ————— i

harc-ı mukarrere-i yevmiye-i imâret

ed-dakik —————

el-ürz —————	Gendüm —————	Becihet ——— i	Becihet ——— i	Becihet ——— i
Becihet-i	Becihet-i	Nân-ı imâret	Nân-ı zâviye	Nân-ı hastagân-ı
Şorba-i mukarrere	Şorba-i mukarrere	32 kile		dâru'ş-şifâ
keyl ———	keyl ———	şinik 0.5	3 şinik	2 şinik
8	7			

Nemek ———	Piyaz	Fülfül	Nohud	Nemek —————	Becihet ——— i
M (Dirhem)	kıyye	M	şinik	Becihet-i	Nân-ı fodala-ı
200	15	40	1	Şorba-i mukarrere	imâret
				1 keyl	3 şinik

Minhâ —————

Becihet ——— i	Becihet ——— i	Becihet ——— i	Becihet ——— i	Becihet ——— i
Ta'âm-ı imâret	Furun fodula	Ta'âm-ı misâfirîn	Hân şonan	Ciraye ve zerde ve zirbaç mukarrere der- leyâli-i Cuma'ât
Vezne 6	Vezne 3.5	Vezne 1.5	Vezne 1	Vezne 4

Şem'-i asel —————

Zerd

Becihet ————— i	Becihet ————— i
Sâkinân-ı türbe-i şerîfe	Tarafeyn-i mihrâb-ı câmi'-i
fî şehr	şerîf
aded	fî şehr
30	aded
	8

Şem'-ı revgan —————

3

10 Müd

BOA. *Maliyeden Müdevver* nr. 8962

43

Sûret————— i
defter şurû' ve mübâşeret kerde ta'mîr ve tecdîd-i dîvarhâ-i fevkânî ve tahtânî koğuşhâ-ı kışlak-ı asâkir-i mansûre der-dâhil-i kal'a-ı der-Belgrad der-cânib-i nehr-i Tuna ve inşâ-ı matbah der-kurb-ı kışlak-ı mezkûr ki dîvarhâ-ı kışlâk-ı mezkûre harab ve münhedim bûde ve inşâ-ı matbah-ı mezbûr lâzım âmede ve be ma'rifet-i Hazret-i Vezîr-i Mükerrerrem Yusuf Paşa muhâfız-ı Belgrad ta'mîr ve tecdîd ve inşâ-eş irâde-i seniyye-i şahâne ta'alluk kerde ve berây-ı mübâşeret sûret-i defter dâde fermûde ber-mûceb-i hulâsa-ı tahrîrât-ı müşârun-ileyh ve be takrîr ve fermân-ı âlî fî 26 Ca sene 252 ve bâ fermân-ı sâmi sûret-i defter dâde fî 29 Ca sene 252

Guruş—————

738 000

BOA.

44**Sah****Buyruldu****Mahalline kayd ve Teşrifât'a ilmühaberi verile.**

berây————— 1

ilbâs kerden-i post-ı samûr ve hil'athâ-i mütenevvi'a-i mezkûrîn der-huzûr-ı hümâyûn-ı hazret-i cihân-dârî ve huzûr-ı hazret-i vezîr-i mükerrerem kâ'im-makâm-ı âlî-makâm paşa, bermûceb-i defter-i müfredât-ı Mehmed Ağa, Ser-Hâzin-i Bîrûnî, el-vâki' fî gurre-i Z. sene 1187.

45

Berây —————1

mübâşeret kerde inşâ-i duvar ve çeşme ve imlâ-i turab der-piškâh-ı kışlâk-ı asâkir-i mansûre-i Muhammediye der Davud Paşa be işâret-i irâde-i şâhâne taalluk kerde ve be ma'rifet-i Mehmed Ağa Ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı Âlî emîn-i binâ-i kışlak-ı mezbûr inşâ ve tekâmîl şude ve berây-ı mübâşeret-eş sûret dâde fermûde der sene 1242 ber-mûceb-i defter-i müfredât ve musahhah fermân-ı âlî fî 11 Za sene 1242 ve bâ fermân-ı şerîf.

Dere mahalline sed duvarı			Çeşmeleri	ArnaBut künkÜ
<u>Tûlen</u>	<u>Arzan</u>	<u>Kadden</u>	Kıta'ât	Kıymet
120	2,5	6	2	190
<u>Terbi'i</u>			Beheri —————	
1 800			Tûlen	Kadden
			3	4

Dere mahalline turab imlâsı

<u>Tûlen</u>	<u>Arzan</u>	<u>Kadden</u>
200	60	2

Terbi'i

24 000

Zikr olunan mahallerin yigirmi beş bin nihâyet otuz bin guruşa yaptırılmasına irâde buyurulmuş olmağla işâret olundu.

Çizgi meşûmün on yedi bin yedi gurusu
meşûmün olmağıla otuz sekiz sene de ferin
sûret-i takrîr olmağıla gersh verilmiştir.

Berât

dâde ve i'tâ şude an-mâl-ı cizye-i gebrân-ı kalem-i İstanbul be eshâm-ı mukâtaa'-i voyvoda-ı İzmir beher sene 25000 gurusu bâ 2 taksit ber-vech-i ocaklık ta'yîn şude bûde ve hâlâ an-mâl-ı cizye-i mezbûr vâcib sene 1236 ahz-eş 2 kıt'a sûret dâde bûde ve lâkin meblağ-ı mezbûr dâde 17100 gurusu an-cânib-i AgoP bâzârgân-ı mîzân-ı voyvoda-ı İzmir ahz ve kabz kerde ve sûret-eş zahriye bûde ve gayr-ı ez-makbûz 9010 gurusu an-cânib-i cizyedâr ahz-eş mümkün şude ve meblağ-ı mezbûr tahsîl-eş istid'ây-ı inâyet kerde ez-ân-sebeeb meblağ-ı mezbûr ve makbûz-ı muhâsebe-i eshâm-ı mezkûr mahsûb şude irâde-i seniyye ta'alluk kerde ber-mûceb-i takrîr-i Mehmed Es'ad Bey Efendi an-Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn kethudâ-yı bâb-ı muhâfaza-i İzmir ve i'lâm-ı Hazret-i Hüseyin Bey Efendi Nâzır-ı Darbhâne-i Âmire ve Ali Bey Efendi Nâzır-ı Zahire ve fermân-ı âlî tebdîlen sûret dâde fermûde el-vâki' fî 15 R sene 1238 ve bâ fermân-ı şerîf

Berây————— 1

taksit-i evvel ve bâkî eshâm-ı mürûr vâcib

sene 1 236

Gurusu—————

12 500 taksit-i evvel der-vâcib
Haziran sene 1236

12 500 taksit-i sâni der-vâcib
Eylül sene 1236

25 000

17 100 Makbûz sûret-i mersâm
ber-mûceb-i zahriye-i
sûret

7 900

Berây ————— 1

îrâd kayd şud be-Mehmed Nuri Ağa Ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı Âlî Emîn-i Nüzül ve mübâya'a fî Sofya ki în kadar meblağ berây-ı nakliyât-ı orta-ı zâbitân ve neferât-ı yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî der-muhâfaza-i Sofya an-bedel-i dakîk ve şa'îr an-kazâhâ-i Biranik (?) ve İznepol ve sâir an-tertib-i livâ-i şerîf an-cânib-i Feyzullah Ağa Ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı Âlî ağayân-ı kazahâ-i selâse ahz ve meblağ-ı mezbûr berây-ı oda be emîn-i nüzül ve mübâya'a fî mûmâ-ileyh îrâd kayd şud iktizâ kerde ve be cânib-i hazret-i Mehmed Emîn Efendi Nâzır-ı ordu-yı Sofya der-sâbık sûret-dâde fermûde el-vâki' der-sene 1224 ber-mûceb-i takrîr-i hazret-i müşârun-ileyh ve memhûr tahvîl-i Mehmed Sâdık Ağa Kethudâ-yı kul ve derkenâr ve telhîs ve fermân-ı âlî fî 22 S. sene 1224 ve bâ fermân-ı şerîf.

Guruş —————
3 006

Berây —————1

nakl şude gedik-i dükkân-ı berber-i Gümüşayak der kasaba-i Fındıklı be Himmet Dede der-tasarruf-ı Ağaçayak ..... (?) bilâ veled fevt ve gedik-eş be cânib-i beytûlmâl-ı âmme ve râci' şude ki pîş ez-în dükkân-ı mezbûr an mahlûl-eş be el-Hâc Mustafa Efendi an-hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn iştirâ ve mûmâ-ileyh dükkân be berây-ı tevsî'-i degirmen ilâve şude ve gedik-eş bâ i'lâm-ı şer'îye be el-Hâc Ömer b. Ahmed nüvişte bey' ve tasarruf-eş ber-mûceb-i şurût-ı nizâm esnâf-ı berberân-ı gedik-i mezbûr der-kasaba-i m. be-mahalle-i Molla Çelebi der-kurb-ı Çeşme-i Mustafa Ağa nakl şude sûret-dâde fermûde el-vâki' der-sene 1224 ber-mûceb-i i'lâm-ı Hâmid Efendi kadı-ı Galata ve fermân-ı Âlî ve der-kenâr ve bâ fermân-ı şerîf.

Fındıklı'da Molla Çelebi Mahallesinde
kâin Mustafa Ağa Çeşmesi karşusunda
el-Hâc Ömer Usta gediği

bâb—————

49

BU MAKÛLE ŞEM'HÂNE AHVÂLİNİ MESBÛK MUDUR Kİ

Ber-mûceb _____i
defter-i Hazîne-i Âmire

Berây-ı küşâd-ı mumhâne der-Kasaba-i Tırnova tâbi'-i kazâ-yı Yeni Şehir-i Fenâr der-livâ-i Tırhala benâm-ı İbrâhim ve Anaşkâlî zimmî an-esnâf-ı mumcıyân-ı İstanbul bûde ve der-kasaba-i mezbûre kadîm mumhâne bûde ve hâlâ mezbûrân müceddeden mumhâne küşâde ve bâ-narh-ı cârî fûruht ve kimesne mümâna'at ne kerde fermûde ber-mûceb-i arzuhâl-i mezkûrân ve i'lâm-ı kadı-ı İstanbul el-müverrah fî 2 C. sene 1143 ve fermân-ı âlî emirdâde fî 10 Ca sene-i minhu.

50

Muhâsebe _____ i

mahsûlât ve ihrâcât-ı evkâf-ı câmi'-i şerîf ve imâret-i âmire-i merhûm ve mağfûrunleh Sultan bin Sultan Orhan Hân [tâbe] serâhu der-Burusa an-tahvîl-i kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mustafa Ağa mütevellî-i evkâf-ı mezbûre be-ma'rifet-i iftihâru'l-havâss ve'l-mukarrebîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâfîn enîsü'l-hazreti'l aliyye celisü'd-devleti's-seniyyetü'l hâkâniyye a'nî sâhibu'l-ızzı ve'd-devleti Hazret-i Mehmed Ağa Ağâ-yı Dârü'ssa'âdeti's-şerîfe en-nâzır el-vâki' an-evvel-i Mart sene 1069 ilâ nihâyet-i felvaris sene 1071 ber-mûceb-i müfredât.

Asl _____ 1

mâl fî sene-i kâmile ma'a bakıyye-i mâziye

614 658

an-bakiyye-i	an-akçe _____ i
muhâsebe-i mâziye	Mehmed Efendi mütevellî-i evkâf-ı
Akçe _____	mezbûre an-vâcib
17 800	sene 1069
	20 000

ani'l-mebî'ât _____
 ma'a emvâl-i müteferrik
 576 858
 ani'l-müfredât _____
 fi't-târîh el-mezbûr
 138 186

51

el-Muhâsebe _____ i

hâsılât ve ihrâcât-ı evkâf-ı câmi'-i şerîf ve imâret-i âmire-i merhum ve mağfûrunleh Şehzâde Sultan Muhammed Hân tâbe serâhu der-İstanbul an-tahvîl-i Mehmed Bey an-sipâhiyân-ı Dergâh-ı Âlî el-mütevellî be ma'rifet-i iftihâru'l-havassı ve'l-mukarrebîn mu'temedu'l-mülûki ve's-selâtin enîsu'l- hazreti'l-aliyye es-sultâniyye celîsü'd-devleti's-seniyye el-hâkâniyye a'nî be sâhibu'd-devleti ve'l-izzi Hazret-i Mustafa Ağa Ağa-yı Dârü's-sa'âde en-nâzır an 14 Receb sene ihdâ aşera ve elf ilâ 21 şehr-i Zi'lka'de sene-i minhu.

Asl _____ 1

mâl an-erba'a eşhür ve seb'a yevmen ma'a hisse-i muhâsebe-i sene-i mâziye

2 293 480

Makbûz _____	Bâkî _____
715 036	1 578 444
an-bakıyye-i _____ i	an-akçe _____ i
muhâsebe-i sene-i mâziye	ziyâde-i cizye-i re'ayâ-yı cibâyet-i
2 128 560	cezîre-i Mora
	fî 70
	Hâne _____
	577
	Hisse _____
	40 390

Minhâ _____

ihrâcât-ı defter-i mezkûrîn sehven kayd şude ber-mûceb-i muhâsebe-i defter ve hucec-i şer'iyye.

205 000

52

Muhâsebe _____ i
mahsûlât ve ihrâcât-ı evkâf-ı câmi‘-i şerîf ve medrese-i latîf ve imâret-i âmire-i merhûm ve
mağfûrun lehâ Vâlide Sultan tâbet serâha der-Üsküdar an-tahvîl-i kıdvetü'l-emâcid ve'l-
ekârim el-Hâc Muharrem Ağa zîde mecduhu mütevellî-i evkâf-ı mezbûre be ma‘rifet-i
iftihâru'l-havâss ve'l-mukarrebîn mu‘temedü'l-mülûk ve's-selâtin enîsü'l-hazreti'l-aliyyeti's-
sultâniyye celisu'd-devleti's-seniyyeti'l-hâkâniye a'nî sâhibu'l-izzî ve'd-devleti Hazret-i
Behram Ağa Ağa-yı Dârü's-sa‘âdeti'ş-şerîfe en-nâzır fî 7 şehr-i L sene 1062 ilâ gâye-i N sene
1063

Asl _____ 1

mâl fî 11 eşhür ve 23 yevmen

3 203 570

Makbûz _____ Bâkî _____
3 160 570 43 000

53

İcmâl _____ i

Muhâsebe-i mahsûlât ve teslîmât-ı mukâta‘a-ı beytûlmâl-ı âmme ve hâssa ve mevkûfât ve senevî ve ihtisâb-ı bâc-ı bâzâr ve yava ve kaçkun ve gümrük-i çuka-i Selânik ve damga-i kirpas el-vaki‘ Fî 6 Muharrem sene 1015 ilâ 2 Mayıs el-vâki‘ fî 11 Rebî‘ü'l-evvel sene 1031 der-tahvîl-i Ali el-mültezim vâcib an-ebnâ-i sipâhiyân emîn-ber-vech-i kefâle ve fâiz-mâl ber-mûceb-i muhâsebe-i Mehmed Paşa mîr-i mîrân-ı sâbık-ı Tamaşvar en-nâzır ve mevlânâ Bâlî Kadı-i Kıratova el-müfettiş.

Asl _____ i

mâl ber mûceb-i kîste‘l-yevm fi-selâse sinîn

4 505 000

Minhâ _____

Teslîm _____ i

Hızâne-i Âmire bid-defe‘ât

2 114. 894

54

Muhâsebe _____i

Mahsûlât ve teslîmât-ı mukâta'a-ı dâru'l-darb-ı nukra-ı evânî der-Edirne an-gurre-i Rebî'ü'l-âhir sene 1011 der-tahvîl-i Asvador zimmî an-mahalle-i Sulumanastır der-mahmiye-i İstanbul el-mültezim ve Yani zimmi bîrâder-eş el-kefil

Fi'l-asl _____

ber-mûceb-i iltizâm beher-nevbet fî 5000 akçe resm-i mîrî dâden şart bûdend

Minhâ _____

ber-mûceb-i Mevlânâ Yahya Kadı-ı Edirne an-gurre-i R. sene 1011 ilâ 23 Ca sene 1012 ber-mûceb-i kısta'l-yevm

fî sene _____

ve şehir ve 23 eyyâm

sim _____ i

hâlis

der-vezn

318 850 dirhem

be hesâb _____ 1

nevbet 22 beher nevbet fî 5000 akçe resm-i mîrî

113 570

küsûr-ı nevbet

10 850 dirhem

Minhâ _____

et-teslîmât _____

ber-mûceb-i muhâsebe-i Mevlânâ-yı mezbûr

81 360

Teslîm _____ Teslîm _____

be Mehmed an-ebnâ-i sipâhiyân emîn-i harc-ı hâssa-i Mahmiye-i Edirne bi'd-def'ateyn ber-mûceb-i tezâkir-i evvel

59 360

Def'a

16 360

be Mustafa an müteferrikagân-ı Dergâh-ı Âlî emîn-i harc-ı hâssa-i mahmiye-i mezbûre ber-mûceb-i tezkire-i evvel fî 3 Rebî'ü'l-âhir sene 1012

22 000

Def'a

43 000

55

Muhâsebe _____ i
 mahsûlât ve ihrâcât-ı evkâf-ı câmi'-i şerîf ve imâret-i âmire ve medrese-i ma'mûre-i merhûm
 ve mağfûrunleh Sultan Bâyezîd Han tâbe serâhu der-mahrûse-i İstanbul an-tahvîl-i Sinan Ağa
 an-çavuşân-ı Dergâh-ı Âlî mütevellî-i evkâf-ı mezbûre be ma'rifet-i a'lemu'l-ulemâi'l-
 mütebahhirîn efdalu'l-fudalâi'l-müteverri'in a'nî Hazret-i Mevlânâ Es'ad Efendi Şeyhülislâm
 ve müfti'il-enâm en-nâzır an-evvel-i Mart el-vâki' fî 8 Rebî'ül-âhir sene 1029 ilâ gâye-i
 felvaris el-vâki' fî 19 Rebî'ül-âhir sene 1030 ber-mûceb-i defter-i müfredât-ı Ahmed Çelebi
 cânib-i evkâf-ı mezbûre

Asl _____ 1
 mal fî sene-i kâmile ma'a bakiyye-i muhâsebe-i
 sene-i mâziye

5 373 648

Makbûz _____ el-Bâkî _____
 2 719 549 2 654 099

an-bakiyye _____ i
 muhâsebe-i sene-i mâziye

2 447 850

der-zimem-i nâs _____ der-kise _____ i
 2 263 449 vakf
 164 350

Minhâ _____
 makbûz an-zamân-ı mütevellî-i mezbûr an-vâcib
 sene 1028 ki tahsîl şude

556 240

56

Bimennihî Te'âlâ subhânehu ve Te'âlâ

Muhâsebe ————— i
 mahsûlât ve ihrâcât-ı evkâf-ı câmi'-i şerîf ve imâret-i âmire-i merhûm ve mağfûrunleh
 Şehzâde Sultan Mehmed Han tâbe serâhu der-mahmiye-i İstanbul an-tahvîl-i İsa Efendi an-
 mütevellî-i evkâf-ı mezbûre el vâki' fî gurre-i cemâziye'l-evvel sene 1035 ilâ-hâcî'l-hucec
 sene-i minhu ber-mûceb-i defter-i müfredât-ı Hüseyin Çelebi an-bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî
 cânib-i evkaf-ı mezbûre

Aslı ————— 1

mal fî seb'a eşhür ve tis'a yevmen ma'a bakiyye-i
 muhâsebe-i sene-i mâziye

4 587 081

Makbûz —————

Bâkî —————

1 412 540

3 174 527

an-bakiyye ————— i

an-akçe ————— i

muhâsebe-i sene-i mâziye

peşin

2 523 499

der-zimem

der-kise-i vakf

an-mahsûl ————— 1

2 509 466

14 030

kıst-ı hamam-ı çifte der kasaba-ı Hazret-i Ebâ
 Eyyüb Ensârî aleyhi'r-rahmeti'l-bârî der-uhde-i
 Abdurrahman Çelebi Hammâmî-i el-mezbûr an-
 gurre-i şehri Saferu'l-hayr sene 1036 ilâ gâyet-i
 cemâziye'l-evvel sene-i minhu ki an-mahsûl-ı
 mezbûr ziyade kabz şude

fî şehri

fî erba'a eşhür

2 083

8 332

Minhâ —————

tahsîl şude

151 226

an-tahvîl ————— i

an-tahvîl ————— i

an-tahvîl ————— i

Ramazan Bey mültezim-i
 mukâta'a-i Aydın ve Yenişehir an
 kıst-ı mukâta'a-i mezbûre an-
 vâcib sene 1034

İbrahim Çavuş mültezim-i
 mukâta'a-i karye-i Büyükdere
 an-kıst-ı mukâta'a-i mezbûre an-
 vâcib sene 1034

Abdurrahman Efendi an-
 sipâhiyân ki mütevellî-i
 sâbık-ı evkâf-ı mezbûre ki an-
 bakiyye-i kise-i vakf der
 zimmeteş mânde bud

133 600

7 350

10 276

el-bâkî —————

2 372 223

57

Baş Muhâsebeden
Tatbîk ve hesâb ola.

İcmâl _____ i
vâridât ve mesârif-i rûznâme-i küçük Hızâne-i Âmire-i Bağdâd-ı dârü's-selâm ammarahallâhu Te'âlâ ilâ yevmi'l-kıyâm der-zemân-ı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmu'l-âlem vezîr-i rûşen-zamîr-i esbak [bî] nazîr Hazret-i Hasan Paşa edâmallâhu Te'âlâ iclâlehu vâli-i vilâyet-i Bağdâd ve Nâzır-ı Emvâl-i Hâssa-i Bağdâd ve be-ma'rifet-i kıdvetü erbâbi'l-ikbâl ve umdetü eshâbü'l-iclâl Ebûbekir Efendi dâme ulüvvuhu Defterdâr-ı Hızâne-i Âmire-i vilâyet-i mezkûre fî 24 Ra sene 1121 ilâ 3 B sene-i minhu.

Fi'l-asl _____
ani'l-îrâd
Guruş
75 722
10 591 berây-ı kalem-eş vâli-i vilâyet
65 131 ber müceb-i hatt-ı hümayûn

an- muhtâzır-ı emvâl-i vilâyet-i Bağdâd-ı dârü's-selâm
Guruş 158

an- muhtâzır-ı emvâl-i vilâyet-i Bağdâd-ı dârü's-selâm
Dâkikâs-ı emvâl
sene 1120
51 495
12 238
41 257

an- muhtâzır-ı emvâl-i vilâyet-i Bağdâd-ı dârü's-selâm
Guruş 43 253

an- muhtâzır-ı emvâl-i vilâyet-i Bağdâd-ı dârü's-selâm
Guruş 3013,5

an- muhtâzır-ı emvâl-i vilâyet-i Bağdâd-ı dârü's-selâm
sene 1120
Guruş 43485

an- muhtâzır-ı emvâl-i vilâyet-i Bağdâd-ı dârü's-selâm
sene 1121

an- muhtâzır-ı emvâl-i vilâyet-i Bağdâd-ı dârü's-selâm
Guruş 1281

an- muhtâzır-ı emvâl-i vilâyet-i Bağdâd-ı dârü's-selâm
Dâkikâs-ı emvâl
sene 1120
1281
1033

an- muhtâzır-ı emvâl-i vilâyet-i Bağdâd-ı dârü's-selâm
Guruş 7313

58

Kur sene verildi kanzarlık ve
kâhri ulûsi sîyahı sınırlı
sınırlı işler ve sınırlı
Fî 10 eşhür da
sene 977

mâkûl
ve sâhî-i mînevî
mâkûl
sâhî-i mînevî
Fî sene 977

İcmâl _____ 1
mahsûlât-ı evkâf-ı Haremeyn-i Şerifeyn der-nefs-i İstanbul be
ma'rifet-i Seyyid Atâullah el-Mütevellî an-gurre-i Receb sene 976
ilâ gâye-i Cemâziyel-âhir sene 977

Asl _____ 1
mal fî sene-i kâmile

40 152

Aslıbakiye
mahsûlât-ı Haremeyn ve der-İstanbul
mînevî-i kâhri
sine
Aslıbakiye
mahsûlât-ı Haremeyn ve der-İstanbul
mînevî-i kâhri
sine

Minhâ _____
2618

Mevâcib _____ i	Mevâcib _____ i	Teslîm _____
Seyyid Atâullah el-mezbûr	Mahmud mütevellî-i vakf-ı	be evlâd-ı vâkîf an-öşr-i
Fî yevm	Selim Şah Hatun der-	mahsûl-i karye-i Cum'a ve
5	İstanbul	Çongara
Fî 10 eşhür	Fî yevm	458
ve 24 yevmen	1	
1 620	ve sitte eşhür	
	540	

el-bâkî _____

37 534

10.100
Fî sene 974
10008
Fî sene 973
9950
Fî sene 972
10.888
Fî sene 971
7.468
Fî sene 970
8.088

59

Vuzi'a min-zâlik _____
el-mesârifü'l-asl

Guruş _____

65 131

Becihet _____ i
mübâyâ'as-ı gûlâl telmîkî
sahîbî-i pa'nîsîyân-ı
Derzâh-ı Âlî ve gûlmânân-ı
Bağlıcaz
Guruş 9795,5

Becihet _____ i
mevâzîl-i gûlmânân-ı Bağlıcaz
ve mütefîkî idâm ve behtârân ve
müderresîn kış-ı mezar ve
raed sene 1121
Guruş 45070

Becihet _____ i
kâhâ-i kû'at
229

Becihet _____ i
kâhâ-i ta'mîrât
Guruş 95

Becihet _____ i
kârîye-i kârîkâhâ telmîkî
sene 1120 sahr 7
Guruş 649

Becihet _____ i
kâhâ-i pâriyî ve sa'yan-ı
kârîkâhâ sahr 6 telmîkî sene
1120
Guruş 279

Becihet _____ i
isrâ' mîlî-i bîrâz-ı râh
Guruş 2000

Becihet _____ i
kârîye-i gûlâl-ı mevâzîlî her
müceb-ı mu'âzîl-ı kâdîm
Guruş 3396

Becihet _____ i
tevâfüt-i eylül

Guruş 1/2 _____
9 085

60

an-mahsûl————— i	an-mahsûl————— i
icâre-i kıst-ı hamâm-ı Dikilütaş der yed-i el-Hâc Mustafa hammâmî an-gurre-i Saferu'l-hayr sene 1063 ilâ gâye-i C. sene 1064.	icâre-i kıst-ı hamâm-ı Havuzlu ve Davud Paşa hamâmı an-gurre-i C. sene 1062 ilâ gâye-i Ramazan sene 1063.
fî şehr—————	fî şehr—————
11 667	1 666
fî sene—————	fî 10 eşhür—————
ve hams eşhür	16 660
198 339	
an-mahsûl————— i	an-mahsûl————— i
icâre-i hâne berây-ı çayhan-ı atık der-yed-i İbrahim Çelebi ve Hüseyin ibn (?) ve Mustafa (?) icâre-i L sene 1062 ilâ gâye-i N sene 1063.	icâre-i dekâkîn der-dâire-i hân-ı atık der- nezd-i hamâm-ı Dikilütaş der-yed-i müste'cirîn gurre-i Muharrem sene 1063 ilâ gâye-i N. sene-i m.
fî şehr—————	fî şehr—————
180	600
fî sene—————	fî semân eşhür—————
2 160	4 800
an-mahsûl————— i	an-mahsûl————— i
icâre-i dekâkîn der-İstanbul der-uhde-i müste'cirîn an-gurre-i N. sene 1062 ilâ gâye-i Şa'bân sene 1063.	icâre-i hammâm-ı atık der-Üsküdar der-yed-i el-Hâc Mehmed Hammâmî gurre-i Z. sene 1062 ilâ gâye-i N. sene 1063.
fî şehr—————	fî şehr—————
1 030	3 333
fî sene—————	fî 10 eşhür—————
12 360	33 333

BOA.

61

Sah**Buyruldu****Verile**

Teslîm

Be el-hakîr, el-Hâc Hüseyin, Emîn-i Tersâne-i Âmire becihet-i ücret-i kürekciyân 6 kıta'ât sandâlâhâ-i ağayân-ı Enderûn ve 1 kıt'a kayık-ı sâzende der-biniş-i hümâyûn el-vâkı'an-21 C. ilâ-28 şehr-i mezbûr, sene 1122 ve în kadar meblağ ve bâ-tezkire-i hazîne-dâde.

Nefer
97

fî yevm
1 746

eyyâm
8

akçe
13 968

guruş
aded
116

fî ———
18

pâre
16

Yalnız yüz on altı guruş on altı paredir.

Yalnız yüz on altı guruş on altı paredir.

BOA. *Kepeci* nr. 1875

el-Masraf
fî 3 Şehr-i M

Teslîm
be İbrahim an-müteferrika-i Dergâh-ı Âlî Emîn-i
Tersâne-i Âmire berây-ı mühimmât-ı Tersâne-i
mezbûre el-vâkı' fî gurre-i Za. Sene 1004 an-
akçe-i bedel-i nüzül-i Şam-ı Şerîf ber-mûceb-i
tezkire-i hod

Guruş
dâde şud
6 743

Kıymet
469 210

Bazîmet
bağda i mesmûd i berây-ı
hâşîte hâ
321235

Teslîm
be İbrahim Emîn-i Harc-ı Hâssa-ı Mahrûse-i
İstanbul ki ihrâcât-ı hâssa an-tahvîl-i Dervîş
Çavuş an Çavuşân-ı Dergâh-ı Âlî el havâle an
akçe-i avâriz-ı mensûhâ-ı livâ-i Kütahya an-vâcib
sene 1002 be mübâşeret-i Süleyman Çavuş an-
Çavuşan-ı Dergâh-ı Âlî ber-mûceb-i tezkire-i
İbrahim el-mezbûr

10 000

Berây
keçde i izmelçiyân
393000

el-Mübâya'ât
an-bahâ-i eteklihâ-i zer-i sâde an âdet-i bahâri-i
Hazret-i Burhan Efendi Defterdâr-ı Anadolu an
22 Şevvâl sene 1004 an-yed-i Sinan Bey b. Bali

Bahâ
eteklihâ-ı zer-i sâde
Takım
1 fî beher misgal
Misgâl 140
9
Kıymet
1 260

be dest-i Sinan mezbûr

Becihet
edâ-i akçe-i Hasan Paşa mîr-i mîrân-ı sâbık-ı
vilâyet-i Diyârbekir an-zaman-ı ağâ-i
yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî ki Bahâ-i hime
274730 akçe an-akçe-i hod be tarîk-ı karz
dâde ve an-hızâne-i Diyârbekir edâ şude
fermûde ve emr-i şerîf dâde ve tamâm edâ
müyesser neşude hâlâ 112509 akçe an-
hızâne-i âmire dâde fermûde ber-mûceb-i
hükm-i şerîf bâ fermân-ı Defterdâr-ı kebîr
dâmet me'âliyahû ve bâ tezkire-i İbrahim
Çelebi muhâsebe-i Rumeli

112 509

BOA. D. BRZ nr. 7.3.1

63

Hû

Sah**Buyruldu****Verile****Bin guruş verile.**

Yevmü's-sâlis, fî 15 S., sene 1207

el-mübâya'ât

An-cânib-i hazret-i Vezîr-i mükerrem, Kapudan-ı Deryâ Hüseyin Paşa ki der-hîn-i âmedî-i Donanma-yı Hümâyûn der-Bâb-ı Âsafî vurûd ve der-huzûr-ı hazret-i Sadâret-penâhî ilbâs ve berây-ı lâzıme-i mevcûd-ı Hazîne-i Bîrûnî mübâya'a şude fermûde bâ-telhîs ve fermân-ı âlî ve bâ-fermân-ı şerîf.

sâde
post-ı samûr
sevb
1
guruş
1 850

a'lâ
serâ-ser
sevb
1
guruş
250

Yekûn
guruş
2 100
100 tenzîl
2 000

260 000

Fî 160

mahsûb

Yalnız iki yük altmış bin akçedir.

tahriren fî 7 S. Sene 1207

BOA. *Ali Emirî* nr. 5448

64

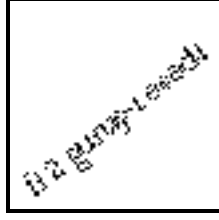
AVLONYA MUKÂTA'ASI MALI DÜŞENDEN VERİLE.

el-mübâya'ât

an-yed-i Hüseyin Bey berây-ı mühimmât-ı Hazîne-i Âmire ber-mûceb-i tezkire-i İshak Efendi
muhâsebe-i evvel el-vâki' fî 16 Za sene 1087.

Çuka i

Iskorlat
Zirâ'
181
Guruş-ı esedî
362

Yalnız üçyüz altmış iki esedîdir.

Tahrîren fî 2 R. Sene 1087

an Hızâne

Mehallinden
ada olma dayı buyuruldu

fî 24 N. Sene 87 be dest-i Hüseyin Bey

BOA. *Ali Emirî* nr. 5764

65

SÜRSAT KUSÛRUNDAN

el-Mübâya'ât _____

an-yed-i Süleyman Ağa berây-ı mühimmât-ı Hazîne-i Âmire ber-mûceb-i tezkire-i Hasan Efendi muhâsebe-i evvel el-vâki' fî 17 L sene 1082

Çuka—1	Çuka—1	Atlas—1
Londuriye	Iskorlat	Frencî
Zira'	Zira'	Zira'
aded—	aded—	aded—
60	50	120
Kıymet—	kıymet—	kıymet—
27000	1500	21600

Cem'an yekûn—

50 100

Yalnız ellibin yüz akçedir.

Tahrîren _____ fî 15 Zâ Sene 1082

Mahsûb _____

fî 7 Za sene 1082 an-akçe-i bedel-i sürsat kazâ-i Eğribucak an-yed-i Ahmed Ağa-ı hazret-i Defterdar Paşa

66

Mukâta'ât ————— 1
Mezkûrîn der-livâ-i Vize ve Kırkkilise ve tevâbi'uhâ der-uhde-i Durmuş an-sâkinân-ı nefsi-i Bergos Emîn-i mültezim ve za'îm Ahmed nâzır ve kabzımâl ber-vech-i kefâlet ber-mûceb-i arz-ı Mevlânâ Hasan kadı-ı Pınarhisarı ve bi'l-iltizâm hod der-divân-ı âlî fî 11 Za. sene 1004.

İltizâm ————— 1
Mezkûrân ki mukâta'a-i hurda-ı Livâ-i Vize ve Kırkkilise ve tevâbi'uhâ an-gurre-i Muharrem sene 1001 ve mevkûfât-ı livâ-i mezbûr an-gurre-i Za. sene-i minhu ve beytûlmâl-ı hâssa-ı livâ-i mezbûr an-gurre-i Ca. sene-i minhu ve sürgûnân-ı sirem an-evvel-i Mart el-vâkı' fî 25 Ca. sene 999 ve hâshâ-i Çakal Ahmed an evvel-i Mart el-vâkı' fî 15 Ca. sene elf ve hâshâ-i Samako der-kazâ-i Midye der liva-i Vize an-evvel-i Mart el-vâkı' fî 26 Z. sene elf ve karye-i Kaysar ve tevâbi'uhâ an 2 filvâr el-vâkı' fî gurre-i Cemâziye'l-âhir sene 1003.

fî selâse sinîn
2 333 078

fî'l-asl —————
Mukâta'ât-ı mezbûre ani't-târih el-
mezbûr ba tevârih-i muhtelifi der-uhde-i
Hasan el-mültezim

fî selâse sinîn
1 154 039

Es-siyakat
25 1277

67

Emânet _____ i

mukâta‘-i enhâr-ı Kondı ve mukâta‘a-i nehr-i Tarlaözü ve tevâbı‘uhâ der-uhde-i Ahmed bin Mehmed an-nefs-i Antalya emîn-i mültezim

		ilâ selâse sinîn	
		900 000	
be-cihet	fî yevm	Mukata‘a—— i	Mukata‘a—— i
_____	48	enhâr-ı Kondı an-	nehr-i Tarlaözü
i	Becihet—— i	gurre-i Muharrem	an-gurre-i
emânet-i enhâr-ı	emanet-i nehr-i	sene 979	Muharrem sene
Kondı	Tarlaözü	ilâ selâse sinîn	978
28	20	600 000	İlâ selâse sinîn
			300 000
			Minhâ——
			teslîm be Ali
			Bey Emîn-i
			İstanbul
			20 000
			Mevâcib——
			kadim
			fî yevm
			48
			Sahhu‘l bâkî
			fî yevm
			28
			el-küsûr
			fî yevm
			20

Sefere gitmeyüp
şart ve İlzâmı mücebince
berât buyuruldu.
fî 22 Şa‘bân sene 979

Tâlib _____

Bâz Ahmed el-mezbûr ma‘a Ali an-erbâb-ı tımar ber-vech-i iltizâm ve iştirâk ber-müceb-i arz-ı Mehmed Çavuş en-nâzır

İltizâm _____ i

mezbûrân ki mukâta‘ateyn-i mezbûreteyn an ibtidâ-i târih

ilâ selâse sinîn

980 000

fi'l-asl _____
der-uhde-i Ahmed Emîn-i mültezim el-mezbûr an'it-
târih el-mezkûrîn

ilâ selâse sinîn

900 000

ez-ziyâde

fî selâse sinîn

80 000

Kefîl _____

bi‘l-mâl ber-müceb-i defter-i
Mahmud Halife nâib-i mahkeme-i
Antalya

30 neferen

Akçe

78 000

be-cihet-i ziyade-i mezbûre

Mühürü ve
Kondı ve Tarlaözü emîn-i
Mehmed Çavuş an-979
ilâ selâse sinîn
979 000

Mühürü ve
Mehmed Çavuş nâib-i mahkeme-i
Antalya
ilâ selâse sinîn
979 000

68

Mukâta'ât-ı Hama ve Humus mubâzeret-i Abdi Paşa
 sene 1066 ilâ gâye-i Z sene-i minhu der-uhde-i Abdi Paşa mîr-i mîrân ve nâzır ve kabz-ı
 mâl mukâta'ât-ı eyâlet-i mezbûrîn ber-mûceb-i emr-i şerîf an-cânib-i dîvân ve arzuhâl-i hod
 ve bâ-fermân-ı şerîf tezkire-i berât dâde fî 22 Za Sene 1065 be-dest-i Süleyman Ağa
 be-cânib-i Abdi Paşa.

Mukâta'ât-----1

Eyâlet-i Trablusşam ve nefsi-i şehri ve livâ-i Hama ve Humus ve Hısnı'l-Ekrâd ve Cebeli ve Lazkiye ve Türkmân-ı Salur ve Bayad-ı Hama ve urbân-ı Alyeri ve emlâk-ı ibn-i Seyf ve cizye-i gebrân-ı Trablusşam ve livâ-i Cebeli ve Hama ve Humus vâcib an-gurre-i Muharrem sene 1066 ilâ gâye-i Z sene-i minhu der-uhde-i Abdi Paşa mîr-i mîrân ve nâzır ve kabz-ı mâl mukâta'ât-ı eyâlet-i mezbûrîn ber-mûceb-i emr-i şerîf an-cânib-i dîvân ve arzuhâl-i hod ve bâ-fermân-ı şerîf tezkire-i berât dâde fî 22 Za Sene 1065 be-dest-i Süleyman Ağa be-cânib-i Abdi Paşa.

fî sene-----

guruş-ı esedî-----

302 746

Yekûn-----

21 194 285

1 020 Ziyâde-i cizye-i Beyt-i Haradim (?)

200 Maktû'-ı mezra'a-i likaya ki

 -----
 21 195 505 be-Mustafa Câbî-i Vakf-ı
 Rüstem Paşa der-uhde şud

Mübâşeret-----

 Abdi Paşa el-müşârun-ileyh vâcib an-gurre-i Muharrem sene 1066

Minhâ-----

mesârif-----i

mukarrere

fî sene-----

guruş-ı esedî

Mübâşeret-i Abdi Paşa kâdî cümmeğâla
 emr-i şerîf an-cânib-i dîvân-ı mezbûrîn.

69

Misli

Mukâta'a _____ 1

Hamâm-ı Yanık der- uhde-i Vole veled-i Petri an-nefs-i Yanık an-mahalle-i Arnavud an 21
Şevvâl sene 944 ber-mûceb-i defter-i mevlânâ-yı mezbûr

fî selâse sinîn

1 850

fî selâse sinîn

1800

an-rusûm

25

Minhâ _____

teslîmât

1 513

el-bâkî

312

Kefil _____

bi'n-nefs

Radovil bin Niko an-

mahalle-i

mezbûre

Ez-ziyâde

50

Misli

Mukâta'a _____ 1

Ma'den-i Belasic ve Kutornik ve Pilaperde ma'a kalhâne-i Belasic der-uhde-i Markor
veled-i Bogdan an-nefs-i Belasic an gurre-i Rebû'l-âhir sene 945 ber-mûceb-i defter-i
mevlânâ-yı m.

fî selâse

sinîn

150 000

el-kusûr

53 000

Minhâ _____

Teslîmât _____

166 019

el-bâkî _____

39 823

Kefil _____

bi'n-nefs

Yava b. Ratko
an-mahalle-i Elvan an-nefs-i
Belasic

Voye b. Petri
an-mahalle-i mezbûre der-
nefs-i Belasic

Rana b. Ratko
an-mahalle-i mezbûre
der-nefs-i Belasic

BOA. D. BRZ nr. 1207.3.1

70

Sah
Buyruldu
Verile

an Cemâ'at _____i
Müşâhere-horân

Mevlânâ Hazret-i
Kâdî'asker-i vilâyet-i
Anadolu
Yevm
583

aded--i
pâre
5 630

Yalnız beş bin altı yüz otuz aded pâredir.

vâcib_____i

şehri-i S. sene 1207

16 890 asl fî beher pâre 3 akçe

5 630 fazla-i pâre

22 520

Mahsûb

BOA.

71

Sah
Buyruldu

Zahr-ı arzuhâlde olan mallardan ola.

Sah

an-Cemâ'at _____ i
Sipâhiyân, vâcib-i masar, sene 1203.

neferen
1

yevmiye
25

el-mukarrer
2 050

Yalnız iki bin elli akçedir. Emr ü fermân devletlü, sa'âdetlü sultânım hazretlerinindir.

an-Cemâ'at _____ i
Silâhdârân, vâcib-i masar, sene 1203.

neferen
13

yevmiye
258

el-mukarrer
21 062

Yalnız yirmi bir bin altmış iki akçe eder. Fermân, devletlü, sa'âdetlü sultânım hazretleri-
nindir.

BOA. *Maliyeden Müdevver* nr. 22

el-Mevâcibât_____

Mevâcib_____ i   Mevâcib_____ i
 Hasan el-mezbûr an 6 Rebî'ü'l-âhir sene   Sinan cânib-i mukâta'a-i mezbûre
 983 ilâ 5 Rebîü'l-âhir sene 986.

fî yevm	fî selâse sinîn	fî yevm	fî selâse sinîn
20	21 240	5	5 305

el-Bâkî_____

Min-zâlike'l-_____

bâkî

an-mahsûlât_____ i
 nisf resm-i bennâk ve caba ve çift ve nisf âdet-i ağnâm ve arûsâne ve nisf niyâbet ve nisf bâd-ı hevâ-i kurâ-i mezkûrîn ki Ömer Bey Mîrlivâ-i Trabzon muharrir-i vilâyet-i Rum be erbâb-ı tımar ve züemâ hâsıl kayd kerde bûde ve resm-i damga-ı merfû' an-karye-i Emlos ber-mûceb-i defter-i müfredât-ı Sinan Halife nâib-i Kadı-i Kâfirnî ve Yüreklü ber-mûceb-i muhâsebe-i Mevlâna Muslihiddin Kadı-i Sivas el-müfettiş ve Ali an-erbâb-ı tımar en-nâzır ve Mustafa Çelebi mukâta'a-i muhassıl-ı bakâyâ

fî selâse_____

sinîn

2 001 908

bu tımarın çıkartıldığı
 1225 980

Hasan
 damga-i merfû'
 emlağ-ı
 Emlak
 10 um

73

Sah
Buyruldu

Zahr-ı icmâlde olan emvâlden ola.

İcmâl _____ i
mevâcib-i ba'zı yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî der-muhâfaza-i Kal'a-i Selânik fî 36 câ-yı ağa ve
yamakân der-vâcib-i masar ve recec ve reşen ve lezez, sene 1192 ber-mûceb-i kâ'ime-i kâtib-i
Yeniçeriyân bâ-telhîs ve bâ-fermân-ı âlî an Hızâne şude fermûde fî 2 R, sene 1201.

<u>nefer</u>	<u>[akçe]</u>
2 714	37 644
<u>697</u>	<u>4 879</u>
2 017	32 765

el-mukarrer _____
Fî 4 kıst
11 598 808

Yalnız yüz on beş yük doksan sekiz bin sekiz yüz sekiz akçedir.

Mahsûb _____
Fî 15 Ra Sene 1207

BOA. D. BRZ nr. 116.12.1

74

Sah**Buyruldu****Edâları Şaphâne-i Gedus Mukâta'ası malından ola.**

Mevâcib _____ i
 an-Cemâ't-at-i Ru'esâ ve Azabân-ı Evvel ve Sânî-i Kal'a-i Leş der-livâ-i Dukagin vâcib an-gurre-i M. sene 1116 ilâ-gâye-i Z. sene-i minhu ber-mûceb-i arz-ı Mustafa, Ağa-i Harem ve bâ-fermân-ı âlî.

neferen
93

fî yevm
497

Fî Sene _____

169 974

56 658 Sülüs tenzîl bâ fermân âlî
113 316

Yalnız yüz on üç bin üç yüz on altı akçedir.

an-yed _____ i

Hasan tâbi'-i ağa-i Harem el-havâle

tahrîren 4 N sene 1116

Mahsûb _____

fî gurre-i Za. sene 1116

an-akçe _____ i   an-yed _____ i
 Mukâta'a-i Şaphâne-i Gedus sene 1116,   Hüseyin tâbi'-i Ağa-i Harem el-havâle.

Nukilet _____

an-tahvîl _____

i

akçe-i ta'ahhüd-i Mehmed Emîn Ağa an-hasekiyân-ı Hâssa ve Çelebi Süleyman Ağa veledân-ı müteveffâ Çelebi Mehmed Ağa Ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı Âlî an-a'yân-ı Tekfurdağı an-bedel-i ihtisâb-ı muhallefât ve zimemât ve emlâk-i müteveffâ-yı m. bâ-kefâlet-i haseki Ya'kûb Ağa çukadâr-ı bâb ve Osman Efendi kâtib-i müteveffâ-yı m. bâ-tekâsît be-cânib-i mîrî edâ ve teslîm-eş, ta'ahhüd kerde berâ-yı taksît-i sâlis ve râbi' dâde ve havâle şude fermûde.

guruş

10 278

berây-ı taksît-i sâlis

an 18 M. sene 1207

ilâ-mâh-ı C.

guruş

5 352

berây-ı taksît-i râbi' an

18 M. sene 1207

ilâ 18 M. sene 1208

guruş

4 926

Becihet-i matlûb-ı es-Seyyid Mustafa Bey Ser-kassabân-ı ordu-yı hümâyûn der-sâbık an-bahâ-i güşt berây-ı çiftlikât-ı Dâ'ire-i Hazret-i Sadr-ı Âlî ve ahâlî-i Dîvân ve Ocakhâ-i Yeniçeriyân ve Cebeciyan ve Topciyan-ı Dergâh-ı Âlî ve Arabacıyan-ı Top vesâ'ire der meştâ vâcib an-15 Ra. sene 1205 ilâ-8 Ş. sene-i minhu.

Kalem-i Muhâsebe-i Evvel

76

an-tahvîl _____ i
 mezkûrîn an-akçe-i mezbûrîn an-vâcib sene 1066 be mevâcib-i yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî
 der-muhâfaza-ı Bağdâd vâcib reşen lezez sene 1065 ve masar recec sene 1066 an-yed-i
 Mustafa Çelebi kâtib-i Çavuş-ı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî

Neferen_____

fî yevm_____

4 392

31 188 5

Ma'a tefâvüt_____

4 000 000	an mâl-ı mukâta'ât-ı Trablusşam	
4 000 000	an-mâl-ı taahhüd-i vâli-i Bağdâd	
1 600 000	an-mâl-ı dimosân-ı Haleb an-bakâyâ-yı sene 1065 ma'a mukâta'at-ı hazîne-i Haleb sene 1066	
800 000	an-mâl-ı hazîne-i Diyârbekir	
640 729	an-mâl-ı gümrük-i Haleb.	1 000 000 Dimos masar recec sene 1066
+		600 000 Mukâta'ât
11 040 729		+_____
00 500 908	an-mâl-ı gümrük-i Haleb be mevâcib-i yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî der-muhâfaza-i Kerkük neferen 189 fî yevm 1415 vâcib reşen lezez sene 65 masar, recec, sene 1066	1 600 000

Nakl veya reft

El-bâkî (?) _____
 be rûznâmce-i hümayûn fî 26 Şevval sene 1065

*Başka başka temessük verilmiştir.
 fî 26 L sene 1065*

*Bağdad'da bulunan on bin guruş mukâbelesinde mukaddemâ Haleb
 hazinesinden yeniçeri mevâcibi için havâle olunan üç yük akçe ve
 dimos ve çelük malının altmış beş senesinde iki yük akçesi cem'an
 sekiz yük akçe olur. Âsinâne-i Saâdetle ırsâliye olınmak için emr-i şerif
 verilmiştir.
 fî 12 Ra sene 1066*

Teslîm_____

be Haseki Ali Ağa zâbit-ı yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî der muhafaza-i Bağdâd an-mâl-i
 merhûm İpşir Mustafa Paşa ki der-zimmet-i Mahmud Çelebi Şiblîzâde bûde ve mezbûr
 Mahmud Çelebi müteveffâ şude ve hâce Ali Şiblî ber-mûceb-i emr-i şerif-i âlişân meblağ-ı
 mezbûre râ be-mübâşeret-i Yemenli Hasan Ağa Ser-bevvâbin-i sadr-ı a'zam-ı sâbık merhûm
 Murad Paşa an yed-i vasiyy-i mezbûr be-cây-ı 5000 hasene 10000 kâmil guruş kabz ve teslîm
 kerde ve berây-ı mevâcib-i yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî der-muhâfaza-i Bağdâd vâcib lezez
 sene 1065 be-dest-i Ali Ağa el-müşârun-ileyh ve be rûznâmçe-i hazîne-i Bağdâd kayd şude
 ber-mûceb-i mumzâ ve mahtûm temessük-i hazîne-i Bağdâd ve fermân-ı Âlî.

Guruş-ı tâm_____

10 000

77

Tetimme-i Yevmü'l- İsneyn _____

fî 23 N sene 1031

21

an tahvîl _____

mezkûrîn an-kıst-ı mukâta'ât-ı merkûmîn

1 416

an-tahvîl _____ i an-tahvîl _____ i

Abdurrahim Bey mîr-i yörükân an-kıst-ı Piri Cerbe an-silahdârân-ı Emîn-i mültezim
mukâta'a-i rusûm-ı mukâta'a-i mezbûre der- an-kıst-ı mukâta'a-i .....(?) kebîr ve
vâcib sene 1031 tevâbi'uhâ der livâ-i Avlonya an-evvel-i
Mart el-vâki' fî 18 R sene 1030

1 000

416

el-masraf _____

1416 be mevâcib-i Hüseyin Arnavud an-mütekâidin-i silahdârân

an-tahvîl _____ i

Mehmed Mahmud Solak an-çavuşân-ı Dergâh-ı Âlî fî yevm 25 an-mahsûl-ı âdet-i ağnâm ve
resm-i ağıl ve âdet-i gulâmiye-i Müslümânân-ı kazâ-i Prevadi ve tevâbi'uhâ an-evvel-i April
el-vâki' fî sene 1028 ilâ evvel-i April sene 1029 be mevâcib

5 280

el-masraf _____

5280 be mevâcib-i Mustafa Mahmud an-ru'esâ-i hayme-i hâssa

23

an-tahvîl _____ i

Receb Çavuş an-çavuşân-ı Dergâh-ı Âlî nâzır-ı mültezim an-kıst-ı mukâta'a-i Sofya ve tevâ-
bi'uhâ bâ tevârih-i muhtelifi an-mukâta'ât-ı mezbûre an-yed-i Sefer an-gilmân-ı Enderûn

7 200

el-masraf _____

7200 be-cihet-i edâ-i akçe-i Receb seferli an-ebnâ-i sipâhiyân

24

an-tahvîl _____ i

Tahsin Çavuş an-çavuşân-ı Dergâh-ı Âlî emîn-i mültezim-i mukâta'a-i cizye ve ispençe
bâ kurâ-i gebrân-ı mahmiye-i İstanbul ve tevâbi'uhâ an-kıst-ı mukâta'a-i mezbûre el-vâki'
fî sene 1032

7 900

el-masraf _____

7 200 be cihet-i edâ-i akçe-i Ali Çavuş tâbi'-i mirahur-ı evvel

+ 700 âdet-i esb baha-i Rıdvân İdris şâkird-i sarrâç

7 900

78

Tetimme-i Yevmü'l-isneyn

fî 29 Ca sene 1031

an-tahvîl

1

Rıdvan Ağa müteferrika Emîn-i Rusûm-ı berevât ve ahkâm-ı Dîvân-ı Âlî an-yed-i Mehmed Çelebi Kalenderî

8 850

el-masraf

8850 be mevâcib-i müteferrikân-ı an-etıbbâ-ı hâssa

10

an-tahvîl

Ahmed Bey an-silahdârân el-mübâşir an-akçe-i avâriz-ı kazâ-i Ilıca ve Dobniçe ve Petriç ve gayrihi tâbi'-i livâ-i Köstendil an vâcib sene 1030 an-yed-i Mustafa Ağa Ser-çavuşân

522 562

el-masraf

- 150 000 teslîm be Mehmed Efendi ed-defter-i baha-i küşt-i ganem
 39 150 Be cihet-i zarar-ı kassâbiye-i kassâbân-ı meydan-ı yeniçeriyân [bahâ-i] ganem
 25 350 Be cihet-i zarar-ı kassâbân-ı an bahâ-i ganem
 40 000 Be cihet-i zarar-ı kassâbiye-i kassâbân-ı meydan-ı yeniçeriyân
 4 760 Be cihet-i zarar-ı kassâbiye-i kassâbân-ı meydan-ı yeniçeriyân
 100 000 teslîm be Hâliszâde Efendi becihet-i baha-ı küşt
 20 590 Be cihet-i zarar-ı kassâbân-ı meydân-ı yeniçeriyân bahâ-i ganem
 5 863 Be cihet-i zarar-ı kassâbân-ı meydân-ı yeniçeriyân an-bahâ-i ganem
 23 800 Be cihet-i zarar-ı kassâbân-ı meydân-ı yeniçeriyân an-bahâ-i ganem
 4 760 Be cihet-i zarar-ı kassâbân-ı meydân-ı yeniçeriyân an-bahâ-i ganem
 23 920 Be cihet-i zarar-ı kassâbân-ı an-bahâ-i ganem
 22 620 Be cihet-i zarar-ı kassâbân-ı meydân-ı yeniçeriyân an-ganem
 20 590 Be cihet-i zarar-ı kassâbân-ı meydân-ı an-bahâ-i ganem
 20 440 Be cihet-i zarar-ı kassâbân-ı meydân-ı yeniçeriyân an-bahâ-i ganem
 4 760 Be cihet-i zarar-ı kassâbân-ı meydân-ı yeniçeriyân an-ganem
 9 520 Be cihet-i zarar-ı kassâbân-ı meydân-ı yeniçeriyân an-ganem
 2 832 Be cihet-i mevâcib-i Mahmud b. Osman an-mürdemân an-Çavuşân
 2 181 Be cihet-i mevâcib-i Mustafa nev-müslim an-Çavuşân
 1 416 Be cihet-i mevâcib-i Mehmed (.....) an-Çavuşân

522 562

79

Tetimme-i yevmü's-sebt _____
fî 11 Za sene 1031

an- tahvîl _____ 13
i
Abdurrahman an-silahdârân Emîn-i Rusûm-ı berevât ve ahkâm-ı şikâyât tâbi'-i mâliye an-
yed-i Ali Çelebi ma'a Kerim Paşa
1 858

el-masraf _____
1 062 be mevâcib-i Mehmed Hüseyin cebeciyân-ı hâssa
796 be mevâcib-i Mehmed Abdullah an-cebeciyân-ı hâssa
1 858

an-tahvîl _____ 14
i
Mezkûrân an-cizye-i gebrân-ı vilâyet-i mezbûrân an-vâcib sene-i merkûmîn an-yed-i Durmuş
Çelebi an canib-i Ömer Efendi muhâsebe-i cizye
28 577

an-tahvîl _____ i
Hüseyin Ali Sefer an-silâhdârân K 42
fi yevm 24 Emîn ve Abdurrahman İshak
an-ebnâ-i sipahiyân K.25 fî yevm 35 kâtib
an-cizye-i gebrân-ı vilâyet-i Şehirköy an-
vâcib sene 1030

an-tahvîl _____ i
Mustafa İslâm an-ebnâ-i sipâhiyân K 255 fî
yevm 25 Emîn ve Hüseyin Ahmed Mahmud
an-C[emaat] 2.K.(Bölük) 30 fî yevm 15
kâtib-i an-cizye-i gebrân-ı vilâyet-i
Berkofça an-vâcib sene 1030

an-tahvîl _____ i
Ali Bosna an-silâhdârân K 35 fî yevm 35 Emîn ve Hüseyin Mustafa elbasan an-gurebâ-yı
yesâr K 49 fî yevm 8 kâtib an-cizye-i gebrân-ı vilâyet-i Berkofça an-vâcib sene 1029

el-masraf _____
9 735 be cihet-i mevâcib-i Mustafa Vidin an-ebnâ-i sipâhiyan
4 425 be cihet-i mevâcib-i Rıdvan Abdullah an-silâhdârân
3 245 be cihet-i mevâcib-i Ahmed Hüseyin an-müteferrikân-ı Dergâh-ı Âlî
2 655 be cihet-i mevâcib-i Mustafa Ali an-Çavuşan
619 be cihet-i mevâcib-i Osman Mehmed mehterân-ı Hayme-i Hâssa
4 478 be mevâcib-i Osman Mehmed ve Mustafa an mehterân-ı Hayme-i Hâssa
+ 3 420 be cihet-i mevâcib-i Musa Mustafa an-kâtibân-ı Dîvân
28 577

80

Berât

dâde ve ceste ceste i'tâ şûde an-cânib-i hazîne-i mukâta'ât-ı berây-ı mesârifât-ı hastahâne-i asâkir-i mansûre-i Muhammediye der-cânib-i kışlak-ı Davud Paşa ve der cihet-i Maltepe ve tarîk-ı mâ-i lezîz ki be ma'rifet-i Mehmed Ağa Ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı Âlî emîn-i binâ-i kışlâk-ı Davud Paşa binaeş irâde-i aliyye ta'alluk-kerde ve in kadar meblâğ ale'l-hesâb an hazîne-i mukâta'ât ceste ceste dâde ve i'tâeş irâde-i şahâne ta'alluk kerde ve sûret dâde fermûde el-vâkı' der sene 1243 ber-mûceb-i takrir-i emîn-i mûmâ-ileyh ve der-kenâr ve memhûr i'lâm-ı Hazret-i Mehmed Esad Efendi nâzır-ı hazîne-i mukâta'ât ve takrîr ve bâ hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ve fermân-ı âlî fî 9 R sene 1243 ve bâ fermân-ı şerif

an-cânib

hazîne-i mukâta'ât ceste ceste dâde ve i'tâ şûde fermûde

Ale'l-hisâb

guruş

250 000	Sûret dâde fî 11 R sene 1243
250 000	an-hazîne-i mukâta'ât dâde sûret dâde fî 17 Ca sene 1243
+ 250 000	an-hazîne-i mukâta'ât i'tâ-eş sûret dâde fî 29 S sene 1243
750 000	
75 000	an-hazîne-i mukâta'ât i'tâ-eş sûret dâde fî 9 L sene 1243
+ 75 000	an-hazîne-i mukâta'ât i'tâ-eş sûret dâde fî 15 Za sene 1243
900 000	

MAHSÛB

bî kûsûr mesârifî yûzonüç varaka zîrde kayd olmuşdur.

81

et-teslîmât	_____	
be mezkûrîn		
fî sene	_____	
03 080 000	Be hazret-i pâdişâh-ı âlem-penâh an-hızâne-i âmire berây-ı-harc-ı ceyb-i hümâyûn ve ıydiyye	
01 500 000	Def'a be hazret-i pâdişâh-ı âlem-penâh an-hızâne-i âmire an-akçe-i cizye-i Dubrovník	
30 661 571	Be emîn-i harc-ı hâssa-i İstanbul berây-ı mesârif-i emânet-i mezbûre	
52 493 801	Be emîn-i matbah-ı âmire berây-ı mesârif-i Matbah-ı Âmire	
<u>21 325 284</u>	Be emîn-i cev berây-ı mesârif	
109 060 656		
013 408 676	Be emîn-i Tersâne berây-ı mesârif-i Tersâne-İ Âmire	
000 600 000	Be emîn-i Tophâne berây-ı mesârif-i Tophane-İ Âmire	
005 093 510	Be Ağa-ı İstanbul berây-ı mesârif-i mühimmât-ı hayme	
001 600000	Be kâtib-i fodula berây-ı bahâ-i mühimmât-ı fodula an-yeniçeriyân	
005 200 000	Be emîn-i peksimât berây-ı mesârif-ı peksimât-ı hâs ve harc	
<u>+ 000 600 000</u>	Be mühimmât-ı cebehâne-i âmire	
135 562 842		

Kise _____

3 711

Küsûr _____

13 843

el-İhrâcât _____

fî sene _____

04155 000	Be cihet-i sâlyânehâ-i Tatarhan ve Sultânân ve ümerâ-i Çerâkise
03503 000	Be cihet-i mesârif-i hücec-i şerîf ve irsâliye-i Medîne-i Münevvere gayr-ı ez ocaklık
01848 833	Be cihet-i me'kûlât ve melbûsât ve mevâcibât-ı gılmânân-ı Enderûn ve teberdârân ve sâire der Saray-ı Edirne
14500 000	Be cihet-i yıllık-ı Enderûn-ı Hümâyûn ve mübâya'ât Hazîne-i Bîrûnî ve Bahâ-i posthâ-i samur ve sâire
24 017 503	Be cihet-i bahâ-i çuka-i yeniçeriyân-ı Dergah-ı Âlî ve Ocakhâ-i sâire
<u>11 393 195</u>	Be cihet-i zarar-ı lahm ve hinta bahâ-i yeniçeriyân ve Cebeciyân ve topcıyân der-kılâ'-ı serhadd-ı mansûre ma'a hinta bahâ-i Kal'a'-i Azak
59 417 531	
04 704 256	Be cihet-i ihrâcât an ocaklık-ı Matbah-ı Âmire ve Helvâhâne ve Tersâne ve bağçe-i hâssa ve ocakhâ-i sâire
08 212 800	Be cihet-i bahâ-i lahm-ı ganem-i meydân-ı yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî der Âsitâne-i Sa'âdet
05 202 000	Be cihet-i bedeliye-i aġnâm-ı kassabân-ı Saray-ı Atîk ve Galata ve İbrahim Paşa
21 067 920	Be cihet-i vezâyif-i du'âġûyân ve mütekâ'idîn ve huddâm-ı cevâmi' ve mesâcid
<u>59 959 100</u>	Be cihet-i mevâcibât-ı müstahfızân ve gurebân ve gönüllüyân ve neferât-ı sâire der-kılâ'-i Anadolu ve Rumeli
158 563 607	
012 846 911	Be cihet-i ücret-i ırgadân-ı ba'zı memâli (?) ve ücret-i çeltükciyân ve ihrâcât-ı sâire an mukâta'ât-ı havâss-ı hümâyûn
003 958 300	Be cihet-i mühimmât-ı bârut-ı siyah der-cânib-i Karaman ve Selânik
037 369 000	Be cihet-i sâlyâne-i ümerâ-i deryâ ve fırkateciyân
003 000 000	Be cihet-i nafaka-i kethudâ-i der Nemçe der Erdel vesâire ve harcırâh-ı çâvuşân ve gayrihî.

215 737 818

Kîse _____

4 314

Küsûr _____

37 818

83

İcmâl _____ i
 erkâm-ı vâridât ve mesârif-i Hızâne-i Âmire ammarahallâhu Te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire
 an-emvâl-i mukarrere.

fi'l-asl _____ 1
 îrâd

fi sene _____

143 099 180	Mâl-ı mukâta'ât ve cizye-i gebrân tâbi'-i kalem-i muhâsebe-i evvel
107 013 358	Mâl-ı cizye-i gebrân tâbi'-i kalem-i muhâsebe-i cizye
012 065 000	Mâl-ı mukâta'ât tâbi'-i Kalem-i Muhâsebe-i Haremeynü'ş-şerifeyn
<u>016 968 209</u>	Mâl-ı mukâta'ât tâbi'-i Kalem-i Muhâsebe-i Haremeynü'ş-şerifeyn
279 145 747	
066 359 920	Tâbi'-i Kalem-i Mukâta'a-i Ma'âdin
045 689 982	Tâbi'-i Kalem-i Mukâta'a-i Evvel
017 218 793	Tâbi'-i Kalem-i Ziyâde-i Harem
<u>+ 011 781 442</u>	Tâbi'-i Kalem-i Mukâta'a-i Burusa
420 195 884	
009 602 704	Tâbi'-i Kalem-i Hâslar
006 464 499	Tâbi'-i Kalem-i Mukâta'a-i Kefe
010 204 915	Tâbi'-i Kalem-i Mukâta'a-i Avlonya
<u>019 395 367</u>	Tâbi'-i Kalem-i Mukâta'a-i İstanbul
465 863 369	
003 015 998	Tâbi'-i Kalem-i Mukâta'a-i Cedide-i Ūlâ
002 161 334	Tâbi'-i Kalem-i Mukâta'a-i Kalem-i Ağrıboz
122 186 163	Mâl-ı avâriz ve bedel-i nüzül tâbi'-i Kalem-i Mevkûfât
<u>+ 011 802 096</u>	Mâl-ı ağnâm-ı celeb-keşân
605 028 960	
000 100 000	Avâid-i zevâid-i ocak-ı Zağanos Paşa
000 400 000	Rusûm-ı berevât ve ahkâm-ı şikâyât tâbi'-i Dîvân-ı Âlî
<u>007 000 000</u>	Mâl-i tefâvüt ve hasenât
612 528 960	

Kese-i Dîvânî

12 250

Küsûr _____

28 960

an-mâl _____ i
 mümkünül-husûl an-mukâta'ât ve cizye ve avâriz
 ve bedel-i nüzül

fi sene _____ 592 528 960

an-mâl _____ i
 mümteni'u'l-husûl an-mukâta'ât ve cizye ve
 avâriz ve bedel-i nüzül

fi sene _____ 20 000 000

Kese _____
 11 850

Küsûr _____
 28 960

Kese _____
 400

84

Defter ————— i

Voynugân-ı İstabl-ı Âmire ammerehullâhu Te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire der-livâ-i Nigbolu ve Silistre

Kazâ ————— 1

Nigbolu

Karye ————— i

Perudem tâbi'-i Nigbolu Serasker Ali

Voynuk —————

İstapan veled-i İshato

Voynuk —————

Dobra veled-i Dirano

Tarla	Bağ	Harmanma'a Bostan	Kavaklık
15	3	2	1

Tarla	Bağ	Harmanma'a Bostan
20	3	2

Harmanma'a
Bostan
Bağ
Tarla
15
3
2
1

Harmanma'a
Bostan
Bağ
Tarla
15
3
2
1

Harmanma'a
Bostan
Bağ
Tarla
20
3
2

Harmanma'a
Bostan
Bağ
Tarla
20
3
2

Ocaklık _____ 1

hayme-i hâssa an-cânib-i mezbûrîn ber-mûceb-i defâtir-i muhâsebe

an-cânib _____ i
Marmara ve Kapudağı ve Mirali
ve Erdek berây-ı bedel-i
Istamadya

Hatab
Vezne
Aded
42 000

Müessesin her müessesine bir müessesin
akçe ile ücret-i mal ve edel-i
müessesin her müessesin hâssa
esterler.

an-cânib _____ i
Kocaeli berây-ı avâriz-ı
mezbûrîn beher direm fî 4 akçe
sermaye ve an-mâl-ı avâriz-ı
Akçahisar

Hatab
Vezne
Aded
25 100

an-cânib _____ i
İneada ve Vize ve Saray beher
vezne fî 4 akçe an-cânib-i mirî
sermaye

Hatab
Vezne
Aded
9 000

an-cânib _____ i
Eregli ve Samako gayr-i ez
sermaye

Hatab
Vezne
Aded
2 000

Her hâsselerin her hâsselerin
akçe ile ücret-i mal ve edel-i
müessesin her müessesin hâssa
esterler.

an-cânib _____ i
İnehacı ve Yakacık ve Tay
köprü an cânib-i mirî fî 5 akçe
sermaye ve 10 akçe yol

Hatab
Vezne
Aded
2 000

an-cânib _____ i
Araklu ve Kürele nâm-ı diğer
Pazarköy bâ mukâbele-i avâriz-ı
gayr-ı ez sermaye

Hatab
Vezne
Aded
2 000

an-cânib _____ i
Katoli gayr-ı ez sermaye

Hatab
Vezne
Aded
3 000

an-cânib _____ i
reâyâ-yı Biga ve Gügercinlik
beher vezne fî 5 akçe sermaye

Hatab
Vezne
Aded
220

an-cânib _____ i
bahr-i Siyâh ve İskele-i Köprü
ve Akyar ve Vasilukozbeher
vezne fî 4 akçe sermaye

Hatab
Vezne
Aded
2 000

YEKÛN _____

Hatab
Vezne
Aded
84 620

86

Der-pâre		Nakdiye 410	Sultâniye	Efrençî	be-Hızâne an-akçe-i beytûlmâl surre 3
Yevmü's-selâse					
fî 17 Şa'bân sene 977					
Teslîm		el-meblağ			
be Mehmed Çelebi an- ebnâ-i sipâhiyân kâtib-i fodula ki ih- râcât-ı mezbûre bâ tezkire-i hod 30 000 be dest-i hod		be Bâlî Kethudâ-i Ali Paşa mîr-i Mîrân-ı vilâyet-i Erzurum ki be Dergâh-ı Âlî			
izdiyâd		Pişkeş keşide			
Mevâcib-i Mehmed b. İlyas Muhâsebe-i Anadolu an-cemâ'at-ı ebnâ-i sipâhiyân der- K. müteferrika ki ser bölük şud becây-ı Mehmed b. Yusuf an K (bölük) 56 ki müteveffâ şude bâ tezkire-i cemâ'at-ı mezbûre Ziyâde 2		Sürahi 9 kıt'a 1 350 dirhem fî 5	serâser-i İstanbul 9 K fî 1 800	Şah benek 9 K(tak) fî 1 000	Serenk 9 K fî 420
Kutnı-ı Bağdâd 9 K fî 300		Kemha-ı frengi 9 Kad		Atlas-ı frengi 9 Kad	216 Çöb fî 60
Yekûn		51 390			
Becihet					

edâ-i akçe-i mahsûl-i tımar-ı Yahya Bey za'ım der livâ-i Mora ki müteveffâ şude ve akçe-i mahsûl-i tımar-eş an-tahvîl-i Hüseyin Emîn-i Beytûlmâl-i Hâssa ve mevkûfât-ı livâ-i Mora ber-müceb-i defter-i irsâliye-i Mevlânâ Muhyiddin Kâdı-ı Balyabadra el-müfettiş ve Sinan Çavuş nâzır-ı mukâta'ât-ı livâ-i mezbûre an-yed-i Hasan an-ebnâ-i sipâhiyân el-havâle der-miyân 20366 akçe fî 3 Safer sene 977 be Hızâne-i Âmire teslîm şude bud hâliyâ Mahmude Hatun zevce-i Yahya Bey el-mezbûr isbât-ı mihr kerde ve hüccet-sitâde ez-ân sebeb an-Hızâne-i Âmiredâde fermûde ber-müceb-i tezkire-i defterdâr-ı Hızâne-i Âmire.

9144

Der-pâre				
Nakdiye 136 31	Sultâniye 275	Efrençî	Sakız 23	Guruş 680 015
be Hızâne Nakdiye Surre				

87

Der-pâre				
Nakdiye	Sultaniye	Efrenkiye	Sakız	Behızane
18080	2 395	224	124	Nakdiye
	<u>0 060</u>			Surre
	2 455			1

Yevmü'l-ahad
fî 7 Rebî'ü'l-âhir sene 977

an-hızâne		Mevâcib
Nakdiye	Hasene	cemâ'at-ı mezkûrîn vâcib Muharrem, Safer
Surre	Surre	ve Rebî'u'l-evvel sene 977
45 an-yed-i Mehmed	9	
02 an-yed-i M	1	
20 an-yed-i M	2	
19 an-yed-i M	12 an yed-i M	
<u>03 cizye an yed-i M</u>		
89		

Cemâ'at		Cemâ'at	
ebnâ-i sipâhiyân	2548 neferen	Silâhdârân	811 neferen
fî yevm	52165	fî yevm	14 312
el-mukarrer	4 610 602	el- mukarrer	1 266 612
el-müşâhere	32 421	Yekûn	1 268 246
Yekûn	4 649 023	el-müşâhere	1 634
an-pâre	Nakdiye	Nakdiye	368 246
Sultâniye	1 049 023	Hasene-i	Sultâniye
567	be dest-i kâtib-i M	15 000 Sikke	be dest-i kâtib-i M
	Hasene-i		
	Sultâniye		
	6 000 sikke		

Cemâ'at		Cemâ'at	
Ulûfeciyân-ı yesâr	564 neferen	Gurebâ-i yemîn	691 neferen

fî yevm— 7 579	el-mukarrer— 670 741	fî yevm— 8 448	el-mukarrer— 747 117
el-müşâhere 25		el-müşâhere 128	
Yekûn— 670 766		Yekûn— 747 245	
Nakdiye 360 766	Hasene ——— i Sultâniye 6 000 Sikke	Nakdiye 327 245	Hasene ——— i Sultâniye 7 000
be dest-i kâtib		be dest-i kâtib	
Cemâ'at ————— 1		Cemâ'at ————— 1	
gurebâ-i yesâr 332 neferen		hademe-i Istabl-ı Âmire pîş ez mukâbele	
fî yevm 4 747	el-mukarrer 420 109	1 600 000	
el-müşâhere 432	Yekûn— 420 541		
Nakdiye 200 521	Hasene— i Sultâniye 9 667 be dest-i kâtib-i M	Nakdiye 1 000 000	Hasene— i Sultâniye 10 000 sikke be dest-i kâtib-i Cev

88

57

Be mübâşeret ————— i
 el-Hâc Sinan Ağa Ser-bostâniyan-ı hâssa der sâbık berây-ı cizye-i gebrân ma'a yahûdiyân-ı
 kazâ-i Selânik ve Yenice-i Vardar ve Vadana ve Avrathisarı ve Karaferye ve Ağustos ve
 nâhiye-i cezîre-i Kesendire ve Aynaroz ve Longuz (?) der-livâ-i Selânik ve kazâ-i Avlonya ve
 Belgrad-ı Arnavud ve Mezaki Iskarayar ve Boğodine ve Depedelen ve Piremedi ve Timuriçe
 ve Argiri kasrı ve Malakas der-livâ-i Avlonya ve kazâ-i İlbasan ve İştat ve Movlova ve Dıraç
 ve Yenice der livâ-i İlbasan ve kazâ-i Ohri ve İstarde ve Debre-i Bâlâ ve Irvadice-i Bâlâ ve
 Zir ve Akçahisar ve İbişim ve Bât ve Derim der-livâ-i Ohri ve kazâ-i Delvine ve Mızrak
 nam-ı diğeri Kalameri ve Aydonad ve Metroviç der-livâ-i Delvine.

Fi'l-Asıl Kâğıd Aded		Bâ bedel-i fidda-ı hâlise Bîhisâb-ı Dinar fî 270 aded	
	51 157		<u>81 893</u> 22 111 110
		Aynî sim 8 760	
fî	fî	fî	
4 Dinar	2 Dinar	1 Dinar	
A'lâ	Evsat	Ednâ	
Aded	Aded	Aded	
5 250	15 411	30 071	aynî dinar
<u>0 061</u>	<u>122</u>	<u>00 242</u>	aynî sim
5 311	15 533	30 313	

El-bâkî —————
 et-teslîmât be Hazîne-i Âmire

89

Der-cezâir ————— i
Mora

fî sene —————
950 000

Makbûz —————	Makbûz —————	Elbâkî —————
Abdurrahman Efendi mütevellî-i sâbık-ı evkâf-ı mezbûre	İsa Efendi mütevellî-i sâbık-ı evkâf-ı mezbûre	122 787

495 210

332 030

an-Mahsûl ————— an-Mahsûl —————

mukâta'a-i nâhiye-i Kapudağı der-uhde-i mukata'-i cezire-i ...(?) der-uhde-i Uluğ
Ca'fer Ağa Kethudâ-i Ser-bostanhâ-i hâssa Bey Emîn-i mukâta'a-i mezbûre ani't-
emîn-i mukâta'a-i mezbûre ani't-târih el- târih el-mezkûr

fî sene —————
400 000
Der-yed-i

fî sene —————
245 000

Makbûz —————	Makbûz —————	Makbûz —————	Makbûz —————
Abdurrahman Efendi mütevellî-i sâbık-ı evkâf-ı mezbûr an- vâcib sene 1034 ber vech-i ta'yîn şude	İsa Efendi mütevellî-i sâbık der-vâcib sene-i mezbûr ber-vech-i ta'yîn diğér şude	Abdurrahman Efendi mütevellî-i sâbık-ı evkâf-ı mezbûre an- vâcib sene 1034 ber- hayr vech-i ta'yîn şude	İsa Efendi mütevellî-i sâbık-ı evkâf-ı mezbûre 72 735

120 000

50 000

171 265

Makbûz —————ı
mezbûr
131 220

El-bâkî —————
98 787

90

an-Mahsûl ————— 1
cibâyet-i bezâzistân-ı cedîd der-uhde-i Ahmed Adalı ve Mehmed b. Mustafa cânib-i cibâyet-i
mezbûre ber-mûceb-i defter-i Ahmed Bey çavuşân anı't-târih el-mezkur

fî şehreyn—————
13 378

Makbûz————— 9 396   Bâkî————— 3 782

an-Mahsûl—————1	an-Mahsûl—————1	an-Mahsûl—————1
icâre-i Sanadık der-Enderun- ı bezzâzistân-ı mezbûr	icâre-i dekâkin-i sâ'ire ma'a odahâ	Mukâta'a-i dimos vakf-ı Hocazâde han
7 330	3 288	fî sene————— 2 760

91

Ani'l-mahsûlât ————— 1
2 571 510

Makbûz ————— 1 Makbûz ————— 1 el-bâkî ————— 1
Abdurrahman Efendi müte- İsa Efendi mütevellî-i sâbık-1 802 340
vellî-i sâbık-1 evkâf-1 evkâf-1 mezbûre
mezbûre

516 210

1 252 990

Ani'l-müsmirât ————— 1

an-mahsûl ————— 1 an-mahsûl ————— 1
İcâre-i odahâ ve dekâkîn der-nezd-i imâret kısıt-ı hamam-ı çift der-kasaba-i Hazret-i
ve medrese ve câmi'-i şerîf der-İstanbul ve Ebâ Eyyûb el-Ensârî aleyhirrahmeti'l-Bârî
der-nezd-i hammâm-ı çift der-kasaba-i haz- der uhde-i Abdurrahman Çelebi hammâm-ı
ret-i Ebâ Eyyûb el-ensârî aleyhirrahmeti'l- mezbûr
bârî an-evkâf-ı müşârunileyh an-gurre-i
şehr-i cemâziyel-evvel sene 1035 ilâ gâye-i
Zi'l-ka'de sene-i minhu Hâli

fî şehr
1 060fî seb'a eşhûr
7 420

Ani'l-mukâta'ât ————— 1

an-evvel-i Mart el-vâki' fî 10 C Sene 1035 ilâ gayet-i felvaris el-vâki' fî 21 C Sene 1036
Fî sene
2 005 000

Makbûz ————— 1 Makbûz ————— 1 el-bâkî ————— 1
Abdurrahman Efendi İsa Efendi mütevellî-i sâbık-1 605 774
Mütevellî-i sâbık-1 evkâf-1 evkâf-1 mezbûre
mezbûre

516 210

883 016

Der-vilâyet ————— 1

Rumeli ani't-târih-i mezbûr

fî sene
475 000

Makbûz ————— 1 Makbûz ————— 1 el-bâkî ————— 1
Abdurrahman Efendi müte- İsa Efendi mütevellî-i sâbık
vellî-i sâbık-1 evkâf evkâf-1 mezbûre 234 780

21 000

218 220

92

İrsâliye

be Hızâne-i Âmire ammerahallâhu Te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire an-mukâta'ât-ı livâ-i Ağrıboz be cihet-i Ağustos el-vâki' fî sene 982 be yed-i Mehmed Çavuş en-nâzır ma'a mesârif-ı kirpas-ı bâd-ı bânî ve bahâ-i kendüm mîrî

Asl ————— 1
mal
1 575 361

Beşiktaş
İrsâliye ki Hızâne-i
Âmire
1 575 361

Beşiktaş
Mesârif-i Kirpas-ı Bâd-ı
Bânî
100 000

Anı mahkûl-i
mültezimât (?)
1 575 361

an-yed ————— i

Mehmed mültezim hâshâ-i Livadiye ve Hayreddin Paşa ki bedel-i kefâlet ber-vech-i peşîn

100 000

an-bahâ ————— i

kendüm mirî ve erzen berây-ı zahire-i mahrûse-i İstanbul bâ sefâyin-i navlun bâ Anbar-ı Âmire irsâl şude bâ haml 21 yük beher haml 100 keyl-i İstanbul 6 kile

1 024 361

an-bahâ ————— i an-bahâ ————— i

hınta

haml
8 190

kile
2

erzen

haml
26

kile
4

fî 125
1 023 791

fî 60
1 570

Ber-mûceb-i sicill-i el-Hâc Mevlânâ
Mehmed b. Kemal Kadı-ı Erdebil

93

SAH

Mûcebince zabtıçün buyuruldu.

Der-Nezâret-i Hazret-i Ağa-i Dârüssaâdetü'ş-Şerîfe

Ber-mûceb-i defter-i hazîne-i evkâf-ı şerîf-i şeyhûneteyn der-mahrûsa-i Mısır

Bâz (?) mukarrer

be Şeyh Mehmed el-mezbûr bâ-fermân-ı âlî ve bâ arz-ı Hacı Ali Ağa Ağa-ı sâbık Dârüssaâdetü'ş-Şerîfe en-nâzır fî 29 L. sene 1107 berât-ı şerîfim mûcebince amel oluna deyü berâtı unvânına hatt-ı hümayûn keşîde buyurulmuşdur. fî 5 Za. sene 1107.

Şeyh Muhammed Rumî an-hulefâ-i Şeyh İsmail er-Rumî el-Kâdirî Şeyh-i zâviye-i Kâdirîler der-nezd-i salbiye der-Mısır bâ-vazîfe-i mu'ayyene.

Evkâf—————1

Nevşehir der-livâ-i Niğde

Düstûr-ı ekrem müşîr-i efham vezîr-i a'zam ve ekrem dâmâd-ı şehriyârî-i mu'azzam İbrahim Paşa yesserallâhu bi'l-hayr ma-yurîd ve mâ-yeşâ hazretlerinin kasaba-ı Nevşehir mukaddemâ bir karye iken mazhar-ı nazar-ı kimyâ-eser olup müdün-i sâire gibi bir medine-i dîl küşâde bir câmi'-i şerîf ve medrese-i münîf ve mekteb-i latîf ve imâret-i âmire ve sâir ebniye-i mütekâsire ve icrâ-i mâ-i lezîzin sarf-ı himmet ve selb buyurup ve bir şehir-i benâm ve mesken-i ulema ve avâm olmağın etraf ve eknâfdan ibâdullâh gelüp sâkin ve mütemekkin olup lakin şehir-i mezbûr Aksaray ve Niğde ve Kayseriye şehirlerinin vasatında ve bilâd-ı mezbûreye gelüp ve giden kârbân ve Tokad bâzârganlarının ve Diyârbekir ve şark cânibine giden ebnâ-i sebinin güzergâhı ve menzili memerr-i enâma emnü selâmeti için kasaba-i mezbûru pâdişah-ı zaman Hazret-i Sultan Ahmed Han ebbedellâhu devletuhu müşârunileyh hazretlerine bâ-hatt-ı hümâyûn adâlet-makrûn hibe ve temlik ve yed-i kerimelerine mülknâme-i hümâyûn ihsan olunmağla müşârunileyh hazretleri dahi kasaba-ı mezbûru cem'-i emlâk ve arâzi ve bağ ve bağçe ve enhâr ve eşcâr ve tilal ve cibaliyle ve hudûd ve sınırlarıyla kasaba-i mezbûre ve kurbünde müceddeden îcâd ve inşâ ve ibnâ ve ihyâ buyurdıkları cami-i şerîf ve mekteb-i münîfe ve medrese ve imâret-i âmiresine vakf etmeleriyle sükkâmı dahi cemi'-i avârız-ı dîvâniye ve nüzûl ve tekâlîf-i örfiye ve sâir vilâyet salgun ve Voyvoda ve eyâlet vâilileri taraflarından imdâd-ı seferiye ve hazariye ve arpa ve saman ve odun talep olunmakdan ve konakçı ve bölük akçesi ve hıdmet-i sâir ve kal'a ta'mîri ve cebelü ve ulak bârgiri alınmakdan mefrûzu'l-kalem ve maktû'u'l-kadem min külli'l-vücûh serbest olup ve rusûm-ı serbest ve bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssa ve mâl-ı gâib ve mâl-ı mefkûd ve yava ve kaçgun ve müjdegân-ı kul ve câriye ve müddet-i örfiyesi tamam olan bey' olunan kul ve câriye bahâları ki sâhibi zâhir olmaya tamamı vakf tarafından zabt olunmak üzere defter-i cedîde kayd olundu.

Bu makûle emrîni meşî kârî-i emrî-i devletî
mâkûlyesdir. Emrî ü fermanî devletî
sâdeten hâmedülmüldür.
BU MAKÛLE HİTAKET MÂKÛLE MÂKÛLE
KÂŞI VED ÇIĞELIĞI.

TELHÎS _____
der-Nezâret _____ i
Ağa-i Bâbüssaâde
ber-mûceb _____ i
defter-i hazine
Vakf _____ 1
karye-i Özbek ve mezra'a-i Bukat berây-ı mühimmât-ı
Câmi'-i Şerîf-i Evkâf-ı Baysungur Bey der-kazâ-i Pertek

Veli bin
Hasan Hatib
Hazinedâr-ı
Mahsûl-i
Kura

Bu makûle emrîni meşî kârî-i emrî-i devletî
mâkûlyesdir. Emrî ü fermanî devletî
sâdeten hâmedülmüldür.
BU MAKÛLE HİTAKET MÂKÛLE MÂKÛLE
KÂŞI VED ÇIĞELIĞI.

Vech-i meşrûh üzre defterde mastûr ve mukayyed emr ü ferman devletlü ve saâdetlü Sultanım hazretlerindir.

fi 11 Sene 1166

96

SAH
İşâretleri mücebince tevcîh olunmak
buyruldu.
21 Ra sene 1132

Tevcîh buyrulmak mercûdur
ed-Dâî Abdullah
ufiye anhu

Ber-müceb _____ i
defter-i hazine
Vakf _____ 1
türbe-i Hazret-i Danyal en-Nebi Aleyhis-
selâm der-Tarsus an-evkâf-ı Sultan Gavri
Hüseyin
Nâzır
Yevm
1

Berât _____
stâde an-ref'-i eş-Şeyh el-Hâc Ahmed et-
Tarsusî ez-ân-sebeb ki bâ berât-ı askerî
mutasarrıf bûde ve be muhâsebe-i Anadolu
kayd ve ibkâ şude ve bâ ruûs-ı hümâyûn ve
bâ arz-ı Mehmed mütevellî ve bâ işâret-i
Hazret-i Şeyhülislâm
fî 27 C sene 1131

Nezâret-i mezbûr bir akçe ile faziletli
Şeyhülislâm Efendi Hazretlerinin işâret-i
aliyyeleriyle mezbûrun üzerine mastûrdur.
Emr ü ferman Saâdetlü Sultanım
hazretlerindedir.
fî 16 Ra sene 1132

Sah

Der-i devlet-medâra arz-ı dâ'î-i kemîneleridir ki Tarsus'da vâki' merhûm Sultan Gavri evkâfından almak üzere yevmî bir akçe vazife ile Hazret-i Danyal en-Nebi Aleyhisselâmın türbesinin nâzırını olan Hüseyin kendi hüsn-i ihtiyârıyla nezâret-i mezbûre iş bu râfi'-i arz-ı ubûdiyet eş-Şeyh el-Hâc Ahmed bendelerine ferâgat ve kasr-ı yed edüp mezbûr el-Hâc Ahmed bendeleri her vechile mahal ve ma'kûl ve müstehak olmağın berât-ı şerîf sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına binâen serîr-i a'lâya arz olundu. Bâkî ferman der adlindir.

Bende _____
ed-Dâ'î
Muhammed
el-Mütevellî-i
Evkâf

BOA. *Cevdet Evkaf* nr. 6506

BUNDAN AKDEM DAHİ DERKENÂR OLMUŞDUR.

Ber-mûceb-i defter-i hazîne

Vakf _____ 1

Zâviye-i Seyyid Hamza der-karye-i Şeyhlü nâhiye-i Birunâbâd der İzmir

es-Seyyid	Rufi 'a _____
İsmail	
Halife	an-yed-i Şeyh Abdülkadir Keramî-i Buharî an-tarîk-ı Nakşibendî
İbn-i es-Seyyid	amed ez-ân sebab ki adem-i i'tibâr...(?) ve an-ref'i mezbûr tevcîh
Osman	şude fermûde bâ arz-ı es-Seyyid İsmail Fahreddin Efendi Nâib-i
Efendi	İzmir ve bâ işâret-i Mehmed Dürrîzâde es-Seyyid Abdullah Efendi
Mütevellî	Hazret-i Şeyhülislâm ve bâ ruûs-ı humâyûn fî 23 Ca sene 1229.
ve Zâviyedâr-ı	

Berât _____

stâde an-kasr-ı yed-i Hüseyin Halife veled-eş bâ arz-ı es-Seyyid Mehmed Münib Efendi Kadı-ı İzmir ve bâ işâret-i Mehmed Dürrîzâde es-Seyyid Mehmed Ârif Efendi Hazret-i Şeyhülislâm ve bâ ruûs-ı humâyûn fî 14 Receb sene 1209.

BOA. D. BRZ nr. 1018

Verile, mahalline

İn'âm

be-mezkûrîn dâde fermûde bâ-fermân-ı âlî-şân.

be-cihet-i	_____	i	câmehâ	_____	1	be-cihet	_____	i
mürdemân-ı	Yahyâ Paşa	mîr-i	mîr-i	ahûr		mürdemân-ı	Mehmed Bey	
mîrân-ı	Anadolu ki	an-cânib-i			sevb	mîr-livâ-i	Mağnisa ki	
müşârunileyh	serhâ-i	Celâli-			5	serhâ-i	Celâliyân âverdend	
yân âverdend								
sevb	neferen					sevb		
3	5					2		
ser-â-ser-i						ser-â-ser-i		
İstanbul	alaca					İstanbul	alaca	
sevb	sevb						sevb	
1	2					1	1	

kayd şud

fî 22 Muharrem sene 1018

BOA. *Ali Emirî* nr. 334

99

MAHALLİNE KAYD OLUNA.

İn'âm ————— 1

hil'athâ-ı mütenevvi'a der-bâb-ı Hazret-i sadr-ı a'zam berây-ı pûşiden-i elçi-i Venedik der-
vakt-i icâzet-kerde fermûde an-Hızâne-i Âmire dâden fermûde bâ fermân-ı âlî el-vâki' fî 14
Z. sene 1050

Hil'at ————— 1
serâser-i kuşaklık berây-ı elçi-i M.
Sevb —————
1

Hil'at ————— 1
serâser-i serenik berây-ı mürdebân-ı mezbûr
Sevb —————
6

Yekûn —————
sevb
7
Yalnız yedi sevbdir.

Tahrîren fî 15 Z. sene 1050

SAH

100

Defter	_____	i
esâmî ve eşkâl-i evlâd-ı kefere-i re'âyâ-yı vilâyet-i Bosna ez-şehr-i gilmân-ı acemiyân cem'sude bâ hükm-i şerîf-i âlişân-ı der-zaman-ı Hazret-i Ahmed Ağa Ağa-i Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî lâ zâle âliyân an-emîn el-hakir Mehmed Ağa Ağa-i Anadolu eş-şehir be Uncuzâde el-vâki' fî şehr-i Receb el-mürecceb sene selâse aşere ve elf.		
Der-livâ	_____	1
	Bosna	
Kazâ	_____	i
	Saray	
Nefs	_____	i
	mezbûr	

M
Halil
veled-i
Mehmed
Ümmühü
Şems

Ümmü boydu kaza gördü kaza kaptı al
kaza kaptı kaza kaptı kaza kaptı al
kaza kaptı kaza kaptı kaza kaptı al

M
İbrahim
veled-i
Mezid
Ümmühü
Hanife

Ümmü boydu kaza gördü kaza kaptı al
kaza kaptı kaza kaptı kaza kaptı al
kaza kaptı kaza kaptı kaza kaptı al

101

Defter ————— i
 eşkâl-i evlâd-ı kefer-i Vilâyet-i Rumeli ki ez-şehr gilmân-ı acemiyân-ı cem' şude bâ fermân-ı emr-i âlîşan der-zaman-ı Hâzret-i Ahmed Ağa Ağa-i yeniçeriyân lâ zâle âliyân ve be ma'rifeti Ca'fer Subaşı Ser-zağarciyan el-vâki' fi şehr-i Zi'l-ka'de sene isnâ aşere ve elf.

Livâ-i ————— 1
 İnebahtı

Kazâ ————— 1

Badracık

Karye — i
 Alamana

Karye — i
 Ağustos

Karye — i
 Seliç

Bayram
 Dimo

Mehmed
 Polon:

Mustafa
 Dimitri

Veled-i
 Yâni

Veled-i
 Hristo

Veled-i
 Urumsa

Ümmühü
 İstamo

Ümmühü
 Maro

Ümmühü
 Pero

Karye — i
 Mağdonos

Karye — i
 Valimî

Karye — i
 Çaşnı

Yusuf
 Apastol

Ahmed
 Dimo

Veli
 Ayorgi

Veled-i
 Anderye

Veled-i
 Yorgi

Veled-i
 Dimo

Ümmühü
 Palo

Ümmühü
 Andriko

Ümmühü
 Maro

Orta boylu kendümgün elâ gözlü alt dudacağın solunda cerha yarası ve sol kaşı altında beni olup tahminen on beş yaş

Orta boylu elâ gözlü açık kaşlı başında yarası olup tahminen on dört yaş

Orta boylu kendümgün elâ gözlü karmal kaşlı sol kulağı altında yarası olup tahminen on altı yaş

Uzun boylu karayağz elâ gözlü karmal kaşlı sağ elinin baş parmağı yanında yarası olup tahminen on sekiz yaş

Uzun boylu sarışın alt dudığında yarası olup tahminen on dört yaş

Uzun boylu kendümgün koyu elâ gözlü açık kaşlı boynunun sağ tarafında beni olup tahminen on beş yaş

102

Defter ————— i
 evlâd-ı kefere-i re'âyâ-yı Rumeli ki ez-gayr-ı gilmân-ı acemiyân cem' şude end ber-mûceb-i
 emr-i şerîf de[r]-zamân-ı Ahmed Ağa Ağa-i yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî lâzâle âliyan ve
 Muslihiddin Subaşı Ser-saksoniyü'l-asıl el-vâki fî evâsıt-ı Recebi'l-mürecceb sene isnâ aşere
 ve elf

Kazâ ————— 1
 Eyyüb Ensârî

Nefs ————— i
 Silivri tâbi'-i m

Mehmad
 Nikola

Veled-i
 Manol

Ümmühü
 Marola

Uzun boylu, siyah saçlı, koyun elâ
 gözlü, başında kebir yarası var, tahminen
 on seldiz yaş.

Mustafa
 Dimo

Veled-i
 Miho

Ümmühü
 Maro

Uzun boylu, kumral saçlı, koyun elâ
 gözlü, alınımın sol yanında yarası var,
 tahminen on seldiz yaş.

103

Çıracı

Karye _____ i

A'lâ _____

İlçü
veled-i
Mumcu
vasatu'l hâl _____Lukad
Veled-i
HristoMokoço
Veled-i
İşkanço

Vasatu'l-hâl
 İlçü
 Veled-i
 Mumcu

Karye _____ Yundciyân _____ i

A'lâ _____

Nedalika
Veled-i
Atanİzlât
Veled-i
DirogayaTodori
Veled-i
KalçoMirze
Veled-i
AholiÇalisko
Veled-i

Vasatu'l-hâl _____

Koço
Veled-i
BurakOğlu
VelayoBalço
Veled-i
KolçıYuvan
Veled-i
İstapokNiço
(?)Daskar
Veled-i
TodorKoyo
ÇobanRadoslova
Petre
Di'madıLâzâdi
KostadinoKorki
Veled-i
İstoyanPetre
Veled-i
RâdDobre
YenasçıHristo
ÇobanDinako
Veled-iBerkayu
Veled-i
Kalço

Za'ifu'l-hâl _____

Todor
KatavilDobre
Keçeciİzlad
DobraDırağan
Veled-i
NikoliPetre
Veled-i
NikoliDi'madı
İstoyanİstoyan
Veled-i
Mirzenİstoyan
KethudaRâd
Veled-i
VeleçoPetre
Veled-i
Râdİstoyan
Dırağan

104

	Uzeyr					
Karye	—————					i
	A'lâ					
	İslavo Veled-i Hırado	Karındaşı İstano		Kolo Kermiyanî		
	Vasatu'l-hâl					
	Yovan Odon Çoban			Diragoyi		
	Za'ifu'l-hâl					
Gorgi	Yovan	Petko	Istoyan	Masno	İstoyan	
Palo	Dobre	İstoyan Doruka	Bâzârlı Oğlu	Kosta Dimo	İstayko	
	Manok Ermeni					

BOA.

105

Mahalline kayd ve tahvîli verile.

an-İcmâl —————i

Cizye-i Ankara ve Bolu ve tevâbi‘uhâ vâcib-i sene 1131 berây-ı taksît-i evvel an-cânib-i Cizyedâr Mehmed Ağa, berây-ı poliçe-i Serkiz zimmî sâkin-i han-ı vâlîde an-mübâşeret-i Mehmed Ağa an-ağayân-ı hazret-i sadr-i âlî berâ-yı tahsîl ve teslîm be-Hazîne-i Âsitâne şude der-zamân-ı sa‘âdetlü Hüseyin Efendi vekîl-i Defterî-i Âsitâne şude ordu-yı hümâyûn rûznâmçesinde kayd olunmak için yedine işbu kâ’ime verildi. Fî 3 N. sene 1130.

bende —————

el-Hâc
Hasan Ağa
Ser-Vezzân-ı Âsitâne
hâlâ

guruş

4.870 Yalnız dört bin sekiz yüz yetmiş guruşdur.

BOA. Kepeci nr. 3529

106

An-mâl-----1

Cizye-i gebrân-ı vilâyet-i Cezîre-i Âbâd ve Şehir-köy ve ve Filorina ve Prevadi ve Ahyolu ve
nefs-ı Vidin ve nefsi Kıratoğa ve tetimme-i Kıratoğa ve nefsi Yanya ve tetimme-i Yanya ve
nefs-i Eşkinciyan-ı Yanya ve tetimme-i Eşkinciyan ve Depedelen ve Çirmen ve evkâf-ı
Amasya ve İnöz ve perâkende-i Anadolu ve Ohri ve Varna ve zevâid-i Voynugân-ı Yanbolu
ve Lofça vâcib sene 1099

fi'l-asl-ı mal

11712241

Beher sene Dergâh-ı Âlî Yeniçerilerinin çukaları bahâsı-çün ocaklık olup tahsîli için Selânik
Muhassıllarına verile gelmiştir.

An-mâl-----1

Cizye-i gebrân-ı vilâyet-i nefsi Selânik ve tetimme-i mezbûr ve Yenice-i Vardar ve
Karaferye ve Çetroz ve Ayakatrin der-Çetroz ve Alasonya ve Üsküb ve Serfice ve Dümenik
ve gayrihi

fi'l-asl-ı mal

10775865

SİYAKAT RAKAMLARI CETVELİ

CETVEL HAKKINDA AÇIKLAMA

Siyakat rakamları cetveli hazırlanırken, vesikalardan seçilen örneklerin net olarak okunabilir ve çok sık kullanılan rakamlardan olmasına dikkat edilmiştir. Bu sebeple eserde küçük rakamların çok örnekle; büyük rakamların ise yeterli sayıda örnekle yer alması ve örneklerin kademeli olarak sıralanması gözetilmiştir.

Rakamlar tablosu düzenlenirken 1'den 100'e kadarki bütün rakamlar tek tek kaydedilmiş ve bunlara ait bol örnek tabloda yer almıştır. 100'den 1000'e kadar olan rakamlar verilirken 10'lu; 1000'den 10.000'e kadarki rakamlarda 1000'li; 10.000'den 100.000'e kadarki rakamlarda 10.000'li; 100.000'den 1.000.000'a kadarki rakamlarda ise 100.000'li kademeler kullanılmış ve eserde yer alan rakamların örnekleri böylece 90.000.000.000'a kadar verilmiştir.

Bu bölümde ayrıca küsürlü ve buçuklu rakamlara da yer verilerek, siyakat rakamlarının kullandığı bütün şekillerin okuyucuya tanıtılması hedeflenmiştir. **Rakam Örnekleri** başlığıyla verilen bu örnekler, siyakat rakamlarının okunuşundaki zorluğu giderici zengin bir tablo mahiyetindedir.

BİBLİYOGRAFYA

- Abdullah b. Muhammed b. Kiya'l-Mazenderâni, *Risale-i Felekiyye der-İlm-i Siyakat*, Neşreden, Walter Hinz, Wiesbaden 1952.
- Abdurrahman Vefik, *Tekâlif Kavaidi*, İstanbul 1328.
- BALTACI, Cahit, *İslâm Paleografyası (Diplomatik-Arşivcilik)*, Marmara Ün. İlahiyat Fak. Vakfı Yay., İstanbul 1989.
- BARKAN, Ömer Lütfi, *XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirâî Ekonominin Hukukî ve Malî Esasları-Kanunlar*, İ.Ü. Ed. Fak. Yay., İstanbul 1943.
- BARTHOLD, W.-Fuad KÖPRÜLÜ, *İslâm Medeniyeti Tarihi*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., 5. Baskı, Ankara 1977.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yay., Ankara 1992.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, *B.E.O.*, 117732.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, *B.E.O.*, No 292457.
- CİN, Halil-Ahmed AKGÜNDÜZ, *Türk Hukuk Tarihi*, Selçuk Ün. Yay., Konya 1989.
- ELKER, Selâhaddin, *Divân Rakamları*, Türk Tarih Kurumu Yay., 2. Baskı, Ankara 1989.
- ERGİN, Osman, *Muallim M. Cevdet'in Hayatı, Eserleri ve Kütüphanesi*, Bozkurt Basımevi, İstanbul 1937.
- GÖKBİLGİN, Tayyib, *Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Tarihi Çerçevesinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî*, İstanbul 1979.
- GÖYÜNÇ, Nejat, "İmad es-Seravi ve Eseri", *İ.Ü. Ed. Fak. Tarih Dergisi* c. XV, sayı 20, İstanbul 1965.

GÜNDAY, Dünder, *Arşiv Belgelerinde Siyakat Yazısı Özellikleri ve Divan Rakamları*, T.T.K. Yay., Ankara 1974.

Hammer Tarihi, Tercüme eden Mehmed Ata, İstanbul 1329.

İbn-i Haldun, *Mukaddime*, Tercüme eden Zakir Kadiri Ugan, M.E.B. Yay., 2. baskı, İstanbul 1990.

İNALCIK, Halil, *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arnavid*, Türk Tarih Kurumu Yay., 2. Baskı, Ankara 1987.

KADRİ, Hüseyin Kâzım, *Türk Lugatı*, T.D.K. Yay., İstanbul 1943, c. 1-4.

Köprülü Kütüphanesi, Muallim Cevdet Yazmaları, no: 341, b.17, O.12, O.48, K.369, K.452.

MARDİN, Ebu'l-Ulâ, "Beytülmal", *İslâm Ansiklopedisi*, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1961, c.2, s.591-593.

Matrakçı Nasuhi, *Umdetu'l-Hisab*, Nuruosmaniye Kütüphanesi, no: 2984.

MERİÇLİ, Enver, "Bibliyografya" (L. Fekete'nin Türk Malî İdaresinde Siyakat Yazısı adlı eserinin tanıtım yazısı), *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, c. 15, sayı 1-4.

Muhammed Abduhay el-Kettani, *Et-Teratibü'l-İdariyye*, Çev. Ahmet Özel, İz Yay., İstanbul 1990.

Muhyiddin b. Mehmed b. el-Hac Atmaca, *Mecmau'l-Kavâid-i Hisab*, Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet Yazmaları, no: K. 369.

Mustafa b. Şemseddin el-Karahisarî, *Ahter-i Kebir*; İstanbul 1310.

OTAR, İsmail, *Muhasebede Siyakat Rakamları*, Lebib Yalkın Yayınları, İstanbul, 1991.

———, "Risale-i Felekiyye "Kitabu's-Siyakat" Hakkında", *İ.Ü. İşletme Fak. Muhasebe Enstitüsü Dergisi*, yıl 10, sayı 37, Ağustos 1984.

PAKALIN, Mehmed Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Millî Eğitim Bakanlığı Yay., İstanbul 1983.

SAHİLLİOĞLU, Halil, *1683-1740 Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu Hazine Gelir ve Gideri*, VIII. Türk Tarih Kongresi, II. ciltten ayrı basım, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1981.

———, *Yemen'in 1599-1600 Yılı Bütçesi*, Yusuf Hikmet Bayur'a Armağan'dan ayrı basım, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1985.

- Şemseddin Sami, *Kamus-ı Türkî*, Dersaadet, 1317.
- Süleyman Sûdi, *Defter-i Muktesid*, İstanbul 1307.
- TABAKOĞLU, Ahmet, *Türk İktisat Tarihi*, Dergah Yay., İstanbul 1986.
- TOPALOĞLU, Bekir-Hayreddin KARAMAN, *Arabça-Türkçe Yeni Kamus*, İstanbul 1979.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti Teşkilâtına Medhal*, Türk Tarih Kurumu Yay., 3. Baskı, Ankara 1984.
- ÜNVER, A. Süheyl, "Siyakat Yazısı ve Kuyûd-ı Atika", *İstanbul Belediye Mecmuası*, Yıl 1931, sayı 87.
- YAZIR, Mahmud Bedreddin, *Eski Yazıları Okuma Anahtarı*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 4. Baskı, Ankara 1983.
- , *Medeniyet Âleminde Yazı ve İslâm Medeniyetinde Kalem Güzeli*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, II. Baskı, Ankara 1981.
- , *Siyakat Yazısı*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yay., 2. baskı, Ankara 1978.
- YENİÇERİ, Celâl, *İslâm'da Devlet Bütçesi*, Şamil Yay., İstanbul 1984.
- YURDAYDIN, Hüseyin Gazi, *Matrakçı Nasuh*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fak. Yay., Ankara 1963.
- ZEYDAN, Corci, *İslâm Medeniyeti Tarihi I-V*, Tercüme eden Zeki Megamiz, İstanbul 1328.

SÖZLÜK

S Ö Z L Ü K

ades Mercimek.

âdet tezkiresi Osmanlı Sarayı'nda verilmesi âdet hâline gelmiş kumaş, hil'at ve benzeri şeylerin verilmesi için Teşrîfât Kalemî'nden yazılan tezkire.

âdet-i ağnâm Koyun ve keçiden alınan vergi.

âdet-i zemistânî Kışın verilmesi mutad olan.

ağnâm-ı celeb-keşân Celeplerin koyunları.

âhen-i hâm Ham demir.

ahz u kabz Ele geçirmek.

ahz-eş Alınan.

akçe-i mu'accele Muaccele akçesi.

akmîşe Kumaşlar.

alâ vechi'l-guremâ Borcu eşit paylaşma.

alîk Hayvan yemi.

âlû Erik.

âmed Geldi, gelen. Maliye ve Rusûmât idarelerinde *defterlere kayıt* mânasında kullanılırdı.

an-cânib Tarafından.

an-mahall-eş Mahallince, yerden.

an-mevâcib Mevâcibden, üç ayda bir ödenen aylıktan.

an-tahvîl Tahvilden.

an-tertîb Tertibinden.

an-vâcib Tahakkuk eden ulûfenin ay veya yılının başına gelerek ulûfe gelirine işaret eder.

an-yed Elinden, vasıtasıyla.

ard Buğday unu.

arûs Gelin.

asel Bal

atîka Azad edilmiş cariye.

avâid Aidatlar.

avârız Fevkalâde haller ve harp sebebiyle tahsil olunan vergi.

âverden Getirmek.

âyende ve revende Gelenler ve gidenler.

bâ narh-ı cârî Câri, geçerli narh ile.

bâb Adet, kapı.

bâd-ı hevâ 1. Dilimizdeki söylenişi bedava, çok ucuz. 2. Osmanlı Devleti'nde örfî vergilerin tekâlif kısmından olanı. Bu vergi, bulunduğu bölgenin kanun ve geleneğine göre her yıl para olarak toplanırdı.

bahâ-eş Onun bahası.

bârânî Yeniçerilere, erbainden erbaine verilen ve *zemistânî* de denilen yağmurluk.

bâz be-Hazîne Tekrar Hazineye iade etmek.

bâz Geri iade.

bâz ibkâ Tekrar ibka olundu.

bâz mukarrer Tekrar ibkâ edilen.

be-cây Yerine.

be-cihet Cihetine. *be-cihet tezkiresi* Bir işin görülmesi için Hazîneden verilecek paraya ait tezkire.

be-mübâşeret Kendisinin işe başlamasıyla.

be-tımar-ı dâdegân Tımar verilenlere.

bedel-i nüzüil Sürsat, ordu sefere giderken civar köyler halkının ordunun geçeceği yollara getirdiği zahireyi rayiç üzerinden satması daha sonraları bir bedele dönüştürüldü ki sattıkları bu zahireye sürsat zahiresi, verdikleri paraya da sürsat (nüzüil) bedeliyesi denilirdi.

bedel-i sürsat Sürsat bedeli. Harp zamanında halktan sürsat adıyla ve tekâlîf-i harbiye suretiyle alınan zahirenin bedeli.

behre Hisse, pay, Bağdad, Musul gibi Arab ülkelerinde ikta' tabiri yerine kullanılan kelime olup, tamamen harac-ı mukâsemeyi ifade etmektedir.

bennâk Çift vergisiyle mükellef olan kimse ile aynı evde oturan ve *mücerred* denilen oğul evlenirse *bennâk* adını alır ve ortalama 12 akçe vergi verirdi. Bu *resm-i bennâk* vergisinin diğer bir adı da *resmi-i raiyyet* idi.

ber-mûceb Gereğince.

ber-vech-i iştirâk Ortaklık yolu ile.

ber-vech-i tekmîl Tamamlanmak üzere.

berat dâde Berat verildi.

berat sitâde Berat almak.

berây İçin.

berây-ı ferş kerde Döşenmesi için.

berây-ı mesârif-eş Onun masrafı için.

berây-ı ücret ve behâ-eş Onun bahası ve ücreti için

besâtîn Bostanlar, bağlar.

Bevvâbîn-i Dergâh-ı Âlî Dergâh-ı Âlî kapıcıları; Topkapı Sarayı'nın Bâbüsselâm denilen ikinci kapısını bekleyen kapıcılar.

bûde Olmuş.

bürüme Başlığın üzerine sarılan sarıklardan birinin adı. Orhan Gazi, maiyetine ak börk giymelerini, Dîvân'a gelirken bunun üzerine bürülü tülbent sarmalarını istemişti. Bu usul zamanla tımar sahiplerine de taammüm ederek üç bin akçelikten yukarı tımar tasarruf edenler de bu tarzda sarık sarmışlardı.

câmehâ Elbiseler.

Celâliyân Celâlîler.

cev Arpa.

cihât Taraf, yan; yer, mahal; suret, bakma, nazar; ufakça olan vazife, maaş.

cihet Yön. Harcama alanı, ücretin ait olduğu hizmet.

cirâye-i misâfirîn Misafirlere verilen gündelik yemek.

cizye Gayrimüslimlerden alınan baş vergisi.

cumâdeyn Cemâziye'l-evvel ve cemâziye'l-âhir ayları.

cüneyne Bahçe.

çuka Yünden mamul bir tür kumaş.

dâde Verilen, verilmiş.

dâden fermûde Verilmesi emredilmiş.

Dârüssaâde ağası Kızlar ağası da denilen Dârüssaâde ağaları, sarayda bulunan harem ağalarının başı ve resmî teşrifatta sadrazâm ile şeyhülislâmdan sonra gelen kişiydi. Dârüssaâde ağaları aynı zamanda Mekke ve Medîne'ye (Haremeyn-i Şerife'n'e) ait evkafın nâzırı idiler. Ayrıca hükümdar namına olarak sultan vakıflarının idaresine bakarlardı. Her yıl yapılan surre alayları da bunların nezâretinde olurdu.

defter-i atik Tahrir yapıldıktan sonra bir evvelki defter vaziyetine düşen.

defter-i cedîd Tahririn kaydedildiği defter.

defter-i köhne Bir yerin ikinci kez tekrarlanan tahriri sebebiyle önceki atik ve cedid defterlere verilen isim.

defter-i müfredât Toptan bilinen şeylerin tek tek ve ayrı ayrı zikredildiği defter.

dekâkîn Dükkânlar.

dellâliyye Dellâl vasıtasıyla satılan bir şey için, satın alan tarafından dellâla yüzde iki nisbetinde verilen ücret.

der-kenâr Sorulan sualler hakkında ilgili evraka yazılan mülâhazalar.

der-pâre Para cinsinden olarak.

der-pîş-i hümâyûn Padişahın huzurunda.

devât Hokka ve kalem muhafazası vazifelerini aynı zamanda gören dividin Arapça ismi.

dühn Yağ.

ebniye-i mütekâsire Çokça binalar.

edâ-eş lâzım Onun ödenmesi lâzım.

el-hâletü hâzihî Şu an, şimdiki hâl.

el-mukarrer Olağan, mutad.

el-vâkı Oldu. (Tarihlerin başında zikredilir.)

enâm Halk, mahlûkat, insanlar.

erba'în Kânûmevvelin 9'undan Kânûmsânînin 17'sine kadar süren kışın en soğuk 40 günü.

erz Pirinç.

es'âr Yiyecek ve içecek gibi zarurî ihtiyaç maddelerine hükümet veya belediye tarafından konulan kıymet, narh, tarh.

esâmî İsimler.

esedî Üzerinde arslan resmi olan Felemenk akçesi.

- eshâm** Karşılığı, İstanbul Gümrüğü'yle diğer güvenilir vâridât olan ve mukabilinde muntazaman faiz ödenen istikraz kuponları (hisseleri).
- eş** Farsça izâfet hâlindeki (birleşik) üçüncü şahıs teklik zamiri; onun. *mesârif-eş* Onun masrafı *râh-eş* Onun yolu.
- eşkinci** Müsellem, yaya, yörük ve tatar gibi sefere katılanlara denir.
- evkât-ı hamse** Beş vakit (namaz).
- ez ân-sebeb** O sebepten
- ez ziyâde** Fazlası.
- felvaris** Şubat ayı.
- fermûde** Emredilmiş, emir.
- ferş** Döşeme, yayma, yaygı.
- ferş şude** Döşenmiş idi.
- fevkânî** Birden fazla katı olan ev, bir evin üst katları.
- fevt olmak** 1. Kaybetmek. 2. Ölmek.
- fî** Baha, bedel, kıymet.
- futa** İş esnasında giyilen ve ekseriya koyu renkte olan önlük.
- fülfül** Karabiber.
- galle** Gelir.
- gâye** Hicrî ayın son günü.
- gayr-i ez...** ...den gayri.
- gebran** Hıristiyan.
- gediklü** Yeniçeri cemaatinden, kademlerinden dolayı imtiyazlı olanlar.
- gendüm** Buğday.
- girah** Arşının onaltıda biri.
- gölük** At, katır gibi yük taşıyan hayvanlara verilen umumî isim.
- gurebâ-i yemîn** Kapıkulu Süvari Ocaklarından beşinci bölüğe verilen isim. Bayrakları sarı ve beyaz renkliydi.
- gurebâ-i yesâr** Kapıkulu Süvari Ocaklarından altıncı bölüğe verilen isim. Bayrakları yeşil ve beyaz renkliydi.
- gurre** Hicrî ayın ilk günü.
- güş** Et.

hadîka-i hâssa Sarây-ı Hümâyûn bahçesi.

harbeci Sadrâzâmın istediği kişileri yakalayıp, suçlu olanları hapsedmekle görevli bulunan ve muhızır ağının maiyyetinde olan kişi.

harc Masraf.

hâric ez-mânde Mânde olanın dışında.

hâric ez-defter Yeni arazi tahriri yapılırken eski tahrire göre fazla çıkan nüfus ve araziye denir. Bu şekilde ortaya çıkan nüfus, buldukları yerin sahib-i arzına üç sene müddetle kışlak vergisi verdikten sonra bennâk sınıfına dahil olurlardı.

hâsıl mine's-sub' Yedide birden hâsıl olan gelir.

hâsıl Ürün, gelir.

havâtîn Hatunlar, hanımlar.

hayme-i hâssa Padişahın çadırları.

hazîne tezkiresi Bir işin yerine getirilmesi için verilecek paraya ait emir.

Hazîne-dâde fermûde Hazineye verilmesi emredilmiş.

Hazîne-i Bîrûn İç hazine.

Hazîne-mânde Hazineye kalmış, tasarruf olunmuş para.

Hazîne-nüvişte fermûde Hazineye kaydolanması emredilmiş.

hilâf-ı inhâ şude Aykırı bildirilmiş.

hiyme Odun.

hod Kendi.

höşk Kuru.

hucurât Odalar, hücreler.

hurda Perakende.

hüccet Bir hükmü ihtiva eden veya akit, ikrar, vasî tayini gibi hukukî bir hâdiseyi tespit eden ve bir kadî'nın huzurunda tanzim olunan belge.

hüccet sitâde Hüccet almak.

în kadar meblağ Bu kadar meblağ.

îşân Farsça 3. çokluk şahıs zamiri, onlar.

ibtidâ Başlama, başlangıç, ilkin, en önce, başta; Yeniçeri Ocağı'nda yazılı olanların hüviyet varakalarına verilen ad.

icâre 1.Kira. 2. Vakfa veya devlete ait kira. *İcâre-i zemîn* Üzerine bina ve bağ yapılan arazinin öşrüne mukabil devlete verilen vergi. *İcâre-i muaccele* Peşin kira. *İcâre-i müeccile* İleride verilecek kira.

icmâl Maaş ve arazi tesciliyle ilgili hususî ve resmî muameleleri ve tatbik edilen müfredatların özetlerini açıklayan ve tutulan hesapları hülâsa olarak ve topluca gösteren defter veya cetvel; Merkezi idarenin yıllık gelir ve giderini gösterir bütçe.

İhtisâb bedeli Belediye geliri olarak damga, tartı, ölçü, pazar ve panayır vergisi altında alınan vergi ile hile yapan esnaftan alınan para cezalarının umumî adı.

ilâ-yevminâ hâzâ Günümüze.

ilmühaber 1. Bir resmi daireye takdim edilmek üzere bir kişinin ahvali hakkında mensup bulunduğu yere verilen tasdikname. 2. Bir meblağ veya evrak vesairenin teslim olunduğunu bildiren ve götüren adamın eline verilen pusula.

iltizâm Devlet vâridâtından ağnâm ve a'sâr gibi bir şubeyi veya mîrî yahut hususî bir çiftlik vâridâtını; bedelini, vadesi geldiğinde ödeyeceğine kefil göstererek, toptan üzerine almak.

inhâ Bir memurun amirine bir konu hakkında yazdığı kâğıt.

irsâliye Mukâtaa bedelleriyle hükümet merkezine gönderilen diğer paralar hakkında kullanılır bir tabirdir.

ispenc Müslüman ahali üzerine harac-ı muvazzaflı karşılamak üzere konulan resm-i çift vergisinin gayrimüslim reayadaki adı, şahsî vergi.

izdiyâd Fazla, ziyadeleşme, artma, çoğalma.

kadîmü'l-eyyâm Geçmiş günler.

kâime 1. Büyük makamdan küçük makama uzun kâğıtlar üzerinde yazılan resmî yazı. 2. Hazineden karşılığı temin olunarak tedavüle çıkarılan ve akçe yerine alınıp verilmede de kullanılan kâğıt.

kal'î Kalay.

kapu Hükümet dairesi.

karye Köy.

kasr-ı yed Her hangi bir maaş, dirlik veya hak ve vazifeden kendi isteği ile el çekip vaz geçmek.

kayd şud Kayd olunmuş.

kerde Yapma, yapılmış.

keyl Değişebilir ölçek, muhtelif neveleri vardır. Bir İstanbul kilesi ortalama 25 kg dır.

kıst Parça parça ödenen bir borç ve sairenin her defada verilen kısmı, taksit, taksite bağlanmış borcun verilen kısmı, kapıkulu askeri ulûfesinin üç ayda bir verilen kısmı.

kirpas Ham bez, pamuk ve keten bezi.

kisve Elbise.

lezez Şevval, Zilka'de, Zilhicce ayları.

ma'denus Maydanoz

mâ-i lezîz Tatlı, lezzetli su.

mahlûl Doğrudan vârisi olmadığı hâlde vefat eden kişinin vakfa ve devlete kalan mirası; dağılan her hangi bir devlet hizmeti.

mahsûb 1. Hazineye gelir kaynağından girmesi gerekli meblağı, devletten alacaklı olan bir kimseye ihale etmek. 2. Sayılmış, hesap olunmuş, hesaba geçirilmiş.

makrame Havlu, peşkir. *Makreme-i dest* El havlusu.

maktû' Kesilmiş, kesik; bahası kesilmez, pazarlık kabul etmez; tarla hâlinde vakfedilmiş iken sonradan arsa veya bağ ve bahçeye dönüştürülen yer için a'şâra mukabil verilen ve devlete ait olan kiranın tayin edildiği götürü usulü.

mâlikâne Yaptıkları hizmetlerden dolayı bazı askerî, mülkî şahıslara ve emeği geçmişlere, vâridâtından hayatı boyunca istifade etmek üzere rakabesi devletin, tasarrufu şahsın olmak şartıyla verilen arazi.

mânde mevâcib Yeniçerilere ödenen aylıklardan, sahiplerinin ölümleri veya başka sebeplerle ödenmemiş olanlar.

mândegân Emekliye ayrılanlar.

masar Muharrem, Safer, Rebûlevvel ayları.

mauna / mavna Osmanlı donanmasında kullanılan bir tür harp gemisi.

mefkûd Olmayan, bulunmayan (akçe).

mekâre / mekârî / mükârî 1. Eşya ve levazım naklinde kira ile tutulan hayvanlar. 2. Kira hayvanlarına yüklenilmiş eşya ve levazım.

mekâreci / mükârîci 1. Eşya ve levazım nakli için kirayla hayvan çalıştıran kimse. 2. Naklolunan eşya ve levâzım-ı askeriyyenin nakil ve korunmasına memur kişi.

memerr Gececek yer, yol.

memhûr 1. Yeniçerilere ve kale muhafazasında bulunanlara ait ulûfeleri gösteren (mühürlenmiş) vesika. 2. Mühürlenmiş.

memhûr temessük Mühürlü temessük.

mensûh Hükümsüz bırakılmış, lağv ve ilgâ edilmiş.

- meremmet/merammât/merâmet** Muvakkaten ve sathîce tamir.
- meştâ** 1. Harp hâlindeki ordunun kışlamak için bulunduğu yer. 2. Kışın ikamet olunan yer, kışlak.
- mevâcib tezkiresi** Devlet hazinesinden ulûfe alanlara mahsus bir çeşit bordro.
- mevâcib** Yeniçerilere üç ayda bir ödenen maaş.
- mevâlî** 1 Sahip olanlar, velinîmetler. 2 Azadlı, azad olmuş köleler.
- meviz** Muz.
- Mevkûfât Kalemî** (Rusûmât Kalemî) Avârız, bedel-i nüzül ve sürsat vergileriyle; zahire mübayaası ve nakliyle; bir işe tahsis edildiği hâlde harcanmayan mevkûf akçeyi Hazineye geçirmekle görevli kalem.
- mevkûfât** Münhal olan memuriyet veya dirliklerin devlete intikal eden gelirleri, vakf edilmiş yerlerden hazineye ait vâridât fazlaları, örfî vergilerden harbe ait olanlar.
- meyve-i höşk** Kuru meyve, kuru yemiş.
- meyve-i ter** Taze meyve, taze yemiş.
- mîr-i ahûr** Padişah ahırının âmiri.
- mîr-i aşîret** Aşîret reisi.
- mîrahûr-ı evvel** İstabl-ı Âmire'deki atların bakımlarıyla ve idaresiyle uğraşanların başında bulunan kişi.
- mîrî** Devlete ait menkul ve gayrimenkul olan şeyler, devlete ait.
- min zâlike'l-bâkî** Bundan baki kalan.
- minhâ** Ondan, çıkan, harcanan, masraflar.
- minhu** Ondan.
- misâl-i hümâyûn** Ferman.
- mu'accele** Devlete ait olan (mîrî) iltizam ve mukâtaaların ve taksitle satılan emlakın peşin olarak alınan miktarı.
- mu'tedile** Devlet veya belediyece zarurî ihtiyaç maddelerine ortalama bir bedel narh konulması.
- muhallefât** Vefat edenin miras olarak bıraktığı menkul ve gayrimenkul mallar.
- Muhâsebe-i Evvel** Osmanlı Devleti'nin en önemli kalemi olan Başmuhasebe.
- muhassıl** 1. Mîrî vergileri toplamakla görevli kimseler. 2. Tanzimat dönemine kadar mîrî mukâtaaları iltizam eden vezir, vali ve a'yâna da muhassıl denirdi.
- muhavvata** Avlu.

mukarrer İbkâ; devlet ricâlinden birinin veya bir vazife sahibinin yerinde bırakılması; ulûfe dağıtımında ocak halkına yapılacak bir miktar zam.

mukâtaa Devlete ait bir gelirin, bir bedel karşılığında kiralanması.

mübâşeret Girişme, tutuşma, bir işe başlama.

mübaşir Devletçe yapılması gereken bir işe başlaması için kendisine emir verilmiş kişi.

mübâyaa fi Satış fiyatı.

mültezim Bir mahallin rusûm ve vâridâtını götürü olarak ve müzâyede ile uhdesine alıp kâr ve zararı kendisine ait olmak üzere belirlenen bedeli taksitli olarak Hazine'ye ödeyen kişi; *a'şâr mültezimi, maden kömürü mültezimi* gibi.

mürâselât Tahrirat, mektup.

mürdemân Öldürülenler.

müsellem Eskiden asker sevkinde baltacılık ve arabacılık etmek şartıyla vergiden muaf köylü.

müşâhere Aylıkla kiralamak, aylık alanlar, aylıklılar.

müşâhere-horân Devletten maaşlarını aylık olarak alanlar.

müteferrika 1. Cins ve türleri önceden tayin olunamayan muhtelif masraf ve böyle masraflar için verilen meblağ. 2. Muhtelif hizmetlerde kullanılan kimselere verilen ad.

mütemekkin Bir yerde sâkin olan, ikamet eden.

mütevellî Bir vakfın idaresine memur ve Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti'nin görüşü ve müsaadesiyle harcamaya mezun kişi, tevliyet sahibi. Mütevellî, ekseriya vakfedenin evlâdı olur.

nân Ekmek.

navl / navul Gemi kirası, gemi ve vapura eşya ile yolcular için verilen ücret.

ne kerde Yapılmamış idi.

ne şude Olmamış idi.

nefy ü iclâ Sürgüne göndermek, uzaklaştırmak.

nemek Tuz.

nevrûziyye Her sene nevruzda, yani 22 Martta müneccimbaşının yeni takvimi takdim ettiği zaman padişahdan aldığı ihsan. Nevruz münasebetiyle yapılan tatlının, macunun adı.

nısf Yarım.

- nukilet** Nakledildi.
- nühas** Bakır.
- nüvişte fermûde** Yazılması emredildi.
- nüvişte** Yazıldı, Yazılan şey.
- nüzül** Ordunun, sefer dolayısıyla konakladığı yer ve burada gerekli olan mühimmat.
- ocaklık** Herhangi bir yerin gelirinin hayatta olmak şartıyla ve irsiyet yoluyla intikal etmek üzere bir kimseye tevcih edilmesi; parası biten kaleye başka mukâtaadan para aktarılması; kale muhafızlarının veya şehir yerli neferlerinin ulûfelerine veyahut Tersâne masraflarının karşılığı olarak tahsis olunan öşür veya örfî hâsılât.
- penbe** Pamuk.
- perakende olmak** Dağılmak.
- pîş ez-în** Bundan önce
- recec** Rebûlâhir, Cemâziyelevvel, Cemâziyelâhir ayları.
- reft** Gitti. Maliye defterlerinde *kaydı silindi* mânasında kullanılırdı.
- resîd** Sona erdi, yerine vardı.
- resm** Devlet namına tahsil olunan vergiler.
- resm-i âsiyâb** Değirmen vergisi ki yıllık 60, altı aylık 30, üç aylık 15 akçedir.
- resm-i bejik** Domuz kesimi üzerine alınan vergi.
- resm-i bostân** Bostan, bağ vergisi.
- resm-i çift** Örfî vergilerin tekâlif cinsinden olan ve en az bir çiftlik miktarındaki araziye eken köylüden senede bir kez alınan vergi.
- resm-i kaçkun** Başiboş olarak tutulan ve bir ay bekletildikten sonra sahibi çıkmadığı için bulana verilirken kendisinden alınan vergi.
- resm-i kevvâre** Kovan resmi, mîrî arazide kovandan elde edilen baldan alınan vergi.
- resm-i kiyâh** Ot vergisi.
- resm-i nâibcik** Sancak beyi adına alınan vergi.
- resm-i vâlicik** Vali veya beylerbeyi adına alınan vergi.
- resm-i yava** Başiboş olarak tutulan hayvanların sahibi bulunduğu kendisine teslim sırasında alınan vergi.
- revgan** Yağ.
- rîhtegân** Top döken san'atkârlar.

rîhten Dökmek, akıtmak.

ru'ûs Vezir, beylerbeyi, sancakbeyi, mevâli, tımar ve zeâmet sahipleri müstesna olmak üzere Osmanlı Devleti'nde mevcut bütün devlet hizmetleriyle evkaf ve hazineden maaş alan her türlü memurların inhâ muamelesini anlatan kâğıda verilen isim.

rusûmât 1. Muhtelif malların devlete ait olan vergileri. 2. Gümrük idaresi; *Rusûmât Emâneti*, *Rusûmât Emîni*, *Rusûmât Dairesi* gibi.

sahh Ferman, berat ile bazı resmî evrak ve kayıtların doğruluğunu temin için üzerlerine konulan işaret.

sâlyâne Bazı memurlara, müstahdemlere; Kırım hanları ve ailelerine, sancak ve derya beylerine verilen senelik maaş.

sârbân Padişahın devalerine bakan kimseler.

savad Gümüş üstüne kurşunla ve özel bir şekilde yapılan karakalem nakış, süs.

sayd-ı mâhî Balık avı.

sâyebân Büyük çadır; gölgelik, tente.

selh Hicrî ayların son gününe denir.

sene-i minhu Adı geçen sene.

ser-â-ser 1 Baştanbaşa. 2. Baştanbaşa sırma ile işli fevkelâde kıymetli kalın ipekli kumaş.

ser-vezzân-ı hâssa 1. Hâssa veznedarbaşısı, Enderûn Hazinesi'nin başveznedarı. 2. Hâssa kantarcıbaşısı.

sevb Elbise.

sûret-i defter Defterden çıkarılan suret; defter örneği.

surh Kırmızı.

sükkân Sâkin olanlar, oturanlar.

sümn (sümün) Kuruşun sekizde biri olarak kabul gören Fransa menşeli bir sikke.

sümn-i sehim Sekizde bir hisse.

sürb Kurşunlu mahzen, Tersâne-i Âmire'deki levazım anbarı.

sürgünân Sürgünler.

şem-i asel Balmumu.

şorba-ı mukarrere Verilmesi âdet olagelen çorba.

şude bude Olmuştu.

şude fermûde Olması emrolundu.

şude Oldu.

şukka Parça kumaş, kâğıt, küçük tezkire, mektup, büyükten küçüğe yazılan resmî vesika.

ta'yînât Askere verilen yiyecek ve içecek. Tayinat aynı olarak değil de nakdî olarak yapılırsa, bunun adı *tayinat bedeli* olur.

tâbe serâhu Allah onun toprağını mübarek kılsın.

tabhiyye Bir şeyin pişirilmesi için fırın vesaireye ödenen ücret.

tahtanî Tek katlı ev, bir evin alt katı.

tahvîl 1. Sefere katılmayanlardan ve ölenlerden dolayı mahlûl kalan tımar ve zeâmetlerin başkasına tevcihi. 2. Devletin borçlanmak (istikraz) için çıkardığı senet. 3. Ruznâmçe örneği ile değiştirilmek üzere Hazîneye ödeme yapana veya istihkak sahibine, ilgili bulunduğu malî kaynağın kaleminden verilen ve bu işlemin tamamlandığını gösteren Defterdarlığa ait belge. Geliri padişaha ait bir vergi tahsili veya devlet işletmesinin üç yıllık süre ile iltizama verilme işlemi. *tahvîl tezkiresi* Bir paranın alındığını gösterir Defterdarlığa ait makbuz.

takrîr Bir işi resmen ve yazılı olarak ait olduğu makama bildirmek. *takrîr-i âlî* Sadrâzam tarafından padişaha yazılan kâğıt, önceleri buna *telhis* denirdi.

te'zîn Müezzinlik hizmeti.

tedâhül Aylık vesair alacakların vaktinde ödenmeyip gecikmesi.

tefâvüt İki şeyin birbirinden farklı olması, iki şey arasındaki fark.

tefâvüt-i hasene Hicrî sene ile malî sene arasındaki on gün ve yirmibir saatlik farktan meydana gelen vâridât farkı.

tefâvüt-i hasene ve guruş Altın ve gümüş paralar piyasa rayicinin bir iki akçe aşağısında hazineye alınıp bu rayicin üstünde masraf gösterilerek aradaki farkın hazineye kâr kaydedilmesi.

tekâlif Örfî rusûm; *tekâlif-i örfiyye*, *tekâlif-i şer'iyye*. Başlıca tekâlif şunlardır: Mücerred, raiyyet, çift bennâk, çift bozan, yaylak ve kışlak, balta, gümrük, kaçkun, tapu, arûsiyye.

telâtin Deri.

telhîs Kısaca mütalaasını bildirmek üzere sadrâzam tarafından padişaha sunulan yazılı kâğıt; kanunla muayyen olmasına rağmen padişahın tasdikine muhtaç olan sadrâzam arzı.

temessük 1. Borç için alınıp verilen senet. 2. Yapılan resmî anlaşmayı (muahedeyi yapan tarafından mühürlenerek) tasdik eden kâğıt. 3. Tımar ve zeâmet sahiplerini belgeleyen vesika.

temlik Birisini bir mala ve mülke mâlik ve mutasarrıf etme, birine bir mülk kazandırma.

terakki Yevmiye zammı, ödenek yükselmesi; Kapukulu askeri, topraklı süvari ve diğer askeri sınıflarla devletten maaş alan memurlara ait aidatın muhtelif vesilelerle artması.

teşrifatî Merasimde protokol işlerine bakan memur.

tetimme-i yevmü'l-isneyn İsneyn (pazartesi) günü için verilen/yapılan ek harcama v.s.

tevcîh Memuriyet ve rütbe vermek.

tevliyet 1. Birini bir vakfa mütevellî olarak tayin etmek 2. Mütevellilik, mütevellî sıfat ve vazifesi.

tezkire 1. Aynı şehir ve kasabadaki resmî dairelerin ve halkın birbirine yazdığı kâğıt. 2. Resmî dairelerde yazı işleriyle uğraşanlar, tezkireciler. 3. Reisülküttabın Dîvân-ı Hümâyûn üyelerine verdiği hüviyet varakası. 4. Esnafa ve halka verilen resmî kâğıt. *esnaf tezkiresi*, *redif tezkiresi*, *gümruk tezkiresi* gibi.

tezkire-i edâ dâde Eda tezkiresi verildi.

tezkire-i hazîne nüvişte Hazîne tezkiresi yazıldı.

туруş Turşu.

utekâ Azad edilmiş cariyeler, köleler.

ürz Pirinç

vâcib Ulûfe, mevâcib.

veled-eş Onun oğlu, Kapukulu süvarilerinin doğan erkek çocuklarına verilen isim.

vezzân Veznedar; kantarcı.

voynuk Seferde ordunun, vezirlerin ve devlet adamlarının atlarına bakmak ve sefer hâricinde de Has Ahur ile çayırlarda görevlendirilmek üzere gayrimüslimlerden teşkil olunanlara denir.

vuzi'a min zâlik Bundan şu masraf edildi. Giderleri anlatmak için kullanılır.

yave Başboş, sahihsiz hayvan.

yük Yüz bin akçe. (Beş yüz kuruş kese.)

za'ım Büyük tımar sahibi, tımarcı. Eskiden bazı konsoloslara da bu ad verilirdi.

zeminhâ-i hâssa Hâssa mahalleri, padişaha ait yerler.

zemistânî Yeniçeri ağası ve ocak ağaları ile saray mensuplarına kışlık verilen elbise ve elbise bedeli.

zevâid Vergilere görülen lüzum üzerine, sonradan ilâve edilen kısım.

zi'lka'deteyn Zilkade ve Zilhicce ayları.